

มาตรการทางกฎหมายในการกำกับดูแลการให้สินเชื่อ  
และการรับสิทธิในเงินฝากเป็นหลักประกัน:ศึกษาเฉพาะกรณี Pico Finance

นายไพรัตน์ สุระศิริานนท์

เอกัตศึกษานี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชากฎหมายเศรษฐกิจ

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2565

หัวข้อเอกัตศึกษา      มาตรการทางกฎหมายในการกำกับดูแลการให้สินเชื่อ และการรับสิทธิใน  
เงินฝากเป็นหลักประกัน : ศึกษาเฉพาะกรณี Pico Finance  
โดย                              นายไพรัตน์ สุระศิริานนท์

รหัสประจำตัว              648 02280 34

หลักสูตร                    ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชากฎหมายเศรษฐกิจ  
คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หมวดวิชา                   กฎหมายธุรกิจทั่วไป

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก    ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ธิติรัตน์ ศิลปภิรมย์สุข

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม   ศาสตราจารย์ (พิเศษ) ไพฑูรย์ คงสมบูรณ์

ปีการศึกษา                2565

---

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้เอกัตศึกษานี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชากฎหมายเศรษฐกิจ

ลงชื่อ.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก  
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ธิติรัตน์ ศิลปภิรมย์สุข)

ลงชื่อ.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม  
(ศาสตราจารย์ (พิเศษ) ไพฑูรย์ คงสมบูรณ์)

## กิตติกรรมประกาศ

เอกัตศึกษานี้ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความอนุเคราะห์ และความเมตตาเป็นอย่างยิ่งจากท่าน ศาสตราจารย์พิเศษ ไพฑูรย์ คงสมบูรณ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ธิดารัตน์ ศิลปภิรมย์สุข ที่ได้รับกรุณาเป็น อาจารย์ที่ปรึกษา และเสียสละเวลาอันมีค่าในการให้คำแนะนำ คำปรึกษา และข้อคิดเห็นต่างๆในการจัดทำเอกัตศึกษานี้ ตั้งแต่กระบวนการศึกษาค้นคว้าหาข้อมูล และนำมาสังเคราะห์หาหัวข้อที่สนใจ จวบจนวางโครงสร้าง งานวิจัย เขียนงานวิจัย และตรวจทานข้อแก้ไขจนทำให้ผู้วิจัยสามารถจัดทำเอกัตศึกษานี้ฉบับนี้ไปได้อย่างสมบูรณ์

นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ นายไพฑูรย์ และนางเสาวนีย์ สุระศิริรานนท์ บิดาและมารดาของผู้เขียน ครอบครัว และเพื่อนๆทุกคน รวมไปถึงเจ้าหน้าที่ประจำหลักสูตรที่คอยให้คำแนะนำปรึกษา และความช่วยเหลือในการจัดทำเอกัตศึกษานี้

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกัตศึกษานี้จะเป็นประโยชน์แก่ผู้สนใจ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่มากนักน้อย หากเอกัตศึกษานี้มีข้อผิดพลาดประการใด ผู้เขียนขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว และขออภัยมา ณ ที่นี้ด้วย

## สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
กิตติกรรมประกาศ	ข
สารบัญ	ค
<b>บทที่ 1 บทนำ</b>	<b>1</b>
1.1 ความเป็นมา และความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	2
1.3 สมมติฐานของการศึกษา	3
1.4 ขอบเขตการศึกษา	3
1.5 วิธีดำเนินการศึกษา	3
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
1.7 คำจำกัดความ	4
<b>บทที่ 2 ความเป็นมา ความหมาย แนวคิดและประเภทของการจัดตั้ง Pico finance</b>	<b>5</b>
2.1 ความเป็นมา และแนวคิดของการอนุญาตจัดตั้ง Pico finance	5
2.1.1 ความเป็นมา และแนวคิดในการจัดตั้ง Pico Finance	5
2.1.2 ความหมายของ Pico-Finance	6
2.1.3 ประเภทของการประกอบธุรกิจจัดตั้ง Pico-Finance	6
2.2 คุณสมบัติ และการอนุญาตประกอบธุรกิจ ให้สินเชื่อ Pico- finance	7
2.2.1 คุณสมบัติของผู้ที่จะขออนุญาตประกอบธุรกิจ Pico-finance	7
2.2.2 กระบวนการในการขออนุญาตประกอบธุรกิจ Pico-finance	8
2.3 การจัดทำสัญญาสินเชื่อ และสัญญาหลักประกัน รวมทั้งการตกลงในข้อสัญญาส่วน สาระสำคัญในการประกอบธุรกิจ Pico finance	10
2.3.1 หลักการ และแนวคิดของสินเชื่อ	10
2.3.1.1 ความหมาย และแนวคิดของสินเชื่อ	10
2.3.1.2 กระบวนการเกิดสินเชื่อ	11

2.3.1.3	บทบาทของสินเชื่อ	11
2.3.1.4	ประเภทของสินเชื่อ	12
2.3.1.5	แหล่งที่มาของสินเชื่อ	13
2.3.1.6	ปัญหาและอุปสรรคของการหาข้อมูลสินเชื่อ	14
2.3.2	การจัดทำสัญญาสินเชื่อระหว่างผู้ให้สินเชื่อกับลูกค้า	16
2.3.2.1	การกำหนดอัตราดอกเบี้ย ค่าธรรมเนียม ค่าปรับ	16
2.3.2.2	การผิมนัดผิดสัญญาและการบังคับชำระหนี้ตามสัญญา	18
2.3.2.3	การกำกับดูแลการให้สินเชื่อโดยใช้หลักประกัน	18
2.3.2.4	กรอบการวิเคราะห์คุณภาพสินเชื่อ	19
2.3.3	การจัดทำสัญญาหลักประกัน	20
2.3.3.1	รูปแบบของสัญญาหลักประกัน	20
2.3.3.2	สัญญาหลักประกันทางธุรกิจ	21
2.3.3.3	ความสำคัญของหลักประกันต่อธุรกิจ	24
2.3.3.4	ทรัพย์สินที่นำมาเป็นหลักประกันในการขอสินเชื่อ	26
2.3.3.5	คุณสมบัติของหลักประกัน	27
2.3.3.6	การใช้หลักประกันในทางปฏิบัติ	28
2.3.3.7	การบังคับหลักประกัน	31
<b>บทที่ 3</b>	<b>มาตรการทางกฎหมายในการกำกับดูแลการให้สินเชื่อ และเรียกหลักประกันของ Pico Finance</b>	<b>35</b>
3.1	กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลการให้สินเชื่อของ Pico finance	35
3.1.1	ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ลักษณะนิติกรรม สัญญา และ ลักษณะหนี้	35
3.1.2	พระราชบัญญัติหลักประกันทางธุรกิจ พ.ศ. 2558	39
3.1.3	พระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาไม่เป็นธรรม พ.ศ.2540	41
3.1.4	พระราชบัญญัติการทวงถามหนี้ พ.ศ. 2558	42

3.1.5	พระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ.2560	47
3.1.6	พระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ.2560	51
3.1.7	ประกาศกระทรวงการคลัง (เรื่อง สิ้นเชื่อ้อยระดับจังหวัดภายใต้การกำกับ) และ ประกาศสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง เรื่อง การกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการประกอบธุรกิจสินเชื่อรายย่อยระดับจังหวัดภายใต้การกำกับ	52
3.2	กฎหมายที่นำมาปรับใช้กับข้อตกลงในสัญญาให้สินเชื่อ และสัญญาหลักประกัน กับการประกอบธุรกิจ Pico-Finance	55
3.2.1	กฎหมายลักษณะกู้ยืมเงิน และการเรียกดอกเบี้ย	55
3.2.2	การบอกเลิกสัญญา และการบังคับชำระหนี้	57
3.3	การกำหนดยอดเงินสินเชื่อ	58
3.3.1	การกำหนดวงเงินสินเชื่อ และเงื่อนไขสินเชื่อ	59
3.3.2	วัตถุประสงค์ของการกำหนดวงเงินสินเชื่อ	60
3.3.3	ปัจจัยที่มีผลต่อการกำหนดวงเงินสินเชื่อ	61
3.3.4	หลักเกณฑ์การคำนวณวงเงินสินเชื่อ	62
<b>บทที่ 4</b>	<b>วิเคราะห์มาตรการทางกฎหมายในการกำกับดูแลการให้สินเชื่อ และเรียกหลักประกันของ Pico Finance</b>	<b>63</b>
4.1	มาตรการทางกฎหมายในการกำหนดวงเงินสินเชื่อ Pico Finance	63
4.2	มาตรการทางกฎหมายในการกำหนดอัตราดอกเบี้ย เบี้ยปรับ และค่าตอบแทนอื่นๆ	65
4.3	มาตรการทางกฎหมายในการบังคับทรัพย์หลักประกัน	69
4.4	มาตรการทางกฎหมายในการติดตามทวงหนี้	72
<b>บทที่ 5</b>	<b>บทสรุป และข้อเสนอแนะแนวทางในการควบคุมการใช้หลักประกันของ Pico Finance</b>	<b>74</b>

5.1 บทสรุป	74
5.2 ข้อเสนอแนะ	77
บรรณานุกรม	79
ภาคผนวก	81

หัวข้อเอกัตศึกษา	มาตรการทางกฎหมายในการกำกับดูแลการให้สินเชื่อ และการรับสิทธิในเงินฝากเป็น หลักประกัน : ศึกษาเฉพาะกรณี Pico Finance
นิสิต	นายไพรัตน์ สุระศิริรานนท์
สาขาวิชา	นิติศาสตร์ สาขาวิชากฎหมายเศรษฐกิจ
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ธิติรัตน์ ศิลปภิรมย์สุข ศาสตราจารย์พิเศษ ไพฑูรย์ คงสมบูรณ์

### บทคัดย่อ

เอกัตศึกษานี้มุ่งศึกษาปัญหามาตรการทางกฎหมายของโครงการสินเชื่อรายย่อยระดับจังหวัดภายใต้การกำกับ หรือ Pico Finance โดยศึกษาในการกำกับดูแลการให้สินเชื่อ และการรับสิทธิเงินฝากเป็นหลักประกัน ซึ่งรัฐบาลได้จัดตั้งโครงการนี้เพื่อแก้ปัญหาหนี้ในระบบในประเทศไทย ในปี พ.ศ.2559 โดยอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง ซึ่งใช้วิธีการศึกษาควบคู่ไปตามมาตรการทางกฎหมาย กับกระบวนการในการดำเนินการจริงโดยเริ่มตั้งแต่ต้นคือ ผู้ให้สินเชื่อขอใบอนุญาตในการประกอบ Pico Finance ไปจนถึง การยกเลิกจัดตั้งสถานประกอบการ โดยศึกษากฎหมายโดยตรง คือ ประกาศกระทรวงการคลัง (เรื่องสินเชื่อรายย่อยระดับจังหวัดภายใต้การกำกับ) และ ประกาศสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง เรื่อง การกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขในการประกอบธุรกิจสินเชื่อรายย่อยระดับจังหวัดภายใต้การกำกับ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติมประกอบด้วย ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ลักษณะนิติกรรม สัญญา และ ลักษณะหนี้ , พระราชบัญญัติหลักประกันทางธุรกิจ พ.ศ. 2558 , พระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาไม่เป็นธรรม พ.ศ.2540 , พระราชบัญญัติการทวงถามหนี้ พ.ศ. 2558 , พระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ.2560 และ พระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ.2560 โดยมีสมมติฐานว่า แม้กระทรวงการคลัง จะออกมาตรการสินเชื่อรายย่อยระดับจังหวัดภายใต้การกำกับ (สินเชื่อพีโกไฟแนนซ์) เพื่อต้องการแก้ปัญหาหนี้ในระบบ แต่มาตรการทางกฎหมายในการกำกับและ ใช้หลักประกันทางธุรกิจ เช่น การกำกับวงเงินสินเชื่อ และสิทธิในเงินฝากเป็นหลักประกันเป็นต้นนั้น ยังเป็นปัญหา ดังนั้นจึงควรปรับปรุงมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับปัญหาดังกล่าว เพื่อจะแก้ไขปัญหาหนี้ในระบบด้วยมาตรการนี้ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ในการศึกษาและพิสูจน์สมมติฐาน พบปัญหาในเรื่องยอดหนี้การปล่อยสินเชื่อ , ปัญหาการบัญญัติอัตราดอกเบี้ยแบบเหมารวม , ปัญหาการใช้เงินฝากเป็นหลักประกัน โดยมีการยึดสมุดบัญชี บัตรกดเงินสด และปัญหาของกฎหมายทวงหนี้ที่มุ่งคุ้มครองเพียงแต่บุคคลธรรมดา ซึ่งหากแก้ไขปัญหาดังกล่าวเหล่านี้ได้ โดยการแก้ไขมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องก็จะทำให้โครงการนี้มีประสิทธิผล มีประสิทธิภาพ และแก้ปัญหาหนี้ในระบบได้ตามเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ของโครงการ



## บทที่ 1

### บทนำ

#### 1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

โครงการพิโกไฟแนนซ์ หรือ ชื่อเต็มว่า “โครงการสินเชื่อรายย่อยระดับจังหวัดภายใต้การกำกับ” ในภายใต้การกำกับของสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง มีจุดประสงค์ในการจัดตั้งโครงการเพื่อลดปัญหาหนี้ในระบบ และเป็นการกระจายแหล่งเงินทุนให้กับประชาชนในแต่ละระดับแต่ละจังหวัด โดยโครงการนั้นมีการกำหนดยอดปล่อยสินเชื่อ โดยแบ่งประเภทเป็น พิโกไฟแนนซ์ที่มีการกำหนดยอดปล่อยสินเชื่อไม่เกิน 50,000 บาท และ พิโกไฟแนนซ์ พลัส ที่มีการกำหนดยอดปล่อยสินเชื่อไม่เกิน 100,000 บาท โดยมีเรียกเก็บดอกเบี้ยค่าปรับ ค่าบริการ และค่าธรรมเนียมใดๆ ทั้งหมดได้ไม่เกินร้อยละ 36 ต่อปี (Effective Rate)<sup>1</sup>

ซึ่งในการดำเนินการโครงการ มีปัญหาเรื่องการดำเนินการของผู้ประกอบการที่มีผลขาดทุนจากค่าดำเนินการที่สูง เกิดจากค่าความเสี่ยงที่สูง เนื่องจากจากยอดปล่อยสินเชื่อในช่วงนี้มีมูลค่าน้อย แต่มีค่าใช้จ่ายต่อหัวขั้นต่ำที่สูง ถึงกระนั้น สำนักงานเศรษฐกิจการคลังก็ได้มีนงอนใจ มีการปรับปรุงข้อกำหนด ประกาศกระทรวงเรื่อง การปรับเพิ่มดอกเบี้ย เพื่อให้ผู้ประกอบการอยู่ได้

แต่อย่างไรก็ตามนั้นหลังจากมีการดำเนินการโครงการไประยะเวลาหนึ่งแล้ว ผลการดำเนินการจากตัวเลขสถิติ ของสำนักนโยบายพัฒนาระบบการเงินภาคประชาชน สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง<sup>2</sup> พบว่ามีผู้ประกอบการพิโกไฟแนนซ์ 867 ราย และผู้ประกอบการพิโกพลัส เพียง 151 ราย ในขณะที่ตัวเลขสถิติผู้กระทำความผิดของหนี้ในระบบสะสมถึง 10,257 ราย แสดงถึงปัญหาของการดำเนินการ ที่พยายามจะขจัดปัญหาให้ผู้ประกอบการหนี้ในระบบเข้าสู่ระบบนั้น ได้ดำเนินการไปอย่างไม่มีประสิทธิภาพ

ซึ่งปัญหาที่เกิดขึ้น มีมูลเหตุมาจากทั้งสองฝั่งคือ ฝั่งผู้ประกอบการ และฝั่งผู้ขอสินเชื่อ ในฝั่งผู้ประกอบการนั้นขาดความมั่นใจในการปล่อยสินเชื่อของแต่ละรายบุคคล เพราะด้วยเรื่องหลักทรัพย์ค้ำประกันที่ไม่เพียงพอ ทำให้ความเสี่ยงของผู้ประกอบการสูงขึ้น ประกอบกับต้นทุนในการดำเนินการที่สูงด้วย

<sup>1</sup> สำนักนโยบายพัฒนาระบบการเงินภาคประชาชน สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (2562), คำถาม-คำตอบเกี่ยวกับสินเชื่อรายย่อยระดับจังหวัดภายใต้การกำกับ (สินเชื่อพิโกไฟแนนซ์), หน้า 1

<sup>2</sup> กระทรวงการคลัง (2565), รายงานความคืบหน้าการประกอบธุรกิจสินเชื่อพิโกไฟแนนซ์ ประจำเดือนตุลาคม 2565 , หน้า 1

แล้ว ทำให้ผู้ประกอบการจะต้องค้นหาผู้ขอสินเชื่อที่มีความเสี่ยงต่ำที่สุด ทำให้ผู้ขอสินเชื่อได้รับการอนุมัติเป็นจำนวนน้อย และด้วยเงื่อนไขของหลักทรัพย์ที่สามารถค้ำประกันได้นั้น มีทางเลือกให้แก่ผู้ขอสินเชื่อไม่กี่ทางเลือก ทำให้ผู้ประกอบการมีผู้ที่มาขอสินเชื่อจำนวนไม่มาก เพราะฝั่งผู้ขอสินเชื่อก็ไม่สามารถมาขอสินเชื่อเพื่อนำเงินไปใช้ประโยชน์ได้เนื่องจากขาดหลักประกัน โครงการนี้จึงเกิดปัญหา ทำให้สุดท้ายแล้วผู้ขอสินเชื่อกลุ่มนี้ก็ต้องกลับไปพึ่งพิงหนี้นอกระบบ ซึ่งทำให้โครงการนี้ไม่บรรลุตามจุดประสงค์ของโครงการ

หากเพียงแต่ว่าการพิจารณาเพิ่มประเภทของหลักทรัพย์ค้ำประกันต่างๆ ให้หลากหลายครอบคลุม เพื่อเอื้อประโยชน์ให้แก่ระบบการปล่อยสินเชื่อ เช่น การรับสิทธิในเงินฝากเป็นหลักประกัน<sup>3</sup> จะทำให้ทั้งฝั่งผู้ประกอบการสามารถสร้างความมั่นใจในการปล่อยสินเชื่อและทำให้องค์กรอยู่ได้อย่างยั่งยืน และจะทำให้ฝั่งผู้ขอสินเชื่อได้จำนวนเงินที่เพียงพอในการนำไปใช้ประโยชน์

นอกจากนี้หากมีการดำเนินการควบคู่ไปกับการควบคุมข้อสัญญาที่ทางผู้ประกอบการกับผู้ขอสินเชื่อทำร่วมกัน โดยจะต้องทำให้สัญญาที่ใช้ระหว่างกันนั้นมีความเป็นธรรมมากที่สุด นั่นก็จะช่วยลดช่องโหว่ปัญหาของฟิโกไฟแนนซ์ และจะสามารถแก้ไขหนี้นอกระบบได้มีประสิทธิภาพ และมีประโยชน์ต่อทุกภาคส่วนมากที่สุด

## 1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

- 1) เพื่อศึกษามาตรการโครงการฟิโกไฟแนนซ์ที่มีจุดประสงค์เพื่อลดปัญหานี้นอกระบบนั้น สามารถใช้หลักทรัพย์ค้ำประกันที่หลากหลายและเหมาะสม ทำให้ได้รับผลประโยชน์ที่มีความสมดุลกันระหว่างผู้ประกอบการ รัฐบาล และ ประชาชน
- 2) เพื่อทำให้แรงจูงใจในการประกอบธุรกิจของผู้ปล่อยสินเชื่อ ให้ปล่อยกู้มากยิ่งขึ้น และส่งเสริมให้ผู้ปล่อยกู้นอกระบบเข้ามาสู่วงจรรในระบบได้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

<sup>3</sup> การรับสิทธิเงินฝากเป็นหลักประกัน คือ การที่ธนาคารพาณิชย์ถือปฏิบัติเกี่ยวกับหลักประกันที่เป็นเงินฝากว่าสามารถนำมาเป็นหลักประกันได้ โดยทำสัญญาหรือข้อตกลงเพื่อก่อให้เกิดความผูกพันระหว่างธนาคาร (เจ้าหนี้) กับบุคคลเป็นผู้เป็นเจ้าของเงินฝาก เพื่อให้ธนาคาร (เจ้าหนี้) สามารถใช้สิทธิเรียกร้องบังคับกับหลักประกันที่เป็นเงินฝากได้ เมื่อลูกหนี้ไม่ชำระหนี้

- 3) เพื่อที่หลักทรัพย์ค้ำประกันจะทำให้ผู้ประกอบการมีความมั่นใจในการปล่อยสินเชื่อ และประชาชนได้รับจำนวนเงินที่เพียงพอต่อการชำระหนี้ในระบบ และเพื่อให้ตรงกับวัตถุประสงค์ของโครงการอย่างแท้จริง เพราะไม่เช่นนั้น ประชาชนก็ยังคงไปกู้ยืมในระบบ และปัญหาหนี้ในระบบก็ไม่สามารถแก้ไขได้อย่างมีประสิทธิภาพ

### 1.3 สมมติฐานของการศึกษา

แม้กระทรวงการคลัง จะออกมาตรการสินเชื่อรายย่อยระดับจังหวัดภายใต้การกำกับ (สินเชื่อพีโกไฟแนนซ์) เพื่อต้องการแก้ปัญหาหนี้ในระบบ แต่มาตรการทางกฎหมายในการกำกับและ ใช้หลักประกันทางธุรกิจ เช่น การกำกับวงเงินสินเชื่อ และสิทธิในเงินฝากเป็นหลักประกันเป็นต้นนั้น ยังเป็นปัญหา ดังนั้นจึงควรปรับปรุงมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับปัญหาดังกล่าว เพื่อจะแก้ไขปัญหาหนี้ในระบบด้วยมาตรการนี้ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

### 1.4 ขอบเขตการศึกษา

เอกัตศึกษานี้ มุ่งศึกษาความเป็นมาของประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง กิจการที่ต้องขออนุญาตตามข้อ 5 แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 58 (เรื่อง สินเชื่อรายย่อยระดับจังหวัดภายใต้การกำกับ) และศึกษาถึงมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสินเชื่อพีโกไฟแนนซ์ และการรับสิทธิในเงินฝากเป็นหลักประกัน นอกจากนี้ยังรวมถึงการศึกษาสัญญาหลักประกันที่ให้สินเชื่อใช้จริง เพื่อนำมาปรับปรุงข้อกำหนดเกี่ยวกับพีโกไฟแนนซ์ให้เข้ากับบริบทสังคมและเศรษฐกิจไทยในปัจจุบัน

### 1.5 วิธีดำเนินการศึกษา

จากการศึกษาค้นคว้าผ่านหนังสือ บทความ วิทยานิพนธ์ เอกัตศึกษา จากห้องสมุดของมหาวิทยาลัย และ ข้อกำหนดต่างประเทศ รวมถึงงานวิจัยต่างประเทศจากเว็บไซต์ของมหาวิทยาลัย

โดยดำเนินการเพื่อใช้ข้อมูลผ่านทางห้องสมุด และอินเทอร์เน็ตในการค้นหา รวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูล ทั้งข้อกำหนด บทความ วิทยานิพนธ์ เอกัตศึกษาที่เกี่ยวข้องกับ การบัญญัติกฎหมาย การปรับปรุงข้อ

กฎหมาย การตีความกฎหมาย ความยืดหยุ่นทางกฎหมาย จากนั้นนำมาวิเคราะห์ประมวลข้อมูลอย่างเป็นระบบ เพื่อเสนอแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงในการกำหนดหลักทรัพย์ของประกาศกระทรวงการคลัง โครงการสินเชื่อรายย่อยระดับจังหวัดภายใต้การกำกับ หรือ พิโกไฟแนนซ์

## 1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) ทำให้มาตรการโครงการพิโกไฟแนนซ์ที่มีจุดประสงค์เพื่อลดปัญหานี้นอกระบบนั้น สามารถใช้หลักทรัพย์ค้ำประกันที่หลากหลายและเหมาะสม ทำให้ได้รับผลประโยชน์ที่มีความสมดุลกันระหว่างผู้ประกอบการ รัฐบาล และ ประชาชน
- 2) ทำให้แรงจูงใจในการประกอบธุรกิจของผู้ปล่อยสินเชื่อ ให้ปล่อยกู้มากยิ่งขึ้น และส่งเสริมให้ผู้ ปล่อยกูนอกระบบเข้ามาสู่วงจรในระบบได้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
- 3) ทำให้การมีหลักทรัพย์ค้ำประกันที่หลากหลายและมั่นคง จะทำให้ผู้ประกอบการมีความมั่นใจในการปล่อยสินเชื่อ และประชาชนได้รับจำนวนเงินที่เพียงพอต่อการชำระหนี้้นอกระบบ และเพื่อให้ตรงกับวัตถุประสงค์ของโครงการอย่างแท้จริง เพราะไม่เช่นนั้น ประชาชนก็ยังคงจะไปกู้นอกระบบ และปัญหาหนี้้นอกระบบก็ไม่สามารถแก้ไขได้อย่างมีประสิทธิภาพ

## 1.7 คำจำกัดความ

พิโกไฟแนนซ์ หมายความว่า โครงการสินเชื่อรายย่อยระดับจังหวัดภายใต้การกำกับ ของสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง

การกู้เงินนอกระบบ หมายความว่า การให้กู้ยืมเงินหรือการทำสัญญาหรือนิติกรรมอื่นๆ ในลักษณะเดียวกันกับการกู้ยืมเงินที่ไม่ได้กระทำการกับธนาคารพาณิชย์ ซึ่งผู้ให้กู้ยืมเงินสามารถได้รับผลตอบแทนการให้กู้ยืมเงิน โดยยังไม่มีหน่วยงานเข้ามาควบคุมกำกับโดยเฉพาะ

## บทที่ 2

### ความเป็นมา ความหมาย แนวคิดและประเภทของการจัดตั้ง Pico finance

ปัญหาหนี้นอกระบบนั้นเป็นปัญหาเรื้อรังที่ฝังรากอยู่ในสังคมไทยมาอย่างยาวนาน รัฐบาลมีแนวคิดในการที่จะแก้ปัญหานี้ นอกระบบนี้ จึงก่อให้เกิดโครงการสินเชื่อรายย่อยระดับจังหวัดภายใต้การกำกับหรือ Pico Finance นั้น ซึ่งเป็นโครงการภายใต้การกำกับของกระทรวงการคลังที่ต้องการจะดึงดูดให้ผู้ปล่อยสินเชื่อ นอกระบบเข้ามาสู่สินเชื่อในระบบ โดยมีรัฐเป็นผู้กำกับควบคุม เพื่อช่วยทำให้การกู้เงินสินเชื่อที่ก่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ประชาชนมากที่สุด

#### 2.1 ความเป็นมา และแนวคิดของการอนุญาตจัดตั้ง Pico finance

กระทรวงการคลังเล็งเห็นถึงความจำเป็นที่ต้องเพิ่มช่องทางการเข้าถึงแหล่งเงินทุนในระบบให้แก่ประชาชนรายย่อย โดยจะเป็นการป้องกันและแก้ไขปัญหานี้ นอกระบบแก่ประชาชนไปด้วยในเวลาเดียวกัน จึงได้อนุญาตให้มีการประกอบธุรกิจสินเชื่อรายย่อยประเภทใหม่ขึ้น ได้แก่ สินเชื่อรายย่อยระดับจังหวัดภายใต้การกำกับ หรือเรียกว่า สินเชื่อพีโกไฟแนนซ์ ซึ่งเป็นสินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภค มีการกำหนดข้อบังคับให้ผู้ประกอบธุรกิจสามารถเรียกเก็บดอกเบี้ย ค่าปรับ ค่าบริการ และค่าธรรมเนียมใด ๆ ได้รวมกันแล้วไม่เกินร้อยละ 36 ต่อปี

ทั้งนี้สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลังซึ่งเป็นผู้กำกับดูแลผู้ประกอบการสินเชื่อพีโกไฟแนนซ์ ได้มีการประกาศกำหนดให้การให้สินเชื่อพีโกไฟแนนซ์เป็นกิจการที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกิจการธนาคาร ถือเป็นกิจการที่ต้องขออนุญาตต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ดังนั้น ผู้ที่ให้สินเชื่อแก่บุคคลอื่นเป็นทางการค้าปกติโดยมีลักษณะสินเชื่อเข้าข่ายตามลักษณะของสินเชื่อพีโกไฟแนนซ์ดังกล่าว จึงต้องขออนุญาตประกอบธุรกิจให้ถูกต้อง และดำเนินการให้เป็นไปตามเงื่อนไขต่าง ๆ ที่กระทรวงการคลัง โดยสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.) ในฐานะผู้กำกับดูแลการประกอบธุรกิจกำหนดขึ้น

## 2.1.2 ความหมายของ Pico Finance

ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง กิจการที่ต้องขออนุญาตตามข้อ 5 แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 58 (เรื่องสินเชื่อรายย่อยระดับจังหวัดภายใต้การกำกับ) ข้อ 1.<sup>4</sup> ได้บัญญัติความหมายของ “สินเชื่อรายย่อยระดับจังหวัด” หมายความว่า การให้กู้ยืมเงิน การรับซื้อ ซื้อลด หรือรับช่วงซื้อลดตัวเงิน หรือตราสารเปลี่ยนมืออื่นใด การให้เช่าซื้อ การให้เช่าแบบลีสซิ่งแก่บุคคลธรรมดาที่มี หรือไม่มีวัตถุประสงค์ ที่มีหรือไม่มีทรัพย์สินหรือทรัพย์สินเป็นหลักประกัน ในจังหวัดที่สำนักงานใหญ่ของผู้ประกอบธุรกิจตั้งอยู่

“สินเชื่อรายย่อยระดับจังหวัดภายใต้การกำกับ หรือ พิกโก้ไฟแนนซ์ (Pico Finance)” ตามประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง กิจการที่ต้องขออนุญาตตามข้อ 5 แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 58 (เรื่องสินเชื่อรายย่อยระดับจังหวัดภายใต้การกำกับ) (ฉบับที่ 2) บัญญัติความหมายไว้ว่า สินเชื่อรายย่อยระดับจังหวัดโดยมีวงเงินรวมสินเชื่อไม่เกินห้าหมื่นบาทต่อลูกหนี้แต่ละราย และมีระยะเวลาการให้สินเชื่อตามที่ผู้บริโภคและผู้ประกอบธุรกิจได้ตกลงกัน

ซึ่งสินเชื่อรายย่อยระดับจังหวัดภายใต้การกำกับนั้น จะไม่รวมถึงสินเชื่อที่เกิดจากการให้เช่าซื้อและการขายแล้วเช่ากลับคืน (Sale and Lease Back) ในสินค้าประเภทรถยนต์ รถจักรยานยนต์ การให้เช่าซื้อ และการให้เช่าแบบลีสซิ่งในสินค้าที่ผู้ประกอบการจำหน่ายเป็นทางการค้าปกติ และเครื่องจักรหรืออุปกรณ์เพื่อการประกอบอาชีพ สินเชื่อเพื่อการเดินทางไปทำงานในต่างประเทศ สินเชื่อเพื่อสวัสดิการพนักงานที่หน่วยต้นสังกัดได้มีการทำสัญญากับผู้ประกอบการ และสินเชื่ออื่นตามที่สำนักงานเศรษฐกิจการคลังประกาศกำหนดไว้

## 2.1.3 ประเภทของการประกอบธุรกิจจัดตั้ง Pico-Finance

สินเชื่อพิกโก้ไฟแนนซ์ สามารถแบ่งเป็น 2 ประเภทได้ตามจำนวนวงเงินการปล่อยสินเชื่อ คือ สินเชื่อประเภทพิกโก้ไฟแนนซ์ และสินเชื่อประเภทพิกโก้พลัส

<sup>4</sup> ข้อ 1. ได้บัญญัติความหมายของ “สินเชื่อรายย่อยระดับจังหวัด” หมายความว่า การให้กู้ยืมเงิน การรับซื้อ ซื้อลด หรือรับช่วงซื้อลดตัวเงิน หรือตราสารเปลี่ยนมืออื่นใด การให้เช่าซื้อ การให้เช่าแบบลีสซิ่งแก่บุคคลธรรมดาที่มีหรือไม่มีวัตถุประสงค์ ที่มีหรือไม่มีทรัพย์สินหรือทรัพย์สินเป็นหลักประกัน ในจังหวัดที่สำนักงานใหญ่ของผู้ประกอบธุรกิจตั้งอยู่

### 2.1.3.1 สินเชื่อประเภทพีโกไฟแนนซ์

สินเชื่อประเภทพีโกไฟแนนซ์นั้นมีการกำหนดวงเงินสินเชื่อ รายละเอียดไม่เกิน 50,000 บาท กำหนดเพดานอัตราดอกเบี้ย อัตรากำไร จากการให้สินเชื่อ ดอกเบี้ยผิวนัดชำระ ค่าปรับ ค่าบริการ หรือค่าธรรมเนียมอื่นใด (อัตราดอกเบี้ยฯ) แบบมีหลักประกัน รวมกันแล้วสูงสุดไม่เกินร้อยละ 33 ต่อปี แบบลดต้นลดดอก แบบไม่มีหลักประกันรวมกันแล้วสูงสุดไม่เกินร้อยละ 36 ต่อปี แบบลดต้นลดดอก

### 2.1.3.2 สินเชื่อประเภทพีโกพลัส

สินเชื่อพีโกพลัส ต่างกับสินเชื่อพีโกไฟแนนซ์ในส่วนของวงเงินสินเชื่อ โดยมีการกำหนดวงเงินสินเชื่อ รายละเอียดไม่เกิน 100,000 บาท กำหนดเพดานอัตราดอกเบี้ยสำหรับวงเงินสินเชื่อในส่วนที่ไม่เกิน 50,000 บาท แบบมีหลักประกันรวมกันแล้วสูงสุดไม่เกิน ร้อยละ 33 ต่อปี แบบลดต้นลดดอก และแบบไม่มีหลักประกันรวมกันแล้วสูงสุดไม่เกินร้อยละ 36 ต่อปีแบบลดต้นลดดอก และสำหรับวงเงินรวมสินเชื่อในส่วนที่เกินกว่า 50,000 บาทขึ้นไปนั้น ทั้งแบบมีและไม่มีหลักประกันกำหนดเพดานอัตราดอกเบี้ยฯ รวมกันแล้วสูงสุดไม่เกิน ร้อยละ 28 ต่อปี แบบลดต้นลดดอก

## 2.2 คุณสมบัติ และการอนุญาตประกอบธุรกิจ ให้สินเชื่อ Pico- finance

### 2.2.1 คุณสมบัติของผู้ที่จะขออนุญาตประกอบธุรกิจ Pico-finance

ผู้ประกอบการธุรกิจจะต้องเป็นนิติบุคคลประเภทห้างหุ้นส่วน บริษัทจำกัด หรือบริษัทมหาชนจำกัด โดยผู้ประกอบการจะต้องมีทุนจดทะเบียนซึ่งชำระแล้ว หรือส่วนของผู้ถือหุ้นหรือส่วนของผู้เป็นหุ้นส่วนที่ปรากฏในงบการเงินล่าสุดไม่ต่ำกว่าห้าล้านบาท ในกรณีที่นิติบุคคลที่ประกอบธุรกิจโดยยังไม่ครบรอบระยะเวลาบัญชีที่ต้องจัดทำงบการเงินครั้งแรกจะต้องมีหนังสือรับรองเงินฝากธนาคารจำนวนไม่ต่ำกว่าห้าล้านบาท และต้องไม่เป็นผู้ประกอบการสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับหรือผู้ประกอบการสินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพ (นาโนไฟแนนซ์) โดยจะมีข้อแตกต่างกับของสินเชื่อพีโกพลัส โดยจะมีการปรับเพิ่มตัวเลขจากไม่ต่ำกว่าห้าล้านบาทเป็นไม่ต่ำกว่า 10 ล้านบาท

นอกจากนี้ กรรมการ ผู้จัดการ หุ้นส่วนผู้จัดการ หรือผู้มีอำนาจในการจัดการของนิติบุคคล ต้องไม่มีคุณสมบัติ หรือลักษณะต้องห้ามอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังนี้ เคยเป็นบุคคลล้มละลาย เคยได้รับโทษจำคุก เคยเป็นบุคคลที่มีลักษณะต้องห้ามหรือขาดคุณสมบัติอื่นใดตามที่สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ประกาศกำหนดไว้ หรือเคยเป็นกรรมการ ผู้จัดการ หุ้นส่วนผู้จัดการ หรือผู้มีอำนาจในการจัดการของผู้ประกอบธุรกิจสินเชื่อรายย่อยระดับจังหวัดภายใต้การกำกับที่รัฐมนตรีได้มีคำสั่งเพิกถอนการอนุญาต

## 2.2.2 กระบวนการในการขออนุญาตประกอบธุรกิจ Pico-finance

การประกอบธุรกิจสินเชื่อรายย่อยระดับจังหวัดภายใต้การกำกับหรือ พิกोไฟแนนซ์ ได้มีประกาศกำหนดให้เป็นกิจการที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกิจการธนาคาร ถือเป็นกิจการที่ต้องได้รับการขออนุญาตก่อน โดยการยื่นคำขออนุญาตประกอบธุรกิจสินเชื่อรายย่อยระดับจังหวัดภายใต้การกำกับ เริ่มจากการยื่นคำขออนุญาตเป็นผู้ประกอบธุรกิจต่อกระทรวงการคลัง โดยจะต้องยื่นผ่านสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ธนาคารออมสิน หรือธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ตามแบบยื่นขออนุญาตประกอบธุรกิจสินเชื่อรายย่อยระดับจังหวัดภายใต้การกำกับที่กำหนด โดยสำนักงานเศรษฐกิจการคลังจะแจ้งผลการพิจารณาของกระทรวงการคลังต่อผู้ประกอบธุรกิจภายใน 60 วัน ทำการ นับตั้งแต่ได้รับคำขอและเอกสารถูกต้องครบถ้วน และเมื่อผู้ประกอบกิจการได้รับอนุญาตแล้วต้องทำการเริ่มดำเนินการภายใน 1 ปี





รูปที่ 1 : ขั้นตอนในการยื่นคำขออนุญาตประกอบธุรกิจสินค้าเชื้อเพลิงไฟฟ้าแก๊ส

## คำขออนุญาตประกอบธุรกิจสินเชื่อรายย่อยระดับจังหวัดภายใต้การกำกับ

ประเภท:  พิโกไฟแนนซ์  พิโกพลัส

วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

ข้าพเจ้า ..... (ชื่อนิติบุคคล) .....

ที่ตั้งสำนักงานใหญ่อยู่ที่.....

โทรศัพท์..... โทรสาร..... อีเมล (ถ้ามี) .....

และมีสำนักงานสาขาจำนวน.....แห่ง โดยได้แนบรายละเอียดชื่อสำนักงานสาขา สถานที่ตั้งสำนักงานสาขา และหมายเลขโทรศัพท์ตามแนบ มีความประสงค์ที่จะขออนุญาตประกอบธุรกิจสินเชื่อรายย่อยระดับจังหวัด ภายใต้การกำกับในประเทศไทย ตามที่กำหนดไว้ในประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง กิจการที่ต้องขออนุญาต ตามข้อ ๕ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๕๘ (เรื่อง สินเชื่อรายย่อยระดับจังหวัดภายใต้การกำกับ) ลงวันที่ ๒๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๒

ทั้งนี้ ข้าพเจ้าได้แนบเอกสารและรายละเอียด ได้แก่

- ๑. สำเนาใบสำคัญแสดงการจดทะเบียน (พร้อมรับรองสำเนาถูกต้อง)
- ๒. หนังสือบริคณห์สนธิ
- ๓. หนังสือรับรองกระทรวงพาณิชย์ (มีอายุไม่เกิน ๑ เดือน ก่อนวันยื่นคำขออนุญาต)
- ๔. สำเนาทะเบียนผู้ถือหุ้น
- ๕. ข้อบังคับ หรือรายการจดทะเบียนจัดตั้ง (บอจ. ๓) (กรณีบริษัทไม่มีข้อบังคับ)
- ๖. แบบรับรองคุณสมบัติกรรมการ ผู้จัดการ และ/หรือผู้มีอำนาจในการจัดการทุกคนไม่มีลักษณะต้องห้ามตามข้อ ๑๗ ของประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง กิจการที่ต้องขออนุญาตตามข้อ ๕ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๕๘ (เรื่อง สินเชื่อรายย่อยระดับจังหวัดภายใต้การกำกับ) ลงวันที่ ๒๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ (ตามแบบที่กำหนด)
- ๗. แบบรับรองคุณสมบัติผู้ถือหุ้นทุกคน ไม่มีลักษณะต้องห้ามตามข้อ ๑๗ ของประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง กิจการที่ต้องขออนุญาตตามข้อ ๕ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๕๘ (เรื่อง สินเชื่อรายย่อยระดับจังหวัดภายใต้การกำกับ) ลงวันที่ ๒๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ (ตามแบบที่กำหนด)
- ๘. ชื่อ ที่อยู่ปัจจุบัน หมายเลขโทรศัพท์ติดต่อผู้สอบบัญชี ประวัติการตรวจสอบบริษัท พร้อมสำเนาใบอนุญาตผู้สอบบัญชี

รูปที่ 2.1 ตัวอย่างแบบคำขออนุญาตประกอบธุรกิจสินเชื่อรายย่อยระดับจังหวัดภายใต้การกำกับ

## 2.3 การจัดทำสัญญาสินเชื่อ และสัญญาหลักประกัน รวมทั้งการตกลงในข้อสัญญาส่วนสาระสำคัญในการประกอบธุรกิจ Pico finance

ผู้ประกอบการที่จะให้สินเชื่อรายย่อยระดับจังหวัดภายใต้การกำกับแก่บุคคลธรรมดาได้นั้น จะทำได้อีกต่อเมื่อผู้ให้สินเชื่อได้พิจารณาเห็นแล้วว่า ผู้ขอสินเชื่อเป็นผู้ที่มีฐานะทางการเงิน หรือมีความสามารถเพียงพอสำหรับการชำระหนี้ได้ และมีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ในจังหวัดที่สำนักงานใหญ่ของผู้ประกอบธุรกิจตั้งอยู่เท่านั้น โดยทั้งฝ่ายจะเข้ามาทำสัญญาสินเชื่อระหว่างกัน

ซึ่งตามประกาศสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง เรื่อง การกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการประกอบธุรกิจ สินเชื่อรายย่อยระดับจังหวัดภายใต้การกำกับที่มีการกำหนดกฎเกณฑ์ในเรื่องของสัญญา ดังนี้

### 2.3.1 หลักการและแนวคิดของสินเชื่อ

#### 2.3.1.1 ความหมาย และแนวคิดของสินเชื่อ

สินเชื่อ (Credit) มาจากรากศัพท์ของภาษาละติน Credere ซึ่งแปลว่า Trust หรือ To Believe ซึ่งแปลว่าความเชื่อถือ ความไว้วางใจ โดยสามารถมองมุมมองของสินเชื่อได้ในหลายแง่มุม

สินเชื่อในมุมมองของการค้ำประกัน หมายถึง ความเชื่อถือของผู้ขายที่มีต่อผู้ซื้อ และยอมมอบสินค้า หรือบริการให้กับผู้ซื้อไปก่อนโดยยังไม่ต้องชำระเงิน แต่มีสัญญาในการชำระเงินค่าสินค้าและบริการนั้นไว้ในอนาคต ตามการตกลงระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย จดงก่อให้เกิดภาวะความเป็นเจ้าหนี้และลูกหนี้

สินเชื่อในมุมมองของสถาบันการเงิน หมายถึง การบริการของสถาบันการเงินซึ่งก่อให้เกิดรายได้หลักแก่สถาบันการเงิน

สินเชื่อในมุมมองของผู้บริโภค หมายถึงความสามารถที่จะได้สินค้าและบริการไปก่อนการชำระเงิน ซึ่งตกลงจะชำระค่าสินค้าในภายหลัง

โดยทั้งสามมูมนั้นมีสาระสำคัญ โดยรวมว่า สินเชื่อ คือความเชื่อถือไว้วางใจซึ่งกันและกันระหว่างสองฝ่าย ในการที่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งได้ให้สินค้าหรือการบริการไปใช้ก่อน โดยมีความเชื่อถือไว้วางใจว่าจะชำระเงินคืนตามเงื่อนไขในอนาคต

ซึ่งทั้งสองฝ่ายนั้น จะเป็นความสัมพันธ์ระหว่างรายบุคคล หรือ กลุ่มบุคคล หรือนิติบุคคลก็ได้ โดยจะมี ความเสี่ยงเป็นภาระสินเชื่อที่ผู้ให้สินเชื่อจะต้องรับ เช่นนั้นแล้วการปล่อยสินเชื่อนั้นจะต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของ ความเชื่อถือไว้วางใจ นอกจากนั้นยังต้องอาศัยหลักประกัน ซึ่งอาจเป็นบุคคลหรือหลักทรัพย์ ที่ผู้ขอสินเชื่อจะ นำมาเป็นหลักประกันในการลดความเสี่ยงไว้

### 2.3.1.2 กระบวนการเกิดสินเชื่อ

สามารถจำแนกกระบวนการเกิดสินเชื่อได้ 3 ขั้นตอน ดังนี้

- 1) การเกิดรายการสินเชื่อ (Credit transaction )โดยเกิดจากการที่บุคคลทั้งสองฝ่ายนั้น มีความต้องการ ที่จะซื้อขายสินค้าหรือบริการ เช่น บริการการกู้เงิน โดยมีการตกลงกันว่าจะนำสินค้าหรือบริการไปใช้ ก่อน และสัญญาว่าจะมีการชำระคืนในอนาคต
- 2) การตรวจสอบสินเชื่อ (Credit Analysis) เกิดขึ้นเมื่อมีการตกลงจะให้สินเชื่อกันแล้ว แต่ผู้ให้สินเชื่อ จะต้องพิจารณา โดยจะต้องเก็บข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์ว่า สถานะของสินเชื่อของผู้ขอมีความ น่าเชื่อถือไว้วางใจเพียงใด ไม่ว่าจะเป็น คุณลักษณะ ชื่อเสียง ผลงาน รวมถึงความสามารถในการชำระ หนี้คืน เช่น จะต้องวิเคราะห์ว่าสินเชื่อยานี้มีทรัพย์สินที่เพียงพอหรือไม่หากเกิดการต้องบังคับ ทรัพย์สินคืน เป็นต้น ซึ่งสถานะทางสินเชื่อจะเป็นตัวบ่งชี้ในการตัดสินใจว่าจะให้สินเชื่อหรือไม่ และถ้า หากให้สินเชื่อ จะต้องพิจารณาว่าจะให้ด้วยเงื่อนไข และวงเงิน ภายใต้เวลาจำนวนเท่าใด
- 3) การใช้เครื่องมือในการควบคุมสินเชื่อ (Credit Instrument) เป็นขั้นตอนในการที่จะทำหลักฐานที่ แสดงถึงข้อตกลง เกี่ยวกับเงื่อนไข เวลา และจำนวนยอดในการปล่อยสินเชื่อ ที่ทั้งสองฝ่ายต่างยอมรับ และตกลงกันทั้งคู่ โดยแสดงเป็นหลักฐานแสดงสภาพหนี้ ที่จัดทำขึ้นเพื่อช่วยลดความเสี่ยงในการ ปล่อยสินเชื่อ

### 2.3.1.3 บทบาทของสินเชื่อ

สินเชื่อนั้นเริ่มพัฒนาการและมีบทบาทต่อเศรษฐกิจมากขึ้น ตั้งแต่ ค.ศ.1300 เป็นต้น เนื่องจากมนุษย์ มีการคิดค่าตอบแทนกัน เป็นดอกเบี้ยระหว่างการค้าต่อซื้อขายสินค้า หรือกู้ยืมเงินกัน ทั้งนี้สืบเนื่องมาจาก ทรัพยากรที่มีอยู่นั้นมีข้อจำกัด ในขณะที่ความต้องการในการใช้ทรัพยากรนั้นมีอยู่มาก ด้วยเหตุนี้สินเชื่อจึง สำคัญ โดยมีผลดีและผลเสีย ดังนี้

### ข้อดีของสินเชื่อ

- 1) ส่งเสริมเศรษฐกิจ ด้วยการก่อให้เกิดแหล่งเงินทุนสำหรับบุคคล และผู้ประกอบการที่มีความต้องการใช้เงิน โดยสินเชื่อจะเข้ามามีบทบาทตั้งแต่ต้นน้ำไปถึงปลายน้ำของกระบวนการในการดำเนินการทางเศรษฐกิจ ซึ่งทั้งหมดนี้จะส่งผลต่อความกินดีอยู่ดี และผาสุกของชุมชนและสังคม ซึ่งจะสะท้อนถึงสภาพเศรษฐกิจของสังคมด้วย
- 2) ตอบสนองความต้องการของมนุษย์ สำหรับในการใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคและบริโภคระยะยาว โดยจะคิดค่างานรายได้ในปัจจุบันที่จะสามารถชำระหนี้ในอนาคตได้
- 3) ส่งเสริมศีลธรรมภายในสังคม เนื่องจากสังคมมีการให้สินเชื่อซึ่งกันและกัน ซึ่งรากฐานของการให้สินเชื่อนั้นมาจากความไว้น้ำใจกัน นั้นหมายถึง คนในสังคมมีความน่าเชื่อถือ และมีสัจจะกัน ดังนั้นยังมีการปล่อยสินเชื่อมากเท่าไรย่อมหมายถึงมีศีลธรรมอันดีภายในสังคมมากขึ้นตามด้วย

### ข้อเสียของสินเชื่อ

- 1) การให้สินเชื่อเกินพอดีนั้น ไม่ว่าจะเพื่อตอบสนองส่วนบุคคล หรือเพื่อการประกอบการทางธุรกิจ จะทำให้เกิดการใช้จ่ายอย่างไม่ระมัดระวัง และอาจทำให้เกิดการล้มละลายจากหนี้สินล้นพ้นตัวขึ้น
- 2) การใช้สินเชื่อเพื่อลงทุนในการเพิ่มผลผลิตที่ไม่ได้ก่อให้เกิดผลดีแก่ผู้ลงทุน หรือเศรษฐกิจภาพรวม จะเป็นการสูญเปล่าในการให้สินเชื่อเพื่อไปลงทุน
- 3) การใช้สินเชื่อเป็นเครื่องมือมากเกินไปจะก่อให้เกิดภาวะเงินเฟ้อขึ้นได้ เพราะเนื่องจากบุคคล และผู้ประกอบการทุกรายสามารถทำการขอสินเชื่อเพื่อตอบสนองต่อความต้องการได้ ทำให้ความต้องการในตัวสินค้าและบริการเพิ่มสูงมากขึ้น ซึ่งจะก่อให้เกิดอุปสงค์สูงกว่าอุปทาน ส่งผลให้ราคาของสินค้าและบริการนั้นจะต้องปรับเพิ่มสูงขึ้นตามไปด้วย

### 2.3.1.4 ประเภทของสินเชื่อ

การจำแนกประเภทของสินเชื่อนั้นทำได้หลากหลาย และแตกต่างกันออกไป ขึ้นอยู่ว่าการจำแนกแต่ละประเภทนั้นต้องการเน้น หรือเพื่อใช้ประโยชน์อะไร บางแห่งอาจจำแนกประเภทตามระยะเวลาการให้กู้ยืม หรืออาจจำแนกตามบริการที่ตนมีให้ลูกค้า แต่สิ่งที่จะต้องคำนึงถึง มีดังนี้

1.วัตถุประสงค์ของการขอสินเชื่อ โดยทั่วไปแล้วการจำแนกประเภทสินเชื่อจะใช้ชื่อตามวัตถุประสงค์ว่าจะนำสินเชื่อที่ได้ไปใช้จ่ายเพื่อการใด เช่น สินเชื่อเพื่อการบริโภค สินเชื่อเพื่อการเคหะ สินเชื่อเพื่อการเกษตร หรือสินเชื่อเพื่อการค้า เป็นต้น

2.ระยะเวลาในการชำระคืนสินเชื่อ กำหนดระยะเวลาของสินเชื่อ แบ่งได้ 4 ประเภท ดังนี้

- 1) สินเชื่อระยะสั้น (Short term Credit) สินเชื่อที่จะต้องชำระเงินคืนภายใน 1 ปี
- 2) สินเชื่อระยะปานกลาง สินเชื่อประเภทนี้จะต้องชำระเงินคืนภายใน 1 ปีถึง 3 ปี แล้วแต่การกำหนด และตกลงกัน
- 3) สินเชื่อระยะยาว (Long-term credit) คือ สินเชื่อที่มีระยะเวลาในการจะต้องชำระหนี้ที่เกิน 3 ปี เป็นต้นไป
- 4) สินเชื่อประเภทเผื่อเรียก (Demand Credit) สินเชื่อที่จะต้องชำระหนี้ทันทีเมื่อผู้ให้สินเชื่อเรียกให้ชำระ โดยในทางปฏิบัติมักจะแจ้งล่วงหน้าก่อน 1 วัน เพื่อให้ลูกหนี้มีเวลาเตรียมตัวชำระ

การมีหลักประกัน สินเชื่อมีได้ทั้งแบบมี และไม่มีหลักประกัน โดยที่หลักประกันนั้นจะเป็นบุคคล นิติบุคคล หรือเป็นหลักทรัพย์ก็ได้ โดยสามารถนำมาเป็นหลักประกันด้วยวิธีการจำนำ จำนอง หรือค้ำประกัน ในกรณีที่เงินสินเชื่อแบบไม่มีหลักประกันอาจทำได้ในกรณีที่ผู้ขอสินเชื่อมีความสามารถสูงในการจัดการทางการเงิน หรือการหากำไร และมีความน่าเชื่อถือที่สูงพอแก่ผู้ให้สินเชื่อ แต่ในทางปฏิบัตินั้นก็มักมีหลักประกันแทบทั้งสิ้น

### 2.3.1.5 แหล่งที่มาของสินเชื่อในภาคเอกชน

มีตัวอย่างดังนี้

- 1) ธนาคารพาณิชย์ (Commercial Bank)

เป็นแหล่งสินเชื่อขนาดใหญ่ และสามารถขยายการให้สินเชื่อไปสู่ท้องถิ่นได้กว้างขวางมากที่สุด โดยหลักการแล้วนั้น สำนักงานใหญ่ของธนาคารแต่ละแห่งจะสามารถดำเนินการทางสินเชื่อได้มากกว่าประเภท

สำนักงานสาขา และเนื่องจากปริมาณงานสินเชื่อมีมากจึง ทำให้ต้องจ้างเจ้าหน้าที่จำนวนมากเพื่อให้บริการลูกค้าเพื่อทำหน้าที่ควบคุมการปล่อยสินเชื่อของสาขาด้วย โดยประเภทสินเชื่อของสาขาที่จะมีไว้บริการลูกค้า นั้นจะขึ้นกับปริมาณสินเชื่อของแต่ละท้องถิ่น ส่วนมากแล้ว สำนักงานของสาขาจะมีการบริการสินเชื่อประเภทหลัก คือ การเบิกเงินเกินบัญชี เงินกู้และจำนอง การรับซื้อลดตัวเงิน และการออกหนังสือรับประกันเพียงเท่านั้น

- 2) สำนักงานวิเทศธนกิจ
- 3) บริษัทเงินทุน
- 4) บริษัทเครดิตฟองซิเอร์
- 5) สถาบันการเงินพิเศษของรัฐ
  - a. 5.1 ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ทางการเกษตร
  - b. 5.2ธนาคารอาคารสงเคราะห์
  - c. 5.3ธนาคารออมสิน
  - d. 5.4ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย
  - e. 5.5 ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย
  - f. 5.6 ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย
  - g. 5.7 บริษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม
- 6) สหกรณ์การเกษตร
- 7) สหกรณ์ออมทรัพย์
- 8) ธุรกิจประกันชีวิต
- 9) โรงรับจำนำ
- 10) แหล่งสินเชื่ออื่นๆ
  - a. สินเชื่อแบบเปิดบัญชี
  - b. สินเชื่อแบบผ่อนส่ง
  - c. สินเชื่อแบบเปิดบัญชีหมุนเวียน
  - d. บัตรสินเชื่อ
  - e. นายทุนเงินกู้

### 2.3.1.5 ข้อมูลเพื่อใช้ในการจัดการสินเชื่อโดยทั่วไป

การจัดการสินเชื่อโดยทั่วไปนั้นจะมีข้อมูลสำคัญที่ต้องใช้เพื่อการวิเคราะห์ค่าขอสินเชื่อของลูกค้าไม่ว่าจะเป็นนิติบุคคลหรือบุคคลธรรมดาก็ตาม การพิจารณาจะต้องประกอบด้วยข้อมูลสินเชื่อที่สำคัญ 4 ส่วน ซึ่งเป็นการรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบ ระเบียบ เพื่อให้สะดวกแก่การนำไปใช้ในการวิเคราะห์สินเชื่อ ดังนี้

#### ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ในการขอสินเชื่อของลูกค้า

วัตถุประสงค์ในการขอสินเชื่อของลูกค้าเป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องทำความเข้าใจให้ดีก่อนจะนำไปใช้ในการศึกษาตัวเลขและข้อมูลต่างๆ ที่รวบรวมมาโดยนำมาวิเคราะห์ให้เป็นไปอย่างมีเหตุผลและมีทิศทาง ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการวิเคราะห์ลูกค้ารายนั้นๆ หลังจากวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมมาทั้งหมดแล้ว จะต้องกลับมาพิจารณาค่าขอสินเชื่อที่ลูกค้ายื่นความจำนงไว้ ก่อนการตัดสินใจปล่อยสินเชื่อโดยจะต้องมีข้อมูลดังนี้

- วัตถุประสงค์ของการขอสินเชื่อครั้งนี้ว่าจะนำไปใช้เพื่อประโยชน์ในเรื่องใด
- เวลาที่ต้องการ และจำนวนเงินเท่าไร
- ดอกเบี้ยและจำนวนที่จะชำระคืน จะชำระรูปแบบไหน และจำนวนเท่าไร
- วงเงินที่ขอสินเชื่อรวมทั้งสิ้นเป็นจำนวนเท่าไร เหมาะสมกับกิจการหรือไม่

#### ส่วนที่ 2 ข้อมูลสินเชื่อในอดีตของลูกค้า

ส่วนนี้เป็นข้อมูลเกี่ยวกับประวัติและความเป็นมาของลูกค้าและธุรกิจ นับตั้งแต่ อาชีพ หน้าที่การงาน ในแง่บุคคล และฐานะทางการเงิน ปัญหาในการดำเนินงาน การผลิต การตลาด การบริหาร เป็นต้น เพื่อนำมาใช้ประกอบการตัดสินใจ

#### ส่วนที่ 3 ข้อมูลสินเชื่อในปัจจุบันของลูกค้า

ส่วนนี้โดยปกติจะแตกต่างกันไปตามลักษณะของปัญหาของลูกค้าแต่ละราย โดยข้อมูลส่วนนี้เป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องทำความเข้าใจให้ลึกซึ้งว่าฐานะปัจจุบันของบุคคล หรือธุรกิจที่กำลังพิจารณานั้นเป็นอย่างไรบ้าง โดยเฉพาะเรื่องฐานะทางการเงิน

#### ส่วนที่ 4 ข้อมูลสินเชื่อเพื่อการวิเคราะห์ฐานะในอนาคตของลูกค้า



ส่วนนี้นับได้ว่าเป็นส่วนสำคัญที่สุดของขั้นตอนในการวิเคราะห์เบื้องต้นและเสนอรายงานข้อมูลสินเชื่อ เพื่อจะนำไปใช้จัดทำรายงานการวิเคราะห์สินเชื่อต่อไป โดยข้อมูลในส่วนนี้จะได้จากการนำข้อมูลตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันจากทั้ง 3 ส่วนแรก มาประเมินลูกค้า ซึ่งหลังจากวิเคราะห์ออกมเป็นรายงานและตัวเลขแล้วก็จะมาพิจารณาว่าจะให้หรือไม่ให้สินเชื่อรายนั้น

### 2.3.1.6 ปัญหาและอุปสรรคของการหาข้อมูลสินเชื่อ

- 1) การติดต่อขอข้อมูลสินเชื่อจากธนาคาร เนื่องจากได้รายละเอียดไม่ครบตามความต้องการ เพราะธนาคารยังต้องรักษาความลับของลูกค้าอยู่ จึงต้องอาศัยความสามารถในการตั้งคำถาม และวิธีการในการขอข้อมูลของผู้วิเคราะห์สินเชื่อแต่ละคนที่จะให้ได้ข้อมูลมากพอที่จะทำให้ นำข้อมูลมาตีความใช้ในการวิเคราะห์สินเชื่อได้มากที่สุด เช่น ธนาคารอาจจะให้ข้อมูล แต่เพียงว่าลูกค้าคนนั้นเป็นลูกค้าที่ดีพอใช้ หรือปานกลางเพียงเท่านั้น
- 2) งบการเงินของกิจการบางแห่ง จัดทำขึ้นหลายเล่มด้วยวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกัน ในการรวบรวมข้อมูลทางการเงิน จึงควรรหาแหล่งอื่นๆในตรวจสอบความถูกต้องก่อนนำมาใช้งานด้วย โดยอาศัยข้อมูลจากการสัมภาษณ์ โดยตรงหรือประมาณตัวเลขเบื้องต้นจากการสัมภาษณ์
- 3) การรวมกลุ่มเพื่อการแลกเปลี่ยนข้อมูล หรือจัดตั้งสถาบันเพื่อบริการด้านข้อมูลสินเชื่อ ดังเช่นในต่างประเทศ ในประเทศไทยยังไม่มีเป็นกิจจะลักษณะ คงเป็นการแลกเปลี่ยนกันระหว่างบริษัทที่ทำความตกลงกันไว้เองเพียงเท่านั้น
- 4) เจ้าหน้าที่รายอื่นไม่เต็มใจให้ข้อมูล เพราะอาจเป็นปัญหาเรื่องการแข่งขันทางธุรกิจ
- 5) ลูกค้ายังไม่เข้าใจในระบบข้อมูลสินเชื่อ จึงไม่ได้ให้ความร่วมมือมากนัก

## 2.3.2 การจัดทำสัญญาสินเชื่อระหว่างผู้ให้สินเชื่อกับลูกค้า

### 2.3.2.1 การกำหนดอัตราดอกเบี้ย ค่าธรรมเนียม ค่าปรับ

ในส่วนของการกำหนดอัตราดอกเบี้ย ผู้ประกอบการธุรกิจฟิโคโนแมนซ์ อาจเรียกเก็บดอกเบี้ย อัตรากำไรจากการให้สินเชื่อ ค่าปรับ ค่าบริการ หรือค่าธรรมเนียมอื่นใด รวมกันแล้วไม่เกินอัตราร้อยละสามสิบหกต่อปี (Effective rate) แต่ถ้าเป็นสินเชื่อประเภทฟิโคโนลันซ์ อาจเรียกเก็บดอกเบี้ย อัตรากำไรจากการสินเชื่อให้สินเชื่อ ค่าปรับ ค่าบริการ หรือค่าธรรมเนียมอื่นใดทั้งหมดแล้ว ต้องรวมกันแล้วไม่เกินอัตราร้อยละสามสิบหกต่อปี (Effective rate) สำหรับวงเงินรวมสินเชื่อส่วนที่ไม่เกินห้าหมื่นบาท และไม่เกินอัตราร้อยละยี่สิบแปดต่อปี (Effective rate) สำหรับวงเงินรวมสินเชื่อในส่วนที่เกินกว่าห้าหมื่นบาทขึ้นไป

โดยผู้ประกอบการนั้นจะต้องทำการระบุรายละเอียด และประกาศอัตราดอกเบี้ย อัตรากำไรจากการให้สินเชื่อ ค่าปรับ ค่าบริการ หรือค่าธรรมเนียมอื่นใด เกี่ยวกับการประกอบธุรกิจให้ชัดเจนครบถ้วน ในเอกสารชี้ชวน ใบสมัคร และสัญญา ตามแบบที่สำนักงานเศรษฐกิจการคลังประกาศกำหนด

นอกจากเหนือจากดอกเบี้ย อัตรากำไรจากการให้สินเชื่อ ค่าปรับ ค่าบริการ และค่าธรรมเนียมนั้น ผู้ประกอบธุรกิจอาจเรียกเก็บค่าใช้จ่ายตามที่ได้จ่ายไปจริงได้นั้น ต้องพอสมควรแก่เหตุจากลูกค้าเท่านั้น และห้ามนำยอดค่าใช้จ่ายทั้งหมดดังกล่าวข้างต้น มารวมกับจำนวนหนี้ที่ค้างชำระเพื่อคิดดอกเบี้ยและค่าปรับอีก

ประกาศรายละเอียดเกี่ยวกับดอกเบี้ย อัตรากำไรจากการให้สินเชื่อ ค่าปรับ ค่าบริการ ค่าธรรมเนียมอื่นใด และค่าใช้จ่ายตามที่จ่ายไปจริงและพอสมควรแก่เหตุเกี่ยวกับสินเชื่อรายย่อยระดับจังหวัดภายใต้การกำกับ

ผู้ประกอบการธุรกิจ .....

เริ่มใช้ตั้งแต่วันที่ .....

รายการ	อัตราที่เรียกเก็บ
<b>๑. ดอกเบี้ย อัตรากำไรจากการให้สินเชื่อ ค่าปรับ ค่าบริการ หรือค่าธรรมเนียมอื่นใด</b> ๑.๑ ดอกเบี้ย อัตรากำไรจากการให้สินเชื่อ ค่าปรับ ค่าบริการ หรือค่าธรรมเนียมอื่นใด ของวงเงินรวมสินเชื่อไม่เกิน ๕๐,๐๐๐ บาทต่อราย ๑.๒ ดอกเบี้ย อัตรากำไรจากการให้สินเชื่อ ค่าปรับ ค่าบริการ หรือค่าธรรมเนียมอื่นใด ของวงเงินรวมสินเชื่อที่เกินกว่า ๕๐,๐๐๐ บาทต่อราย	ร้อยละ ..... ต่อปี (effective rate)  ร้อยละ ..... ต่อปี (effective rate)
<b>๒. ค่าใช้จ่ายที่จ่ายให้แก่หน่วยงานภายนอกหรือบุคคลอื่น</b> ค่าใช้จ่ายในการติดตามทวงถามหนี้ (ค่าจ้างบุคคลภายนอก)	..... บาท/ราย/เดือน
<b>๓. ค่าใช้จ่ายที่จ่ายที่เป็นต้นทุนในการดำเนินงานของผู้ประกอบธุรกิจ</b> ค่าใช้จ่ายในการติดตามทวงถามหนี้ (ผู้ประกอบการติดตามทวงถามหนี้เอง)	..... บาท/ราย/เดือน
<b>๔. ค่าใช้จ่ายในการติดตามบังคับทรัพย์สินที่ลูกหนี้วางไว้เป็นประกันการชำระหนี้</b> (โปรดระบุ) .....	.....

- หมายเหตุ : ๑. ผู้ประกอบธุรกิจต้องปิดประกาศฉบับนี้ ณ สำนักงานใหญ่และสำนักงานสาขาทุกแห่ง ของผู้ประกอบการธุรกิจ  
 ๒. อัตราที่เรียกเก็บในข้อ ๒ และข้อ ๓ สามารถเรียกเก็บได้รวมกันแล้วไม่เกิน ๘๐ บาท/ราย/เดือน  
 ๓. ผู้ประกอบธุรกิจจะต้องแจ้งรายละเอียดและอัตราค่าใช้จ่ายในการติดตามบังคับทรัพย์สินที่วางไว้เป็นประกันการชำระหนี้ที่จะเรียกเก็บจากลูกหนี้ กรณีลูกหนี้ผิดนัดชำระหนี้ โดยผู้ประกอบการสามารถเรียกเก็บค่าใช้จ่ายได้ตามจริงแต่ไม่เกินที่ระบุในประกาศนี้  
 ๔. ผู้ประกอบธุรกิจต้องรายงานรายละเอียดเกี่ยวกับดอกเบี้ย อัตรากำไรจากการให้สินเชื่อ ค่าปรับ ค่าบริการ ค่าธรรมเนียมอื่นใด และค่าใช้จ่ายตามที่จ่ายไปจริงและพอสมควรแก่เหตุเกี่ยวกับสินเชื่อรายย่อยระดับจังหวัดภายใต้การกำกับ โดยรายงานให้สำนักงานเศรษฐกิจการคลังทราบทุกครั้งที่มีการเปลี่ยนแปลง ภายใน ๗ วันทำการ

รูปที่ 2.2 ตัวอย่างการประกาศรายละเอียดเกี่ยวกับดอกเบี้ย อัตรากำไรจากการให้สินเชื่อ ค่าปรับ ค่าบริการ หรือค่าธรรมเนียม

### 2.3.2.2 การผิदनัด ผิดสัญญา และการบังคับชำระหนี้ตามสัญญาสินเชื่อ

การผิदनัด หรือ ผิดสัญญานั้น จะต้องมืหนังสือทำเป็นลายลักษณ์อักษรในการแจ้งเตือนลูกค้าที่ผิदनัดชำระหนี้ โดยต้องแจ้งล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 20 วัน ก่อนจะมีการดำเนินการบังคับชำระหนี้ตามกฎหมาย โดยมีสาระสำคัญเป็นการบอกให้ลูกหนี้ทราบว่าทางผู้ประกอบการ หรือเจ้าหนี้ประสงค์จะบังคับชำระหนี้แล้ว

ซึ่งหากหนี้ยังไม่ถึงกำหนดเวลาชำระหนี้ แม้เจ้าหนี้จะส่งคำเตือนหรือเรียกร้องให้ลูกหนี้ชำระหนี้ ลูกหนี้ที่ได้รับคำเตือนก็ยังไม่ได้ชื่อว่าเป็นลูกหนี้ผิดนัด

โดยสัญญากู้ยืมเงินที่ทางผู้ประกอบการทำขึ้นนั้นจะมีการระบุในเรื่องของเหตุที่ถือได้ว่าผิดนัดในการชำระหนี้ ซึ่งถ้าหากเป็นไปตามข้อกำหนดจะถือว่าเป็นการผิดนัด เช่น ผู้กู้ผิดนัดไม่ชำระหนี้ตามสัญญา หรือข้อมูลที่ปรากฏในใบสมัครสินเชื่อ คำร้อง หรือข้อมูลเป็นเท็จ รวมถึง เอกสาร หลักฐาน คำรับรองต่างๆ ที่ผู้กู้มอบให้แก่ผู้ให้กู้มีข้อความเท็จหรือเอกสารปลอมแปลง เป็นต้น

การทำสัญญาระหว่างเจ้าหนี้และลูกหนี้ นั้น มีหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติตามสัญญาที่ตกลงกันไว้ ซึ่งเจ้าหนี้มีสิทธิในการบังคับให้ลูกหนี้ปฏิบัติตามสัญญา และชำระหนี้เมื่อถึงกำหนดเวลาชำระหนี้ แต่สิทธิของเจ้าหนี้ นั้น เป็นเพียงแค่สิทธิในการเรียกร้องที่เป็นบุคคลสิทธิ ทำให้ต้องมีมาตรการทางกฎหมายบัญญัติขึ้นมาลดความเสี่ยงดังกล่าว นั่นคือ บทบัญญัติในเรื่องกฎหมายลักษณะค้ำประกัน ที่จะเข้ามาลดความเสี่ยง สร้างความมั่นใจให้แก่เจ้าหนี้ ว่าหากถึงกำหนดแล้วลูกหนี้ไม่ชำระ ก็ยังมีหลักประกันที่ทํากันไว้อยู่

### 2.3.2.3 การกำกับดูแลการให้สินเชื่อโดยใช้หลักประกัน

หลักประกันเป็นสิ่งสำคัญที่อยู่กับภาคการเงินมาอย่างยาวนาน เนื่องจากเป็นกลไกที่ช่วยลดความเสี่ยงด้านเครดิตที่เกิดจากปัญหาความไม่สมมาตรของข้อมูล (Asymmetric Information) ให้แก่เจ้าหนี้และลูกหนี้ เพราะเจ้าหนี้เป็นฝ่ายรับความเสี่ยงเกือบทั้งหมด ซึ่งกระบวนการนี้จะบ่งบอกถึงความสามารถในการชำระหนี้ของลูกหนี้ซึ่งลดปัญหาการเลือกที่ไม่เป็นธรรมได้เพราะดูจากหลักประกันที่มี (Adverse selection) และลดปัญหาทางศีลธรรม (Moral hazard) ด้วยการผูกมัดลูกหนี้ให้ต้องชำระคืนหนี้ให้ได้ตามข้อตกลง นอกจากนี้ ยังช่วยชดเชยความสูญเสียแก่เจ้าหนี้หากเกิดหนี้เสีย (Loss reduction) และยังช่วยบรรเทาความรุนแรงของปัญหาหนี้เสียที่อาจสะสมและเกิดวิกฤติไปทั้งระบบการเงินได้ (Systemic risk) ทำให้หลักประกันยังเป็นหนึ่งในเกณฑ์สำคัญในการพิจารณาคุณภาพสินเชื่ออย่างมาก โดยหลักประกันที่ดีควรมีคุณสมบัติ 4 ด้าน ได้แก่

- 1) สามารถคำนวณมูลค่าได้และมีมูลค่าสูงเพียงพอ
- 2) สามารถรักษามูลค่าไว้ได้ตลอดอายุของสัญญากู้ยืม

3) สามารถยึดหรือเพิกถอนสิทธิได้

4) สามารถเปลี่ยนเป็นเงินสดได้ง่าย

โดยในต่างประเทศมีตัวอย่างการใช้หลักประกันที่หลากหลาย ขณะที่ในกรณีของไทย ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ สิทธิที่ธุรกิจสามารถใช้เป็นหลักประกันเงินกู้ได้โดยไม่ต้องส่งมอบทรัพย์สินให้เจ้าหนี้มีเพียงอสังหาริมทรัพย์ผ่านการจำนอง ทำให้ในอดีตการปล่อยสินเชื่อในไทยพึ่งพาการใช้อสังหาริมทรัพย์ในระดับสูง ต่อมาจึงมีการร่างกฎหมายใหม่ขึ้นมาเพื่อเพิ่มความยืดหยุ่นในการใช้หลักประกันในการขอกู้ภายใต้ชื่อ “พระราชบัญญัติหลักประกันทางธุรกิจ พ.ศ. 2558” ซึ่งเปิดช่องให้ผู้ประกอบการสามารถนำทรัพย์สินหลายประเภท อาทิ กิจการ สิทธิเรียกร้อง ทรัพย์สินที่ใช้ในการประกอบธุรกิจ ทรัพย์สินทางปัญญา และทรัพย์สินอื่นๆ เช่น ไม้ยืนต้น มาใช้จดทะเบียนเป็นหลักประกันในการกู้เงินกับสถาบันการเงินได้โดยไม่ต้องส่งมอบทรัพย์สิน

แม้ว่ากฎหมายไทยในปัจจุบันจะเอื้อให้สถาบันการเงินรับสินทรัพย์หลากหลายประเภทเป็นหลักประกัน แต่ในทางปฏิบัติ หลักประกันในการปล่อยสินเชื่อโดยส่วนใหญ่ก็ยังคงเป็นอสังหาริมทรัพย์อย่างที่ดิน บ้าน และสิ่งปลูกสร้างอื่นๆ เป็นหลัก เนื่องจากอสังหาริมทรัพย์มีคุณสมบัติในการเป็นหลักประกันที่ดีครบทั้ง 4 ด้าน ขณะที่สินทรัพย์อื่นๆ อาจมีคุณสมบัติเพียง 1-2 ด้านเท่านั้น

อย่างไรก็ตาม หากผู้ประกอบการยังคงพึ่งพาการใช้หลักประกันเพียงแบบเดิมๆ อาจส่งผลกระทบต่อภาคธุรกิจ กล่าวคือ ผู้ประกอบการ อาจไม่สามารถเข้าถึงสินเชื่อ เนื่องจากมักไม่มีสินทรัพย์ที่ใช้เป็นหลักประกันได้ตามที่สถาบันการเงิน และธนาคารพาณิชย์ต้องการ นอกจากนี้ ธุรกิจรูปแบบใหม่ เช่น สตาร์ทอัพ ที่พึ่งพาสินทรัพย์ที่จับต้องไม่ได้ (Intangible assets) เป็นหลักจะไม่สามารถใช้ทรัพย์สินเหล่านี้เป็นหลักประกันเงินกู้ได้โดยง่าย ขณะที่ในมุมมองของธนาคารเองการใช้หลักประกันแบบเดิมอาจเพิ่มความประเอาะบางให้แก่ธนาคารเนื่องจากอุตสาหกรรมที่พึ่งพาอสังหาริมทรัพย์ในระดับสูงและสามารถใช้เป็นหลักประกันสินเชื่อได้กลับมีอัตราการหมุนเวียนของธุรกิจ (Turnover) สูง นอกจากนี้ในระดับเศรษฐกิจมหภาค หลักประกันโดยเฉพาะอสังหาริมทรัพย์ยังเร่งปัญหาราคาที่ดินเพื่อ ทำให้กระทบกับมูลค่าที่ดินจริงในระบบการเงินอีกด้วย

### 2.3.2.4 กรอบการวิเคราะห์คุณภาพสินเชื่อ

หลักประกันไม่ได้เป็นอะไรที่ตายตัวและจะตอบทุกสถานการณ์และไม่สามารถรับรองได้ว่าลูกหนี้จะไม่ผิดสัญญา เพราะในความเป็นจริงแล้วโอกาสที่เจ้าหนี้จะสูญเสียเงินกู้ขึ้นอยู่กับหลายปัจจัย โดยกรอบการวิเคราะห์คุณภาพสินเชื่อโดยทั่วไประบุปัจจัยสำคัญไว้ 5 ข้อ หรือที่เรียกกันว่า “5 C’s” อันได้แก่

- 1) **Character** หรือคุณลักษณะของผู้ขอกู้ ว่ามีนิสัยหรือพฤติกรรมเกี่ยวกับการชำระหนี้ดีเพียงใด มีประวัติดีหรือไม่ หรือกระทั่งพฤติกรรมของผู้ขอกู้หรือคนในครอบครัวว่ามีการใช้จ่ายสุรุ่ยสุร่ายหรือไม่เพียงใด
- 2) **Capacity** หรือความสามารถในการสร้างกระแสรายได้มากพอที่จะชำระค่าใช้จ่ายและจ่ายคืนหนี้ตลอดจนประเมินถึงลักษณะธุรกิจว่ามีความมั่นคงเพียงพอหรือไม่ เพื่อบ่งบอกว่าโดยรวมแล้วถือเป็นการลงทุนที่ดีหรือไม่
- 3) **Capital** หรือทุนทรัพย์ของผู้ขอกู้ ว่าผู้ขอกู้มีภาระหนี้สินคงค้างมากน้อยเพียงใด มีทุนสำหรับจ่ายคืนหนี้มากพอหรือไม่
- 4) **Collateral** หรือหลักประกันที่จะนำมาใช้ค้ำประกันความเสียหาย ขณะเดียวกันก็เป็นเครื่องบ่งชี้ว่าผู้ขอกู้มีความจำเป็นต้องชำระหนี้คืนมากน้อยเพียงใด
- 5) **Condition** หรือสภาพแวดล้อมทั้งทางเศรษฐกิจและทางธุรกิจ ว่ามีแนวโน้มที่ดีต่อการใช้สินเชื่อหรือไม่

### 2.3.3 การจัดทำสัญญาหลักประกัน

สัญญาค้ำประกัน คือ สัญญาที่บุคคลภายนอกคนหนึ่งเรียกว่า ผู้ค้ำประกัน ผูกพันตนต่อเจ้าหนี้คนหนึ่งว่าจะชำระหนี้ให้ในเมื่อลูกหนี้ไม่ชำระหนี้<sup>5</sup> สัญญาค้ำประกันเป็นการประกันการชำระหนี้ด้วยบุคคล มีผลให้เจ้าหนี้มีบุคคลสิทธิที่จะเรียกให้ผู้ค้ำประกันชำระหนี้ได้ โดยบังคับเอาจากทรัพย์สินทั่วไปๆ ของผู้ค้ำประกัน ต่างจากสัญญาจำนองและสัญญาจำนำ ซึ่งเป็นการประกันด้วยทรัพย์สิน เจ้าหนี้มีทรัพย์สินสิทธิ คือ มีสิทธิเหนือทรัพย์สิน

<sup>5</sup> มาตรา 680 วรรคหนึ่ง

ที่จำนองหรือจำนำเท่านั้น และโดยหลักการประกันหนี้ด้วยทรัพย์สินนี้ เจ้าหนี้ผู้รับจำนอง/เจ้าหนี้ผู้รับจำนำจะนำไปบังคับชำระหนี้จากทรัพย์สินอื่นของผู้จำนองหรือผู้จำนำไม่ได้

### 2.3.3.1 รูปแบบของสัญญาหลักประกัน

สัญญาค้ำประกันเป็นสัญญาที่ไม่ต้องมีแบบ แต่สัญญาค้ำประกันจะต้องทำการจัดทำเป็นหนังสือลงลายมือชื่อผู้ค้ำประกัน มิฉะนั้นจะทำการฟ้องร้องบังคับคดีไม่ได้<sup>6</sup>

การฟ้องร้องบังคับคดีไม่ได้นั้น หมายถึง เจ้าหนี้ยังอาจเรียกให้ผู้ค้ำประกันชำระหนี้ได้ เพราะสัญญาค้ำประกันสมบูรณ์ แต่หากผู้ค้ำประกันไม่ชำระหนี้ เจ้าหนี้จะทำการฟ้องให้ผู้ค้ำประกันชำระหนี้แทนลูกหนี้ไม่ได้ หากไม่มีหลักฐานแสดงเป็นหนังสือแต่อย่างไรก็ตามนั้น เมื่อเป็นหนี้ประธานที่สมบูรณ์ เจ้าหนี้ยังคงสามารถเรียกให้ลูกหนี้ชำระหนี้ตามมูลหนี้ประธาน และถ้าลูกหนี้ไม่ชำระ เจ้าหนี้อาจฟ้องร้องลูกหนี้ตามมูลหนี้ประธานได้ ซึ่งถือเป็นคนละส่วนกันกับการฟ้องตามสัญญาค้ำประกัน

การจัดทำสัญญาไฟโไฟแนนซ์ จะมีการจัดทำสัญญาประธานเป็นเป็นสัญญากู้ยืมเงิน โดยมีสัญญาค้ำประกันเงินกู้ เป็นสัญญาอุปกรณ์ โดยในสัญญากู้ยืมเงินจะมีการระบุรายละเอียดของสัญญาอุปกรณ์ หรือการค้ำประกันนั้นไว้ด้วย ซึ่งบริษัทที่ประกอบธุรกิจไฟโไฟแนนซ์มักจะระบุรายละเอียดสัญญา ดังตัวอย่างนี้

ระบุไว้เพื่อเป็นหลักประกันในการกู้ยืมว่า นาย A ได้ยินยอมเป็นผู้ค้ำประกันการกู้ยืมเงินนี้ ดังปรากฏรายละเอียดตามสัญญาค้ำประกัน หรือเพื่อเป็นหลักประกันผู้กู้ได้มอบ....(ทรัพย์สิน).....ซึ่งเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้กู้ เพียงลำพังให้แก่ผู้ให้กู้ไว้เพื่อเป็นประกันการชำระหนี้เงินกู้ และผู้กู้ขอรับรองว่าหลักประกันที่ได้นำมามอบเป็นประกันไว้นั้นเป็นหลักประกันของผู้เอง และมีได้นำไปประกันหรือมีภาระติดพันในหนี้สินรายอื่นเลย และขอรับรองว่าในระหว่างที่เอาหลักประกันดังกล่าวมามอบให้ยึดเป็นประกันเงินกู้อย่างนี้แล้ว ผู้กู้จะไม่จำหน่ายจ่ายโอน หรือก่อให้เกิดภาระผูกพันแก่หลักประกันที่ประกันเงินกู้อย่างนี้ด้วย เป็นต้น

<sup>6</sup> มาตรา 680 วรรคสอง

### 2.3.3.2 สัญญาหลักประกันทางธุรกิจ

สัญญาหลักประกันทางธุรกิจ คือ กฎหมายที่ออกมาเพื่อรองรับให้ประชาชน ผู้ประกอบการสามารถนำทรัพย์สินที่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจมาเป็นหลักประกันการกู้ยืมเงินได้ โดยไม่ต้องส่งมอบการครอบครองให้แก่เจ้าหนี้

ซึ่งผู้ให้หลักประกันจะมีสถานะเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลก็ได้ โดยผู้ให้หลักประกันยังมีสิทธิใช้สอยทรัพย์สินที่เป็นหลักประกันได้ แต่จะต้องจัดทำบัญชีทรัพย์สินและให้ผู้รับหลักประกันเข้าตรวจสอบได้ในขณะที่ผู้รับหลักประกัน ซึ่งมีหน้าที่ยื่นจดทะเบียนสัญญาหลักประกัน ณ สำนักงานทะเบียนหลักประกันทางธุรกิจ กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ และมีสิทธิได้รับชำระหนี้จากหลักประกันก่อนเจ้าหนี้อื่น โดยหลักประกันในการชำระหนี้ นั้น โดยทั่วไปมีด้วยกัน 2 ชนิดคือ การประกันด้วยบุคคล และการประกันด้วยทรัพย์สิน

การประกันด้วยบุคคล คือ การที่บุคคลภายนอกยอมผูกพันต่อเจ้าหนี้ โดยมีการรับรองว่า ถ้าลูกหนี้ไม่ชำระหนี้ ตนจะชำระหนี้แทนซึ่งเรียกว่าการค้ำประกัน บุคคลที่เข้ามาผูกพันตนชำระหนี้แทนลูกหนี้จะเรียกว่าผู้ค้ำประกัน

การประกันด้วยทรัพย์สิน คือ การที่เจ้าของทรัพย์สินนั้น นำทรัพย์สินมาเป็นประกันในการชำระหนี้ ทำให้เจ้าหนี้อาจมีสิทธิที่จะรับชำระหนี้ของตนจากทรัพย์สินนั้น ซึ่งอาจเป็นทรัพย์สินของลูกหนี้หรือทรัพย์สินของบุคคลอื่นก็ได้ ซึ่งการประกันด้วยทรัพย์สินนี้มี 2 ประเภท คือ การจำนอง และการจำนำ

ในส่วนของสัญญาหลักประกันทางธุรกิจผู้ค้ำประกันจะยอมเข้าค้ำประกันการชำระหนี้ รวมทั้งดอกเบี้ยค่าสินไหมทดแทน ซึ่งลูกหนี้ค้างชำระตลอดจนค่าภาระติดพันอันเป็นอุปกรณ์แห่งหนี้รายนี้ ตามสัญญาเงินกู้ที่กล่าวแล้วจนกว่าผู้ให้กู้จะได้ชำระหนี้เงินทั้งหมดแล้ว

ซึ่งในกรณีที่ผู้ผิดนัดไม่ชำระหนี้ตามสัญญาแล้ว ไม่ว่าจะด้วยเหตุใดๆ หรือว่าผู้กู้ล้มละลาย หรือตาย หรือกลายเป็นบุคคลไร้ความสามารถ หรือสาบสูญ หรือไปจากถิ่นที่อยู่ หรือหาตัวไม่พบหรือย้ายภูมิลำเนา โดยมีแจ้งให้ผู้ให้กูทราบ หรือมีกรณีอื่นใดอันกระทำให้ผู้ให้กู้ไม่ได้รับชำระหนี้ตามสัญญาที่กล่าวแล้วเต็มจำนวน

และตามกำหนดที่ระบุไว้ในสัญญาแล้ว ผู้ค้าประกัน ยอมรับเข้าผิดร่วมกับลูกหนี้ในอันที่จะต้องชำระหนี้ตาม สัญญาภู่นั้นทันที และ/หรือไม่ตัดสิทธิในกรณีให้ผู้ให้กู้จะดำเนินคดีฟ้องร้องกับผู้ค้าประกัน

นอกจากนี้ยังมีเงื่อนไข ถ้าผู้ให้กู้ผ่อนเวลาให้แก่ผู้กู้เพื่อชำระหนี้ โดยมีการแจ้ง หรือมิได้แจ้งให้ผู้ค้า ประกันทราบ ผู้ค้าประกันยอมตกลงด้วยการให้ผ่อนเวลานั้นทุกครั้งไป และยอมมิให้ถืออาการให้ผ่อนเวลาเช่น หน้านั้นเป็นเหตุผลปลดเปลื้องความรับผิดของผู้ค้าประกันเป็นอันขาด และการค้าประกันนี้ยอมผูกพันผู้ค้า ประกันอย่างสมบูรณ์ แม้จะเกิดข้ออ้างว่า ผู้กู้เป็นบุคคลไร้ความสามารถ หรือ เข้าทำสัญญาที่กล่าวแล้วด้วยความ สำคัญผิดก็อย่างไรก็ตาม ทั้งนี้โดยผู้ค้าประกันจะรับรู้ถึงเหตุไร้ความสามารถ หรือสำคัญผิด หรือไม่ก็ตาม และผู้ค้าประกันไม่พ้นจากความรับผิด เพราะเหตุผู้ให้กู้อาจกระทำการใดๆ ไปเป็นเหตุให้ผู้ค้าประกันไม่อาจเข้า รับช่วงได้หมด หรือแต่บางส่วนในสิทธิใดๆ อันได้ให้ไว้ หรืออาจให้ไว้แก่ผู้ให้กู้แต่ก่อน หรือในขณะที่ทำสัญญา ค้าประกัน

โดยเงื่อนไขในสัญญาสินเชื่อพิโกไฟแนนซ์ที่ผู้ประกอบการมักจะร่างลงไว้ในสัญญามีดังนี้

#### กรณีทรัพย์สินที่เป็นหลักประกันเป็นสิทธิการรับเงินในบัญชีเงินฝากธนาคาร

- 1) ผู้ให้หลักประกันตกลงยินยอมส่งมอบหลักฐานการฝากเงินไม่ว่าจะเป็นสมุดเงินฝากธนาคาร/ใบรับ เงินฝากประจำ/บัตรเอทีเอ็ม (ATM) ที่ผูกไว้กับบัญชีเงินฝากที่เป็นประกันให้กับผู้รับหลักประกัน
- 2) ผู้ให้หลักประกันตกลงให้ถือว่าเงินฝากที่มีอยู่ในบัญชีทั้งที่มีอยู่ในบัญชีทั้งที่มีอยู่ในวันทำสัญญาฉบับนี้ และที่จะนำเข้าฝากต่อไปในภายหน้าเป็นประกันการชำระหนี้ต่อผู้รับหลักประกันภายใต้จำนวนเงิน สูงสุดที่ใช้ทรัพย์สินหลักประกันเป็นประกัน
- 3) ผู้ให้หลักประกันตกลงว่าจะคงจำนวนเงินในบัญชีเงินฝากไว้ไม่ให้ต่ำกว่าจำนวน 50,000 บาท ตลอด ระยะเวลาที่ทำสัญญาหลักประกันทางธุรกิจนี้
- 4) ผู้ให้หลักประกันตกลงว่าหากมีการเปลี่ยนแปลงบัญชีเงินฝากธนาคารที่เป็นหลักประกัน เช่น เลขที่ บัญชี ประเภทบัญชี ผู้ให้หลักประกันจะต้องแจ้งให้ผู้รับหลักประกันทราบถึงความเปลี่ยนแปลงภายใน เจ็ดวัน นับแต่วันที่ผู้ให้หลักประกันทราบหรือควรทราบถึงการเปลี่ยนแปลงนั้น
- 5) ผู้ให้หลักประกันตกลงว่าจะไม่บอกเลิกหรือเพิกถอนสัญญาฉบับนี้ หรือกระทำการอื่นใดอันจะเป็นเหตุ ให้ผู้รับหลักประกันต้องเสื่อมสิทธิในบัญชีเงินฝากที่เป็นประกันดังกล่าวแต่อย่างใดทั้งสิ้น

#### กรณีทรัพย์สินที่เป็นหลักประกันเป็นรถยนต์ หรือรถจักรยานยนต์



- 1) ผู้ให้หลักประกันต้องส่งมอบรายละเอียดสถานที่เก็บรักษารถยนต์ หรือรถจักรยานยนต์ให้แก่ผู้รับหลักประกันภายในวันทำสัญญา
- 2) ผู้ให้หลักประกันตกลงจะไม่เปลี่ยนแปลงสถานที่เก็บรักษารถยนต์ หรือรถจักรยานยนต์ เว้นแต่ จะได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากผู้รับหลักประกันก่อน
- 3) ผู้ให้หลักประกันตกลงจะไม่นำรถยนต์ รถจักรยานยนต์ไปจำหน่ายเว้นแต่จะได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากผู้รับหลักประกันก่อน ในกรณีที่ผู้รับหลักประกันยินยอมให้นำรถยนต์ หรือรถจักรยานยนต์ไปจำหน่าย ผู้ให้หลักประกันจะต้องนำรถยนต์ที่มีมูลค่าไม่น้อยกว่ารถยนต์ รถจักรยานยนต์คันที่จำหน่ายนั้น มาเป็นประกันหนี้แทน หรือนำเงินตามจำนวนที่ผู้รับหลักประกันกำหนด มาชำระให้แก่ผู้รับหลักประกัน ภายในระยะเวลาที่ผู้รับหลักประกันกำหนด โดยคู่สัญญาตกลงให้ถือว่ารถยนต์ รถจักรยานยนต์ที่นำมาแทนในทุกๆครั้งนั้นเป็นทรัพย์สินหลักประกันตามสัญญา
- 4) ผู้ให้หลักประกันต้องส่งมอบคู่มือจดทะเบียนรถยนต์ หรือรถจักรยานยนต์ หรือชุดโอนทะเบียน ให้แก่ผู้รับหลักประกันภายในวันทำสัญญา
- 5) ผู้ให้หลักประกันต้องบำรุงรักษา และซ่อมแซมรถยนต์ รถจักรยานยนต์ ให้มีสภาพการใช้งานได้ปกติตลอดเวลา

### 2.3.3.3 ความสำคัญของหลักประกันต่อธุรกิจ ภาคการเงิน และเศรษฐกิจ

การปล่อยสินเชื่อขึ้นมีปัญหาเกิดขึ้น เนื่องจากผู้ขอกู้ (หรือลูกหนี้) และผู้ให้กู้ (หรือเจ้าหนี้) มีข้อมูลไม่เท่ากัน เพราะผู้ขอกู้รู้จักตัวเองดี ในขณะที่ผู้ให้กู้ไม่อาจแน่ใจได้ว่า ผู้ขอกู้มีความสามารถในการชำระหนี้เพียงพอหรือไม่ มีความพยายามที่จะไม่ผิดสัญญาการชำระหนี้ และจะนำเงินไปใช้ตามที่แจ้งไว้หรือไม่ ซึ่งปัญหาเหล่านี้ในทางเศรษฐศาสตร์นั้น เรียกว่าปัญหาความไม่สมมาตรของข้อมูล (Asymmetric Information) ซึ่งสร้างความเสี่ยงให้แก่เจ้าหนี้ที่จะไม่ได้รับเงินคืนตามที่ตกลงกันไว้ ซึ่งหากเจ้าหนี้เห็นว่าลูกหนี้มีความเสี่ยงสูงที่จะไม่สามารถชำระหนี้คืน เจ้าหนี้อาจปฏิเสธการให้สินเชื่อ หรือปล่อยสินเชื่อในอัตราดอกเบี้ยที่สูงเพื่อชดเชยกับความเสี่ยงนี้

นอกจากนี้ แม้ว่าเจ้าหนี้มีความเข้าใจลูกหนี้เป็นอย่างดี โดยรู้ชัดว่าลูกหนี้จะนำเงินไปใช้ทำอะไร มีความสามารถและมีพฤติกรรมการชำระหนี้อย่างไร เจ้าหนี้ก็ยังคงมีความเสี่ยงจากสภาพแวดล้อมที่ไม่แน่นอนซึ่งอาจทำให้ลูกหนี้ไม่สามารถชำระหนี้ได้ในอนาคต เช่น เหตุการณ์โรคระบาดที่ทำให้ธุรกิจหลายแห่งสูญเสีย

รายได้จนไม่สามารถดำรงสภาพคล่องเพียงพอต่อการชำระหนี้ หลักประกัน จึงเข้ามามีบทบาทสำคัญในการลดปัญหาจากการปล่อยกู้ 4 ข้อ ได้แก่

- 1) **ลดปัญหาการเลือกที่ไม่เป็นธรรม (Adverse selection)** ซึ่งเป็นหนึ่งในปัญหาที่เกิดจาก Asymmetric Information จากกรณีที่เจ้าหนี้ไม่ทราบอย่างชัดเจนว่าธุรกิจของลูกค้ามีความเสี่ยงมากน้อยเพียงใด และลูกหนี้จะเป็นลูกหนี้ที่ดีหรือไม่ การมีสินทรัพย์มูลค่าสูงเพื่อค้ำประกันการกู้ยืมจึงถือเป็นตัวช่วยส่งสัญญาณจะว่าลูกหนี้จัดอยู่ในกลุ่มคุณภาพที่มีกำลังจ่ายคืนหนี้ไหว เพราะเมื่อเจ้าหนี้ไม่มีข้อมูลแน่ชัดเกี่ยวกับคุณภาพของลูกค้า เจ้าหนี้จะต้องมีกระบวนการศึกษาความเสี่ยงของสินเชื่อเพื่อคัดเลือกเฉพาะบุคคลหรือนิติบุคคลที่ดีในการปล่อยกู้ เพื่อให้แน่ใจว่าจะไม่เกิดปัญหาหนี้เสียตามมา ซึ่งกระบวนการคัดเลือกนี้มีต้นทุนในการดำเนินการ ซึ่งสุดท้ายจะถูกผลักไปเป็นภาระแก่ลูกหนี้ทุกราย ไม่ว่าจะเป็นลูกหนี้ที่มีคุณภาพดีหรือด้อยคุณภาพ ดังนั้น ลูกหนี้ที่มีคุณภาพจึงมีความต้องการที่จะแยกตัวเองออกมาจากกลุ่มด้อยคุณภาพเพื่อหลีกเลี่ยงภาระต้นทุนในส่วนนี้ ซึ่งวิธีหนึ่งที่สามารถทำได้ คือการใช้หลักประกันมูลค่าสูงมาผูกมัดตัวเองว่าจะจ่ายชำระคืนเจ้าหนี้แน่นอน เป็นการส่งสัญญาณว่าตนเป็นลูกหนี้กลุ่มที่มีคุณภาพ ในขณะที่ลูกหนี้กลุ่มที่มีความเสี่ยงสูงจะไม่อยากหรือไม่สามารถผูกมัดการกู้ยืมของตัวเองด้วยหลักประกันในลักษณะเดียวกันได้
  
- 2) **ลดปัญหาทางศีลธรรม (Moral hazard)** ซึ่งเป็นปัญหาจาก Asymmetric Information เช่นกัน โดยหลังจากที่ลูกหนี้ได้รับเงินสินเชื่อแล้วกลับนำเงินไปใช้ผิดวัตถุประสงค์หรือผิดจากข้อตกลงที่ทำไว้กับเจ้าหนี้ โดยอาจนำไปลงทุนในสิ่งที่เสี่ยงกว่าที่ตกลงไว้ หรืออาจนำไปใช้สอยกับสิ่งที่ไม่ให้ผลออกแยะ แทน เช่น นำไปใช้ซื้อสินค้าอุปโภคบริโภคแทนการลงทุนขยายกิจการ หรือนำไปเก็งกำไรในตลาดหลักทรัพย์แทนการหมุนเวียนใช้ในกิจการของตนเอง การใช้หลักประกันจึงช่วยเพิ่มความจำเป็นให้ลูกหนี้ต้องชำระหนี้คืนตามสัญญา ไม่เช่นนั้นลูกหนี้จะสูญเสียหลักประกันนั้นให้แก่เจ้าหนี้ ซึ่งบทบาทของหลักประกันในการเป็นเครื่องรักษาวินัยในการชำระหนี้ของลูกหนี้ นั่นถือเป็นหัวใจของทฤษฎีสัญญาทางการเงินในโลกที่ข้อมูลไม่ นอกจากนี้หลักประกันจะช่วยลดปัญหาที่เกิดจาก Asymmetric Information และใช้เป็นเครื่องมือช่วยลดความเสี่ยงของเจ้าหนี้อีกด้วย โดยเจ้าหนี้จะขอหลักประกันที่มูลค่าสูงจากลูกหนี้ที่มีความเสี่ยงสูง และเรียกขอหลักประกันมูลค่าน้อยจากลูกหนี้ที่มีความเสี่ยงต่ำ

- 3) การชดเชยความสูญเสียแก่เจ้าหนี้หากเกิดหนี้เสีย (Loss reduction) เนื่องจากหากลูกหนี้ไม่ชำระหนี้ ผู้ให้กู้มีสิทธิ์ที่จะยึดหลักประกันนั้นและนำไปขายทอดตลาดเพื่อชดเชยความเสียหายได้ หรืออาจกล่าวได้ว่า การใช้หลักประกันเป็นวิธีการประกัน (Insurance) ความเสียหายสำหรับเจ้าหนี้หากเกิดปัญหาหนี้เสีย
- 4) ลดความรุนแรงของของปัญหาหนี้เสียที่อาจสะสมและเกิดวิกฤติกระทบไปทั้งระบบเศรษฐกิจได้ (Systemic risk) โดยหากหลักประกันที่เจ้าหนี้ได้มายังมีมูลค่าสูงพอที่จะชดเชยกับมูลหนี้ ก็จะช่วยทำให้เจ้าหนี้ไม่สูญเสียมูลหนี้ทั้งจำนวนหากลูกหนี้ผิดนัดชำระหนี้ ทำให้เจ้าหนี้ยังมีฐานะการเงินที่ดี มีความสามารถชำระหนี้กับเจ้าหนี้ของตนได้ตามปกติ โดยเฉพาะในกรณีของธนาคารที่มีเจ้าหนี้หลักคือผู้ฝากเงิน ซึ่งหากธนาคารยังสามารถคืนเงินฝากให้แก่ผู้ฝากเงินได้และสามารถทำให้ผู้ฝากเงินมั่นใจในเสถียรภาพทางการเงินของธนาคารก็จะสามารถหลีกเลี่ยงปัญหา ที่เงินขาดไม่เพียงพอได้ ซึ่งเป็นการดีต่อสถาบันการเงินทั้งระบบ

#### 2.3.3.4 ทรัพย์สินที่นำมาเป็นหลักประกันในการขอสินเชื่อ

สินทรัพย์ที่สามารถนำมาใช้เป็นหลักประกันมีหลายประเภท ตั้งแต่สินทรัพย์ที่ใช้เป็นหลักประกันโดยทั่วไปในสถาบันการเงินทั่วโลก เช่น อสังหาริมทรัพย์อย่างที่ดิน บ้าน และสิ่งปลูกสร้างอื่นๆ ไปจนถึงสังหาริมทรัพย์อย่างรถยนต์ สินทรัพย์ทางการเงินอย่างบัญชีเงินฝาก (สิทธิการรับเงินในบัญชีเงินฝากธนาคาร)

โดยหลักประกันมีหลากหลายประเภท โดยเราสามารถแบ่งตามลักษณะของสินทรัพย์ได้ดังนี้

- สินทรัพย์ทางการเงิน (Financial asset) เช่น กระแสรายได้ บัญชีเงินฝาก หุ้น พันธบัตร หุ้นกู้ และหลักทรัพย์การเงินอื่น ๆ
- อสังหาริมทรัพย์ (Real estate) เช่น ที่ดิน บ้าน และอาคารสำนักงาน
- สังหาริมทรัพย์ (Movable asset) เช่น รถยนต์ เรือ เครื่องจักร อัญมณี นาฬิกา สินค้าคงคลัง รถเข็นขายของ และพระเครื่อง
- สินทรัพย์ที่จับต้องไม่ได้ (Intangible asset) เช่น สิทธิบัตร (Patent) ลิขสิทธิ์ (Copyright) เครื่องหมายการค้า (Trademark) และค่าความนิยม (Goodwill)

- การค้าประกันโดยสถาบันหรือบุคคล เช่น รัฐบาล บริษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม (บสย.) สถาบันการเงิน และบุคคลธรรมดา

ซึ่ง Pico Finance สามารถนำทรัพย์สินมาเป็นหลักประกันได้ดังนี้

- ทรัพย์สินที่เป็นหลักประกันเป็นสิทธิการรับเงินในบัญชีเงินฝากธนาคาร<sup>7</sup>
- ทรัพย์สินที่เป็นหลักประกันเป็นรถยนต์ หรือรถจักรยานยนต์ โดยการจำหน่ายทะเบียนรถยนต์ หรือรถจักรยานยนต์

### 2.3.3.5 คุณสมบัติของหลักประกัน

คุณสมบัติของหลักประกันที่ดีนั้นขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์เป็นหลัก โดยหากต้องการใช้หลักประกันเพื่อสร้างแรงจูงใจให้ลูกหนี้ชำระหนี้ หลักประกันนั้นก็ควรมีคุณค่าหรือมูลค่าต่อลูกหนี้มากพอที่จะทำให้ลูกหนี้ไม่อยากจะผินผายชำระหนี้จนทำให้ต้องสูญเสียหลักประกันนั้นไป แม้ว่าสิ่งนั้นอาจจะไม่มีคุณค่าต่อเจ้าหนี้มากนักก็ตาม เช่น บ้านที่พ่อแม่ของลูกหนี้อยู่อาศัยอาจมีคุณค่าทางจิตใจต่อลูกหนี้มากกว่ามูลค่าสิ่งปลูกสร้างอื่น ๆ ที่มีราคาเท่ากัน หากลูกหนี้ประสบปัญหาทางการเงินทำให้ไม่สามารถชำระหนี้ได้ทั้งหมด ลูกหนี้ก็จะมีแนวโน้มที่จะเลือกปลดหนี้ที่ใช้บ้านหลังนี้เป็นหลักประกันก่อนหนี้ก้อนอื่นๆ เพื่อรักษาบ้านที่มีคุณค่าทางจิตใจไว้ไม่ให้ถูกยึด

แต่โดยทั่วไปแล้วในการใช้หลักประกัน นอกจากเจ้าหนี้จะต้องการแก้ไข้ปัญหา Moral hazard แล้ว ยังต้องการลดความสูญเสียที่คาดว่าจะเกิดขึ้นของสินเชื่อด้วย โดยเฉพาะการลดความสูญเสียที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ซึ่งปัจจัยที่จะบ่งบอกได้ว่าอะไรเป็นหลักประกันที่ดีควรมีคุณสมบัติ ดังนี้

---

<sup>7</sup> เงินฝากธนาคาร ที่ลูกหนี้นำมาไว้กับธนาคารเจ้าหนี้ ไม่ใช่จำนำ เป็นเพียงสัญญาหักบัญชีเงินฝาก ที่ลูกหนี้อนุญาตให้ธนาคารเจ้าหนี้ หักบัญชีเงินฝากของลูกหนี้ เพื่อนำเงินมาชำระหนี้ของลูกหนี้ เมื่อลูกหนี้ผินผายชำระหนี้ สัญญาดังกล่าวจึงไม่ใช่ปริมาตรใดๆ แก่ธนาคารเจ้าหนี้ เหนือเจ้าหนี้อื่น ที่จะได้รับชำระหนี้จากเงินฝากนั้น

มีคำพิพากษาฎีกาจำนวนหลายฉบับ ออกมายืนยันว่า จำนำเงินฝาก ไม่ใช่จำนำ สมุดคู่ฝากไม่ใช่สิทธิมีตราสาร จำนำไม่ได้ กรรมสิทธิ์ในเงินฝากตกเป็นของธนาคาร ผู้รับฝากเงินเมื่อผู้ฝากส่งมอบเงินฝากให้ธนาคาร แต่ธนาคารผู้รับฝากเงินมีหน้าที่ที่จะต้องใช้เงินฝากคืนให้แก่ผู้ฝาก และหากผู้ฝากเป็นลูกหนี้เงินกู้ของธนาคารผู้รับฝากเงิน ลูกหนี้กับธนาคาร ก็ทำสัญญาหักบัญชีเงินฝากได้ เพื่อให้ธนาคารเจ้าหนี้ผู้รับฝากเงินได้รับชำระหนี้จากเงินฝากนั้นได้โดยง่าย หากลูกหนี้ผู้ฝากเงินไม่ชำระหนี้เงินกู้

- 1) **ด้านการคำนวณมูลค่า (Valuation)** สินทรัพย์ที่สามารถใช้เป็นหลักประกันต้องสามารถคำนวณหามูลค่าได้เพื่อที่ผู้ให้กู้จะสามารถคำนวณความเสี่ยงและ ลดความสูญเสียที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ได้อย่างเหมาะสม ในทางกลับกัน หากคำนวณมูลค่าของสินทรัพย์ได้ยาก ต้นทุนในการประเมินมูลค่าสูงอาจทำให้การปล่อยสินเชื่อั้นอาจจะไม่คุ้มค่า ในสายตาของเจ้าหนี้ นอกจากการคำนวณมูลค่าแล้ว สินทรัพย์ที่เหมาะสมที่จะเป็นหลักประกันควรมีมูลค่าสูงเพียงพอ ทั้งนี้สินทรัพย์บางประเภทเมื่ออยู่เพียงลำพังชิ้นเดียวอาจมีมูลค่าไม่สูงนัก เช่น ข้าวสารเพียงไม่กี่เมลิ็ด หรือสต็อกสินค้าเพียง 1-2 ชิ้น แต่หากรวมกันหลาย ๆ ชิ้นอาจมีมูลค่าสูงพอที่จะใช้มาเป็นหลักทรัพย์สินค้ำประกันได้ เช่น ข้าวสารทั้งโรงสี หรือสินค้าคงคลังทั้งโกดัง
- 2) **ด้านการรักษามูลค่า (Store of Value)** สินทรัพย์นั้นควรสามารถรักษามูลค่าไว้ได้ตลอดอายุของสัญญากู้ยืม เพื่อลดความเสี่ยงในแง่ลดความสูญเสียที่คาดว่าจะเกิดขึ้นของผู้ให้กู้ ในทางกลับกัน หากสินทรัพย์เสื่อมสภาพเร็วกว่ามูลค่าที่มีอยู่ เมื่อลูกหนี้ผิดสัญญาสินทรัพย์ที่เป็นหลักประกันอาจมีมูลค่าไม่เพียงพอและก่อความสูญเสียแก่เจ้าหนี้ได้ โดยเฉพาะสัญญาระยะยาว
- 3) **ด้านความสามารถในการยึดทรัพย์หรือเพิกถอนสิทธิ (Foreclosure)** โดยหลักประกันต้องเป็นสิ่งที่ผู้กู้มีหลักฐานแสดงกรรมสิทธิ์หรือสิทธิเหนือสินทรัพย์นั้น และสิทธิดังกล่าวต้องเปลี่ยนมือได้ เพื่อให้เจ้าหนี้มีสิทธิ์ยึดหลักประกันเพื่อขายทอดตลาดหรือบังคับหลุดเป็นสิทธิของเจ้าหนี้ในกรณีที่ลูกหนี้ไม่สามารถชำระหนี้ได้ นอกจากนี้ในแง่ของการดูแลทรัพย์สินระหว่างดำเนินการตามขั้นตอนทางกฎหมาย ก่อนขายทอดตลาด เจ้าหนี้ไม่ควรต้องมีต้นทุนในการเฝ้าระวังหรือจัดหาโกดังเพื่อเก็บรักษาทรัพย์สินที่เป็นหลักประกันเพื่อป้องกันการสูญหาย ถูกทำลาย ถูกขนย้ายหนี หรือสลับสับเปลี่ยนคุณภาพสินค้า
- 4) **ด้านความสามารถในการเปลี่ยนเป็นเงินสดได้ง่าย (Liquidity)** หลังจากดำเนินการยึดทรัพย์หรือเพิกถอนสิทธิแล้ว เจ้าหนี้จะนำสินทรัพย์ที่เป็นหลักประกันมาขายทอดตลาดต่อไป ซึ่งหากสินทรัพย์มีตลาดรองรับด้วยผู้ซื้อและผู้ขายจำนวนมากก็จะสามารถขายทอดตลาดได้ง่าย ทั้งนี้ การนำสินทรัพย์ที่มีคุณสมบัติที่ดีมาใช้ค้ำประกันสินเชื่อก็จะทำให้ความเสี่ยงต่ำลง ส่งผลต่อวงเงินและดอกเบี้ยที่ผู้ขอกู้จะได้รับอีกด้วย

#### 2.3.3.6 การใช้หลักประกันในทางปฏิบัติ

แม้ว่าการพิจารณาสินเชื่อของธนาคารไทยในช่วงที่ผ่านมาจะเริ่มใช้หลักประกันประเภทอื่นมากขึ้น แต่การปล่อยสินเชื่อโดยส่วนใหญ่ก็ยังพึ่งพาหลักประกันประเภทเดิมๆ โดยเฉพาะที่ดิน เป็นหลัก ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากกลไกของตลาดสินทรัพย์ในไทยที่เอื้อให้ที่ดินมีคุณสมบัติครบทุกด้านในการใช้เป็นหลักประกันมากกว่าสินทรัพย์ประเภทอื่นๆ เนื่องจากหากพิจารณาคุณสมบัติของสินทรัพย์ที่ควรใช้เป็นหลักประกันตามที่กล่าวไว้ข้างต้นที่ดินและอสังหาริมทรัพย์สินทรัพย์มีคุณสมบัติสำคัญครบทั้ง 4 ด้าน ดังนี้

- 1) **ด้านการคำนวณมูลค่า (Valuation)** ที่ดินมีราคาตลาดอ้างอิงที่สามารถนำมาใช้ประเมินมูลค่าสินทรัพย์ได้ และมีผู้ประเมินราคาที่ต้องผ่านการเรียนและสอบใบอนุญาต (Licensed appraiser) ซึ่งต่างจากสินทรัพย์ที่มีลักษณะเฉพาะตัว เช่น พระเครื่อง เทวรูป วัตถุมงคล หรือไม่มีค่า เป็นต้น ที่ต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านในการประเมิน หรือมีกลุ่มผู้รับซื้อไม่หลากหลายและไม่มากพอที่อาจหาราคาอ้างอิงได้ตึก ธนาคารที่ยอมใช้สินทรัพย์เหล่านี้เป็นหลักประกันจึงต้องแบกรับต้นทุนในการสรรหาผู้เชี่ยวชาญที่นำเชื้อถือมาประเมินมูลค่า และอาจยังต้องหาตลาดในการขายทอดตลาดหลังจากยึดหลักประกันมาแล้วอีกด้วย
- 2) **ด้านการรักษามูลค่า (Store of Value)** เนื่องจากราคาที่ดินมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตามเวลาเนื่องจากอุปทานที่ดินในประเทศมีจำกัด ถึงแม้ในยามเศรษฐกิจตกต่ำราคาที่ดินโดยส่วนใหญ่ก็ยังไม่ลดลงมากนัก ซึ่งต่างจากสินค้าคงคลังหรือเครื่องจักรที่ราคามักจะลดลงตามภาวะธุรกิจที่ซบเซา นอกจากนี้ที่ดินยังไม่เน่าเสียหรือเสื่อมสภาพ ซึ่งต่างจากสินทรัพย์ประเภทสิ่งปลูกสร้าง รถยนต์ หรือสต็อกข้าว
- 3) **ด้านความสามารถในการยึดทรัพย์หรือเพิกถอนสิทธิ (Foreclosure)** ที่ดินซึ่งเป็นอสังหาริมทรัพย์ที่ไม่สามารถเคลื่อนย้ายได้ตอบโจทย์คุณสมบัติข้อนี้เนื่องจากสามารถถ่ายโอนกรรมสิทธิ์ได้โดยง่าย นอกจากนี้ในแง่ของการดูแลทรัพย์สินระหว่างดำเนินการตามขั้นตอนทางกฎหมายทั้งการฟ้องร้องและยึดทรัพย์ก่อนขายทอดตลาด เจ้าหนี้ไม่ต้องมีต้นทุนในการเฝ้าระวังหรือจัดหาโกดังเพื่อเก็บรักษาที่ดินเพื่อป้องกันการสูญหาย ถูกทำลาย ถูกขโมยหนี หรือแม้แต่การสลับสับเปลี่ยนคุณภาพสินค้า นอกจากนี้ แม้ว่าปัจจุบันกฎหมายจะเปิดกว้างให้ใช้สินทรัพย์ได้หลายประเภทเป็นหลักประกันในการขอสินเชื่อ แต่ลูกหนี้ยังมีกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินที่เป็นหลักประกันจนกว่าเจ้าหนี้จะชนะคดีและได้กรรมสิทธิ์ในสินทรัพย์นั้นมา ซึ่งแต่ละขั้นตอนทางกฎหมายตั้งแต่การฟ้องร้อง การบังคับคดี และการ

ขายทอดตลาดมักใช้เวลารวมอย่างน้อย 2 ปีกว่าเจ้าหนี้จะได้รับเงิน ในบางกรณีอาจนานถึง 10 ปี เท่ากับจำนวนปีที่กฎหมายเปิดช่องให้ใช้เวลาได้สูงสุดหนึ่ง ถึงแม้ว่าการบังคับหลักประกันตาม พ.ร.บ. หลักประกันฯ จะใช้เวลาน้อยกว่านั้นมากและอาจหลีกเลี่ยงกระบวนการศาลได้ แต่ธนาคารยังไม่นิยม ใช้สัญญาหลักประกันทางธุรกิจในการปล่อยสินเชื่อ ขั้นตอนทางกฎหมายที่ยาวนานนี้ส่งผลให้เจ้าหนี้มีความเสี่ยงจากมูลค่าสินทรัพย์ที่อาจลดลงมากในระหว่างนั้น ทั้งจากการเสื่อมสภาพของสินทรัพย์ตามธรรมชาติและการขาดการดูแลรักษาและซ่อมบำรุง เนื่องจากลูกหนี้มักขาดแรงจูงใจในการดูแลรักษาสินทรัพย์หลังจากที่ทราบแน่ชัดว่าจะถูกดำเนินคดี หรือในบางกรณีสินทรัพย์อาจชำรุดเสียหายจนไม่สามารถใช้งานได้ดั้งเดิม เช่น ถูกแยกส่วนประกอบบางชิ้นออกไปจำหน่าย ทำให้สินทรัพย์บางประเภท เช่น เครื่องจักร มักเสื่อมมูลค่าอย่างรวดเร็วในระหว่างนั้น นอกจากนี้ กว่ากระบวนการทางกฎหมายจะเสร็จสิ้น สินทรัพย์นั้นอาจล้าสมัยหรือตกทุนไปแล้วจนทำให้มูลค่าลดลงมาก ซึ่งที่ดินไม่มีปัญหาในลักษณะนี้

- 4) **ด้านความสามารถในการเปลี่ยนเป็นเงินสดได้ง่าย (Liquidity)** อสังหาริมทรัพย์อย่างที่ดินที่สามารถนำไปใช้งานได้หลากหลาย จึงมักมีผู้สนใจซื้อเป็นจำนวนมาก ต่างจากเครื่องจักรที่ถูกออกแบบมาเพื่อใช้เป็นการเฉพาะสำหรับงานบางประเภทเท่านั้น ซึ่งอาจขายทอดตลาดได้ยาก แม้อาจมีคุณค่าด้านการใช้งานต่อลูกหนี้ก็ตาม แต่ในมุมมองของเจ้าหนี้อาจไม่มีคุณค่ามากนัก นอกจากนี้ สำหรับธนาคารพาณิชย์ข้อกำหนดอายุการขายสินทรัพย์ทอดตลาดภายใน 5 ปี ก็เป็นต้นทุนอีกด้านที่ธนาคารในฐานะเจ้าหนี้ต้องแบกรับและบริหารจัดการอีกด้วย ส่งผลให้ธนาคารพาณิชย์มีแนวโน้มที่จะเรียกหลักประกันที่สามารถขายทอดตลาดได้อย่างรวดเร็วมากกว่าหลักประกันประเภทอื่น เช่น อสังหาริมทรัพย์ในบริเวณที่เป็นที่ต้องการของตลาด เป็นต้น

เมื่อพิจารณาจากคุณสมบัติทั้ง 4 ด้านนี้ เราจะเห็นได้ว่าผู้ให้กู้มักนิยมหลักประกันซึ่งมีคุณสมบัติครบทั้ง 4 ข้อเป็นอันดับแรก อาทิ สินทรัพย์ทางการเงินที่มีสภาพคล่องสูง เช่น หลักทรัพย์ บัญชีเงินฝาก แล้วจึงตามมาด้วยที่ดิน ก่อนที่จะพิจารณาสินทรัพย์ประเภทอื่นๆ ที่มีคุณสมบัติไม่ครบทุกข้อ เช่น สิ่งปลูกสร้างรถยนต์ (มีคุณสมบัติ 3 ด้าน) เครื่องจักร กระแสรายได้จากลูกหนี้การค้า (มีคุณสมบัติ 2 ด้าน) และสินค้าคงคลัง (เฉพาะ Valuation) ซึ่งจะเห็นได้ว่านอกจากสินทรัพย์ทางการเงินที่มีสภาพคล่องสูงและทองคำซึ่งมีค่าใช้จ่ายในการเก็บรักษาแล้ว มีเพียงที่ดินเท่านั้นที่สามารถตอบโจทย์ได้ครบทุกด้าน

นอกจากนี้ สำหรับสินเชื่อบริการ ธนาคารยังให้ความสำคัญกับสินทรัพย์ที่ใช้ในการดำเนินกิจการ หรือ Core assets เช่น โรงงานที่ใช้ผลิตสินค้าหรือสำนักงานของบริษัท เพื่อเป็นหลักประกันมากกว่าสินทรัพย์ที่ไม่ได้ใช้ในกิจการ (Non-core assets) เช่น บ้านของเจ้าของกิจการ และรถยนต์ส่วนตัว เป็นต้น เนื่องจากเป็นสินทรัพย์ที่สร้างรายได้ให้แก่กิจการของลูกหนี้ ขณะเดียวกันก็เป็นการป้องกันไม่ให้ลูกหนี้นำสินทรัพย์นี้ไปขอกู้กับแหล่งอื่น โดยลำดับความสำคัญนี้มีนัยยะต่อความเสี่ยงด้านสินเชื่อด้วย โดยเฉพาะในกรณีที่ลูกหนี้มีเจ้าหนี้หลายแห่ง หากลูกหนี้ประสบปัญหาทางการเงินจนไม่สามารถชำระคืนนี้ได้เต็มจำนวนทุกก้อนจนต้องเลือกลำดับก่อนหลังในการชำระหนี้ ลูกหนี้จะต้องพิจารณาซึ่งน้ำหนักต้นทุนความเสียหายจากการผิดนัดชำระหนี้ ซึ่งหนึ่งในต้นทุนสำคัญคือการสูญเสียกรรมสิทธิ์ใน Core asset ที่สามารถสร้างรายได้ ดังนั้น เจ้าหนี้ที่มีได้ถือ Core asset เป็นหลักประกันก็จะมีความเสี่ยงที่จะได้รับชำระหนี้ภายหลังสุดหรือไม่ได้รับการชำระหนี้คืน

อย่างไรก็ตาม ผู้ให้กู้โดยเฉพาะธนาคารพาณิชย์แต่ละรายจะเลือกใช้ประเภทของหลักประกันที่แตกต่างกัน และยังพึงพาการใช้หลักประกันในระดับที่แตกต่างกันอีกด้วย ขึ้นอยู่กับระดับความเสี่ยงที่ผู้ให้กู้ยอมรับได้ ตลอดจนความถนัดและความนิยมในสินทรัพย์บางประเภทของผู้ให้กู้ เช่น ธนาคารที่สามารถรับความเสี่ยงได้มากอาจยอมรับสินทรัพย์ทางเลือกอย่างสิทธิบัตรและลิขสิทธิ์การค้าเป็นหลักประกันมากขึ้น ขณะที่ธนาคารที่ถนัดในอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์อาจมองหาที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่ตนเข้าใจเป็นอย่างดีมาใช้เป็นหลักประกันเท่านั้น นอกจากนี้ธนาคารที่ให้ความสำคัญกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของไทยอาจเน้นการปล่อยกู้ให้กับธุรกิจนี้ โดยใช้ที่ดินและสิ่งปลูกสร้างของโรงแรมเป็นหลักประกันในการพิจารณาปล่อยกู้ เป็นต้น

นอกจากการใช้หลักประกันทางเลือกยังไม่แพร่หลาย วงเงินสินเชื่อที่ปล่อยให้ลูกหนี้ก็มักจะมีสัดส่วนน้อยเมื่อเทียบกับมูลค่าของหลักประกันอีกด้วย ซึ่งสะท้อนว่าหลักประกันทางเลือกยังไม่เป็นที่ยอมรับมากนัก เนื่องจากโดยปกติในการปล่อยกู้ ผู้ให้กู้จะไม่ให้วงเงินกู้เต็มจำนวนมูลค่าประเมินของสินทรัพย์เนื่องจากต้องการป้องกันความเสี่ยงจากการสูญเสียมูลค่าสินทรัพย์เมื่อต้องขายทอดตลาดในอนาคต บวกกับเป็นต้นทุนของการดำเนินการ ซึ่งอัตราส่วนที่ถูกหักออกนั้นคืออัตราส่วนลดและส่วนที่เหลือเป็นอัตราส่วนวงเงินกู้ต่อราคาประเมิน (Loan-to-Value Ratio: LTV) โดยทั่วไป LTV ของสินทรัพย์มักจะต่ำกว่าร้อยละ 100 ซึ่งหลักประกันแต่ละประเภทจะมี LTV ที่แตกต่างกันไป โดยเงินกู้ที่มีที่ดินเป็นหลักประกันมักจะมี LTV ที่สูงกว่าสินทรัพย์ประเภทอื่น เนื่องจากราคาที่ดินมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นต่อเนื่องขณะที่ราคาสินทรัพย์บางประเภทอาจลดลงเมื่อเวลาผ่านไป โดยเฉพาะสินทรัพย์ที่มีการสึกหรอตามการใช้งาน



นอกจากนี้สินทรัพย์บางประเภทมีแนวโน้มราคาที่ลดลงเมื่อเวลาผ่านไป หรือมีราคาที่อ่อนไหวต่อภาวะธุรกิจและสภาพเศรษฐกิจโดยรวม ซึ่งกระบวนการฟ้องร้องและยึดทรัพย์ที่ใช้เวลานานจะยิ่งทำให้มูลค่าสินทรัพย์ประเภทหลังนี้ลดลง และดังที่กล่าวไปข้างต้นว่าหากมีการดำเนินคดีเกิดขึ้นลูกหนี้มักจะปล่อยปละละเลยไม่ดูแลสินทรัพย์ ทำให้เสื่อมสภาพเร็วหรืออาจสูญเสียมูลค่าจนไม่สามารถนำกลับมาใช้งานได้ ซึ่งย่อมหมายถึงความเสี่ยงของผู้ให้กู้ในแง่ของ ลดความสูญเสียที่คาดว่าจะเกิดขึ้นที่เพิ่มขึ้น ดังนั้น สินทรัพย์ที่เสื่อมสภาพเร็วจึงมักมีบทบาทเป็นเพียงหลักประกันเสริม โดยอาจไม่ได้ถูกนำมาคำนวณความเสี่ยงของผู้ให้กู้ แต่ถูกนำมาใช้เพียงเพื่อเป็นการเพิ่มต้นทุนของการผัดผ่อนชำระหนี้ให้แก่ลูกหนี้เท่านั้น

### 2.3.3.7 การบังคับหลักประกันตามสัญญาหลักประกันทางธุรกิจ

การบังคับหลักประกันทำได้สองวิธี ได้แก่ วิธีแรกบังคับหลักประกันที่เป็นทรัพย์สิน และวิธีที่สองคือ บังคับหลักประกันที่เป็นกิจการ โดยการบังคับหลักประกันที่เป็นทรัพย์สิน เจ้าหนี้สามารถนำทรัพย์สินที่เป็นหลักประกันออกจำหน่ายได้ หรือนำทรัพย์สินที่เป็นหลักประกันหลุดเป็นสิทธิของตนเองได้ เช่น ลูกหนี้ค้างชำระหนี้ เป็นเงินต้นเท่ากับหรือมากกว่ามูลค่าทรัพย์สินที่เป็นหลักประกัน และลูกหนี้ขาดส่งดอกเบี้ยเป็นเวลาถึงห้าปี โดยไม่มีหลักประกัน ถ้าผู้รับหลักประกันตัดสินใจบังคับหลักประกัน โดยมีหนังสือแจ้งเหตุแล้ว ผู้ให้หลักประกันไม่มีสิทธิจำหน่ายโอนทรัพย์สินที่เป็นหลักประกันหรือทำการใดๆ

วิธีที่สองการบังคับหลักประกันที่เป็นกิจการ จะต้องมีคนกลางซึ่งได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานทะเบียนหลักประกันทางธุรกิจ โดยเป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญด้านกฎหมาย บัญชี เศรษฐศาสตร์ บริหารธุรกิจ หรือการประเมินราคาทรัพย์สิน และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่กฎหมายกำหนดไว้ เรียกว่า ผู้บังคับหลักประกัน เมื่อมีเหตุให้บังคับหลักประกันตามสัญญา ให้ผู้รับหลักประกันมีหนังสือแจ้งไปที่ผู้บังคับหลักประกัน เมื่อผู้บังคับหลักประกันได้รับหนังสือแล้วให้กำหนดวัน เวลา สถานที่ และให้พิสูจน์ข้อเท็จจริงโดยเร็ว ซึ่งต้องไม่เกินเจ็ดวันเมื่อผู้บังคับหลักประกันได้รับหนังสือ และห้ามผู้ให้หลักประกันจำหน่ายโอนกิจการที่เป็นหลักประกัน ยกเว้นว่ากิจการดังกล่าวนั้นมีทรัพย์สินมีสภาพเป็นของสดหรือของเสียได้ ยกตัวอย่าง เช่นการนำสินค้าเกษตรหรือวัตถุดิบที่เกิดการเน่าเสียมาเป็นหลักประกันทางธุรกิจ ผู้รับหลักประกันอาจขายทรัพย์สินที่เป็นหลักประกันเพื่อนำเงินมาชำระหนี้ได้

ในการระบุผลใช้บังคับหนังสือค้ำประกันนั้น จะให้ใช้บังคับแต่วันที่ทำสัญญาตามที่ระบุไว้ จนกว่าผู้ให้กู้จะได้รับชำระหนี้ตามสัญญาเงินกู้ทั้งหมดโดยสิ้นเชิง โดยผู้ค้ำประกันจะไม่เพิกถอนการค้ำประกันภายในระยะเวลาดังกล่าว

หนังสือติดต่อทวงถามบอกกล่าว หรือเอกสาร หรือหนังสืออื่นใดที่ผู้ให้กู้ ส่งให้แก่ผู้ค้ำประกันตามที่อยู่ที่ระบุไว้ นั้น ให้ถือว่าถูกต้องและมีผลใช้บังคับได้ตามกฎหมาย และแม้หากว่าส่งให้ไม่ได้เพราะผู้ค้ำประกันย้ายที่อยู่ หรือที่อยู่ดังกล่าวนี้เปลี่ยนแปลง หรือรื้อถอนไป โดยผู้ค้ำประกันไม่ได้แจ้งการย้าย หรือการเปลี่ยนแปลง หรือ การรื้อถอนนั้นเป็นหนังสือต่อผู้ให้กู้ หรือส่งให้ไม่ได้เพราะหาไม่พบสถานที่ที่ระบุไว้ข้างต้น ให้ถือว่าผู้ค้ำประกันได้รับทราบข้อความตามหนังสือติดต่อ บอกกล่าว ทวงถามโดยชอบแล้ว

นอกจากนี้ยังมีการระบุ ในกรณีปรากฏในภายหลังว่าข้อสัญญาส่วนใดส่วนหนึ่งของสัญญานี้เป็นโมฆะ ให้ถือว่าข้อสัญญาส่วนที่เป็นโมฆะไม่มีผลบังคับในสัญญานี้ และข้อสัญญาดังกล่าวไม่กระทบกระเทือนถึงความสมบูรณ์ของสัญญาในส่วนอื่นๆ

เมื่อมีเหตุบังคับหลักประกันในกรณีดังต่อไปนี้ ให้ผู้รับหลักประกันสามารถบังคับยึดทรัพย์สินที่เป็นหลักประกันได้ทันที คือ

- 1) ลูกหนี้ผิดนัดชำระหนี้ไม่ว่าจะเป็นเงินต้น หรือ เงินดอกเบี้ยตามสัญญากู้ยืมเงิน
- 2) ผู้ให้หลักประกัน ปฏิบัติผิดข้อตกลงและเงื่อนไขตามสัญญาหลักประกันทางธุรกิจฉบับนี้
- 3) มีเหตุหรือพฤติการณ์ใดๆ ที่ผู้รับหลักประกันพิจารณาแล้วเห็นว่า มีการเปลี่ยนแปลงหรือมีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญในทางที่ไม่เป็นคุณกับลูกหนี้ หรือทำให้ลูกหนี้ไม่สามารถชำระหนี้ให้แก่ผู้รับหลักประกันได้ ไม่ว่าหนั้นนั้นจะครบกำหนดชำระแล้วหรือไม่ก็ตาม
- 4) ลูกหนี้หรือให้ผู้หลักประกันมีหนี้สินล้นพ้นตัว หรือฟ้องร้องในคดีล้มละลาย หรือถูกพิทักษ์ทรัพย์ หรือถูกยึดถูกอายัดทรัพย์บังคับคดีแก่เจ้าหนี้รายอื่น
- 5) ลูกหนี้ และผู้ให้หลักประกันถึงแก่กรรม หรือตกเป็นคนไร้ความสามารถ คนเสมือนไร้ความสามารถ หรือสิ้นสภาพบุคคลไม่ว่าจะด้วยเหตุประการใดก็ตาม
- 6) ผู้ให้หลักประกันไม่แจ้งให้ผู้รับหลักประกันทราบถึงความเปลี่ยนแปลงบัญชีเงินฝากธนาคารที่เป็นหลักประกันภายในเจ็ดวัน นับแต่วันที่ผู้ให้หลักประกันทราบหรือควรทราบถึงการเปลี่ยนแปลงนั้น
- 7) ผู้ให้หลักประกันทำให้หลักประกันเสียหาย ทำลาย ทำให้เสื่อมค่า ไร้ประโยชน์ โยกย้าย ซ่อนเร้น หรือโอนไปให้แก่ผู้อื่นโดยทุจริต

กล่าวโดยสรุป กฎหมายหลักประกันทางธุรกิจออกมาเพื่อรองรับให้ผู้ประกอบการสามารถนำทรัพย์สินที่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจมาเป็นหลักประกันการกู้ยืมเงินได้ โดยไม่ต้องส่งมอบการครอบครองให้แก่เจ้าหนี้ ซึ่งการนำทรัพย์สินที่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจมาใช้เป็นหลักประกันทางธุรกิจ จะช่วยให้ผู้ประกอบการสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้มากขึ้น ลดข้อจำกัดด้านเงื่อนไขหลักประกัน และได้รับต้นทุนทางการเงินที่เหมาะสม นอกจากนี้ ยังสร้างความเสมอภาคในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนมากขึ้น ซึ่งเป็นการเพิ่มโอกาสและศักยภาพของผู้ประกอบการในการทำธุรกิจจากการได้รับเงินทุนสนับสนุน

### บทที่ 3

## มาตรการทางกฎหมายในการกำกับดูแลการให้สินเชื่อ และเรียกหลักประกันของ Pico Finance

### 3.1 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลการให้สินเชื่อของ Pico finance

ในประเทศไทย การกู้ยืมโดยทั่วไปนั้นมีหลักประกันอยู่ภายใต้กฎหมายที่สำคัญหลายฉบับ เช่น ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ป.พ.พ.) ซึ่งเริ่มมีผลบังคับใช้ครั้งแรกในปี 1925 (พ.ศ. 2468) และพระราชบัญญัติหลักประกันทางธุรกิจ พ.ศ. 2558 (พ.ร.บ. หลักประกันฯ) ซึ่งกฎหมายฉบับหลังออกมาเพื่อเพิ่มความยืดหยุ่นในการใช้สินทรัพย์หลากหลายประเภทมาเป็นหลักประกันทางธุรกิจ โดยเฉพาะโดยใจความสำคัญของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับหลักประกัน และการกำกับดูแลสินเชื่อ Pico Finance มีดังนี้

#### 3.1.1 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ลักษณะนิติกรรม สัญญา และลักษณะหนี้

โครงสร้างของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แบ่งออกเป็น 6 บรรพ ในแต่ละบรรพจะมีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกัน โดยเฉพาะในบรรพที่ 1-4 ดังนี้

บรรพ 1 : ข้อความเบื้องต้น

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 1 กล่าวถึงบุคคลว่า คืออะไร ทรัพย์สินคืออะไร นิติกรรม ระยะเวลา และอายุความ ว่าคืออะไร

บรรพ 2 : หนี้

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 2 กล่าวถึงความผูกพันระหว่างบุคคลว่ามีต่อกันอย่างไร หรือที่เรียกว่าผูกพันนี้อีกอย่างหนึ่งว่าหนี้ ตลอดจนสาเหตุและผลของความผูกพัน หรือผลของหนี้

ลักษณะ 1 บทเบ็ดเสร็จทั่วไปกล่าวถึงหนี้คืออะไร วัตถุประสงค์นี้ ผลแห่งหนี้ ลูกหนี้และเจ้าหนี้หลายคน การโอนสิทธิเรียกร้อง และความระงับแห่งหนี้

ลักษณะ 2-5 จะเป็นสาเหตุหรือบ่อเกิดแห่งความผูกพัน ได้แก่ สัญญา จัดการงานนอกสั่ง ลาภมิควรได้ และละเมิด

บรรพ3 : เอกเทศสัญญา

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 3 เป็นเครื่องมือที่แสดงให้เห็นความผูกพันของบุคคลในรูปแบบต่างๆเป็นสัญญาชนิดต่างๆ ที่ก่อให้เกิดหนี้ แล้วกลับมาใช้ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ2 เพื่อบังคับผลแห่งสัญญานั้น

บรรพ4 : ทรัพย์

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ4 กล่าวถึงอำนาจของบุคคลที่มีอยู่เหนือตัวทรัพย์ว่าเกิดขึ้นได้อย่างไร เมื่อไร สิ้นสุดลงอย่างไร

ในส่วนของบรรพ1 ได้ให้ความหมายของ “หนี้” ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ก่อเกิดหนี้เกิดขึ้น ซึ่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของไทยไม่ได้ให้คำจำกัดความของหนี้ไว้ว่าหมายความว่าอย่างไร แต่กฎหมายไทยได้ให้แนวคิดเรื่องหนี้มาจากระบบกฎหมาย civil law ซึ่งมีรากฐานมาจากกฎหมายโรมันอีกต่อหนึ่ง

ซึ่งกฎหมายโรมันเองก็ไม่ได้ให้คำจำกัดความเรื่องหนี้ไว้ แต่มีกฎหมายจัสติเนียนได้อธิบายไว้ว่าหนี้ เป็นความผูกพันซึ่งลูกหนี้จะต้องชำระหนี้ตามกฎหมาย “Obligation is a legal tie whereby one is subjected to having to make some performance in accordance with the law”<sup>8</sup>

โดยสำหรับกฎหมายไทยนั้นมีนักกฎหมายไทยได้ให้คำนิยาม หนี้ ไว้ดังนี้

หลวงประดิษฐมนูธรรม ได้ให้ความหมายจากวิเคราะห์ศัพท์ที่ปรากฏในกฎหมายของเอมเปเรอโรมันยุคจัสติเนียน บรรพ 3 ลักษณะ 8 ว่า “หนี้คือความเกี่ยวพันในกฎหมายระหว่างบุคคล 2 ฝ่าย ซึ่งฝ่ายหนึ่งเรียกว่าลูกหนี้ มีหน้าที่จำต้องโอนทรัพย์สินหรือกระทำการ หรือดเว้นกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งให้แก่อีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งเรียกว่า เจ้าหนี้”<sup>9</sup>

<sup>8</sup> A.M. Prichard , League’s Roman Private Law, 3<sup>rd</sup> ed. (London: Macmilan & Co. ltd., 1961), p.307

<sup>9</sup> หลวงประดิษฐมนูธรรม (ปรีดี พนมยงค์), บันทึกข้อความสำคัญประกอบด้วยอุทาหรณ์และคำแนะนำแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ2 (ตอนที่1) (พระนคร : โรงพิมพ์นิติสาส์น, 2472) หน้า 1.

ศาสตราจารย์ ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช กล่าวว่า “นี่คือความผูกพันที่มีผลในกฎหมาย ซึ่งบุคคลฝ่ายหนึ่งเรียกว่าเจ้าหนี้ ชอบที่จะได้รับชำระหนี้ มีวัตถุเป็นการกระทำ หรืองดเว้น หรือส่งมอบทรัพย์สินจากบุคคลอีกฝ่ายหนึ่งเรียกว่าลูกหนี้”<sup>10</sup>

จะเห็นได้ว่า ไม่ว่าจะให้คำจำกัดความไว้อย่างไร องค์ประกอบของหนี้จะต้องมี 3 อย่างด้วยกัน คือ 1) ลูกหนี้ 2) เจ้าหนี้ 3) วัตถุแห่งหนี้ ซึ่งคือ การกระทำการ หรือ การงดเว้นกระทำการ หรือ การส่งมอบ/โอนทรัพย์สิน ดังนั้น หนี้คือนิติสัมพันธ์ระหว่างบุคคลสองฝ่าย บุคคลฝ่ายหนึ่งเรียกว่า เจ้าหนี้ มีสิทธิให้บุคคลอีกฝ่ายหนึ่งเรียกว่า ลูกหนี้ ให้กระทำการหรืองดเว้นกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยสิทธินี้อาจบังคับได้ตามกฎหมายลักษณะหนี้

คำว่า หนี้ (Obligation) นี้ ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 233 ยังใช้ศัพท์อีกคำหนึ่งเรียกว่า สิทธิเรียกร้อง (Claim) นอกจากนี้ ในตำรากฎหมายและนักกฎหมายยังเรียกหนี้ อีกชื่อหนึ่งว่า บุคคลสิทธิ หรือ Personal right-droit personel อีกด้วย

นอกจากนั้นแล้วยังมีการกำหนดอัตราดอกเบี้ยที่ขอบด้วยกฎหมายตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 654 วางหลักไว้ว่า ห้ามมิให้คิดดอกเบี้ยเกินร้อยละสิบห้าต่อปี ถ้าในสัญญากำหนดดอกเบี้ยเกินกว่านั้น ก็ให้ลดลงมาเป็นร้อยละสิบห้าต่อปี

### ในมุมของเอกเทศสัญญาว่าด้วย คำประกัน

สัญญาคำประกันเป็นสัญญาประเภทเอกเทศสัญญา ซึ่งจะตกอยู่ใน บรรพ 3 ลักษณะคำประกัน แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ นอกจากนี้ยังต้องนำบทบัญญัติบางบทที่ว่าด้วยนิติกรรมสัญญา มาประกอบการพิจารณาด้วย ในเรื่องของหลักเกณฑ์ในการเกิด และความสมบูรณ์ของนิติกรรมสัญญานั้น หมายถึงการทำสัญญาคำประกันจะต้องเกิดจากการแสดงเจตนาของทั้งผู้คำประกันและผู้ให้คำประกันทั้งคู่สัญญาด้วยเจตนาสมัครใจไม่ได้มีการบังคับ เพื่อที่ในกรณีลูกหนี้ไม่ชำระหนี้ ผู้คำประกันจะผูกพันตนในการชำระหนี้แทน อันเป็นหลักของนิติกรรมสัญญา และนอกจากนี้แล้วนั้นจะต้องพิจารณาในวัตถุประสงค์ของการ

<sup>10</sup> เสนีย์ ปราโมช, ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยนิติกรรมและหนี้ เล่ม 1 (ภาค 1-2)(กรุงเทพมหานคร : บริษัทสำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด ,2504), หน้า 277.

ทำสัญญา ตามมาตรา 150<sup>11</sup> ซึ่งวางหลักไว้ว่า ต้องไม่มีวัตถุประสงค์ต้องห้ามชัดแจ้งโดยกฎหมาย หรือพินวิสัย หรือขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน และในมาตรา 152<sup>12</sup> บทบัญญัติในเรื่องแบบของนิติกรรม และความสามารถของบุคคลในการเข้าทำสัญญาตามมาตรา 153<sup>13</sup>

นอกจากนี้ในเรื่องของหลักประกันนั้น ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งเริ่มมีผลบังคับใช้ครั้งแรกในปี 1925 (พ.ศ. 2468) และมีการแก้ไขปรับปรุงมาโดยตลอด โดยมีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับหลักประกันในการกู้ยืม ดังนี้

- การจำนอง (ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 3 เอกเทศสัญญา ลักษณะ 12 มาตรา 702-746) คือ การที่ผู้กู้นำทรัพย์สินของตนตราไว้เป็นหลักประกันในการชำระหนี้กับผู้ให้กู้โดยไม่ต้องส่งมอบทรัพย์สิน โดยทรัพย์สินที่สามารถจำนองได้ ได้แก่ 1) อสังหาริมทรัพย์ทุกประเภท 2) เรือที่มีระวาง 5 ตันขึ้นไป 3) แพง 4) สัตว์พาหนะ 5) อสังหาริมทรัพย์อื่นๆ ซึ่งกฎหมายบัญญัติไว้ให้จดทะเบียนเฉพาะกาล ทั้งนี้ ระหว่างการจำนองผู้กู้ยังสามารถใช้ประโยชน์จากทรัพย์สินได้หากไม่ได้ทำให้ทรัพย์สินนั้นบุบสลายหรือสูญหาย การกู้โดยมีอสังหาริมทรัพย์เป็นหลักประกันโดยส่วนใหญ่ ทั้งสิ้นเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย (Mortgage) หรือสินเชื่อธุรกิจ ที่มีอสังหาริมทรัพย์เป็นหลักประกัน จึงอยู่ภายใต้ข้อกฎหมายนี้
- การจำนำ (ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 3 เอกเทศสัญญา ลักษณะ 13 มาตรา 747-769) คือ การที่ผู้กู้ส่งมอบอสังหาริมทรัพย์ให้แก่ผู้รับจำนำเพื่อเป็นหลักประกันในการชำระหนี้ โดยอาจตกลงให้บุคคลภายนอกเป็นผู้เก็บรักษาทรัพย์สินได้ ทั้งนี้ เนื่องจากตามกฎหมายผู้กู้ต้องส่งมอบทรัพย์สินที่เป็นหลักประกันให้แก่ผู้รับจำนำ จึงไม่สามารถใช้ประโยชน์จากทรัพย์สินดังกล่าวได้
- การเช่าซื้อ (ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 3 เอกเทศสัญญา ลักษณะ 5 มาตรา 572-574) ไม่ใช่สัญญาการกู้เงินโดยตรง แต่เป็นการที่เจ้าของทรัพย์สินเอาทรัพย์สินของตนออกให้เช่า และให้คำมั่นว่าจะขายทรัพย์สินนั้นให้แก่ผู้เช่าหลังจากที่ผู้เช่าได้ชำระเงินตามจำนวนที่ได้ตกลงกันไว้ ทั้งนี้ ในกฎหมายไม่ได้ระบุประเภทของทรัพย์สินไว้ สัญญาเช่าซื้อจึงใช้ได้กับทรัพย์สินหลากหลายประเภท ทั้งอสังหาริมทรัพย์และสังหาริมทรัพย์

<sup>11</sup> มาตรา 150 การใดมีวัตถุประสงค์เป็นการต้องห้ามชัดแจ้งโดยกฎหมายเป็นการพินวิสัยหรือเป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน การนั้นเป็นโมฆะ

<sup>12</sup> มาตรา 152 การใดมิได้ทำให้ถูกต้องตามแบบที่กฎหมายบังคับไว้ การนั้นเป็นโมฆะ

<sup>13</sup> มาตรา 153 การใดมิได้เป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมายว่าด้วยความสามารถของบุคคล การนั้นเป็นโมฆะ

อนึ่งการซื้อทรัพย์สินในลักษณะลีสซิงซึ่งในทางปฏิบัติคล้ายคลึงกับการเช่าซื้อ จริงๆ แล้วเป็นการเช่าทรัพย์สินที่เมื่อครบสัญญาเช่าผู้เช่าจะมีสิทธิเลือกซื้อทรัพย์สินในราคาที่ตกลงไว้ นอกจากนี้ อันที่จริงแล้วธุรกิจลีสซิงไม่ได้มีกฎหมายรองรับเป็นการเฉพาะ หากแต่เป็นการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการเช่าทรัพย์สิน (ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 3 เอกเทศสัญญา ลักษณะ 4 มาตรา 537-571) ประกอบกับหลักเสรีภาพในการทำสัญญาแทน

ภายใต้ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มีเพียงอสังหาริมทรัพย์ที่สามารถใช้เป็นหลักทรัพย์ที่ค้ำประกันวงเงินกู้โดยไม่ต้องส่งมอบทรัพย์สินให้แก่ผู้ให้กู้ตามกรอบการจำนอง แต่ธุรกิจที่ไม่มีอสังหาริมทรัพย์เป็นของตัวเอง เช่น ธุรกิจที่เช่าที่ดินและอาคารในการประกอบกิจการ จะไม่สามารถใช้ทรัพย์สินอื่นเป็นหลักประกันในการกู้ยืมโดยไม่ต้องส่งมอบทรัพย์สิน เนื่องจากการจำนองตามกฎหมายครอบคลุมเพียงอสังหาริมทรัพย์และสังหาริมทรัพย์พิเศษเท่านั้น ขณะที่การจำนำถึงแม้จะครอบคลุมประเภทของทรัพย์สินมากกว่า แต่ตามกฎหมายผู้กู้จำเป็นต้องส่งมอบทรัพย์สินให้แก่ผู้รับจำนำโดยที่ไม่สามารถใช้ประโยชน์จากทรัพย์สินนั้นได้อีก จึงทำให้มีการร่างกฎหมายใหม่ขึ้นมาเพื่อเพิ่มความยืดหยุ่นในการใช้หลักประกันในการขอกู้ภายใต้ชื่อ “พระราชบัญญัติหลักประกันทางธุรกิจ”

### 3.1.2 พระราชบัญญัติหลักประกันทางธุรกิจ พ.ศ. 2558 (พ.ร.บ. หลักประกันฯ)

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ปัจจุบันกำหนดให้มีการประกัน 3 ประเภท ได้แก่ (ประกันด้วยบุคคล) จำนอง (ประกันด้วยอสังหาริมทรัพย์และสังหาริมทรัพย์บางประเภท) จำนำ (ประกันด้วยสังหาริมทรัพย์) แต่มีข้อแม้จำกัดคือ ทรัพย์สินที่สามารถนำมาจำนองได้จำกัดเฉพาะอสังหาริมทรัพย์และสังหาริมทรัพย์พิเศษบางประเภทเท่านั้น ส่วนทรัพย์สินที่สามารถนำมาจำนองได้ คือ สังหาริมทรัพย์ แต่ต้องมีการส่งมอบทรัพย์สินที่จำนำให้แก่เจ้าหนี้ผู้รับจำนำยึดถือไว้ แต่สัญญาหลักประกันทางธุรกิจสามารถนำทรัพย์สินทุกชนิดมาเป็นหลักประกันได้ตามกฎหมาย โดยไม่ต้องส่งมอบทรัพย์สิน เพื่อให้ภาคธุรกิจสามารถใช้ทรัพย์สินดังกล่าวให้เกิดประโยชน์สูงสุดทางเศรษฐกิจ และช่วยลดข้อจำกัดด้านหลักประกัน

**พระราชบัญญัติหลักประกันทางธุรกิจ พ.ศ. 2558** เป็นกฎหมายที่มีเจตนาเพื่อเปิดช่องให้ผู้ประกอบการ (หรือ “ผู้ให้หลักประกัน”) สามารถนำทรัพย์สินหลายประเภทมาใช้เป็นหลักประกันในการกู้เงินกับสถาบันการเงิน (“ผู้รับหลักประกัน”) ด้วยการนำทรัพย์สินไปจดทะเบียนผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ของกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ โดยไม่ต้องส่งมอบทรัพย์สิน

ซึ่งทรัพย์สินที่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจที่แต่เดิมนำมาเป็นหลักประกันไม่ได้ เช่น กิจการ สิทธิเรียกร้อง บัญชีเงินฝากในธนาคาร สินค้าคงคลังวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตสินค้า เครื่องจักร อุปกรณ์ในการประกอบอาชีพ อสังหาริมทรัพย์ ทรัพย์สินทางปัญญา เครื่องหมายการค้า เป็นต้น นับแต่มีกฎหมายว่าด้วยหลักประกันทางธุรกิจ ทรัพย์สินต่างๆ ดังที่ยกตัวอย่างมาสามารถนำไปเป็นหลักประกันในการขอสินเชื่อจากสถาบันการเงินได้ सरุปร่างๆก็คือ ทรัพย์สินทุกชนิดนำมาเป็นหลักประกันได้ตามกฎหมาย ผู้ให้หลักประกัน และผู้รับหลักประกัน จะต้องตกลงกันเองว่าจะให้และจะรับหลักประกันดังกล่าวหรือไม่

กฎหมายหลักประกันทางธุรกิจถือเป็นเครื่องมือในการเพิ่มโอกาสให้ผู้ประกอบธุรกิจสามารถนำทรัพย์สินที่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจมาใช้เป็นหลักประกันเพื่อเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้ง่ายขึ้น และขอสินเชื่อได้หลากหลาย โดยเฉพาะผู้ประกอบการขนาดเล็ก ขนาดกลาง ที่เรียกว่า SMEs ตัวอย่างเช่น SME ติดต่อขอกู้ยืมเงินจากผู้รับหลักประกัน เช่น ธนาคารพาณิชย์ต่าง ๆ เป็นผู้รับหลักประกันพิจารณาทรัพย์สินที่ผู้ให้หลักประกัน หรือผู้ประกอบธุรกิจนำมาเป็นหลักประกันทางธุรกิจ จากนั้นผู้รับหลักประกันจะทำสัญญาเงินกู้และแจ้งจดทะเบียนสัญญาหลักประกันทางธุรกิจกับกรมพัฒนาธุรกิจการค้า และ SME ได้รับเงินกู้ไปดำเนินธุรกิจของตัวเอง กฎหมายหลักประกันทางธุรกิจ คืออะไร มีความสำคัญอย่างไร และเหตุใดผู้ประกอบการขนาดเล็กและขนาดกลางหรือ SMEs ไม่ควรมองข้าม สามารถศึกษาและทำความเข้าใจได้จากสรุปสาระสำคัญดังนี้

ทรัพย์สินประเภทที่สามารถใช้เป็นหลักประกัน ได้แก่

- กิจการ คือ ทรัพย์สินต่าง ๆ ที่ผู้ให้หลักประกันใช้ในการประกอบธุรกิจ เช่น ที่ดิน อาคาร และรถยนต์
- สิทธิเรียกร้อง ได้แก่ สิทธิที่จะได้รับชำระหนี้ ไม่ว่าจะได้รับชำระหนี้เป็นเงิน หรือได้รับ

ชำระหนี้เป็นทรัพย์สินอย่างอื่น

- อสังหาริมทรัพย์ ได้แก่ อสังหาริมทรัพย์ที่ผู้ให้หลักประกันใช้ในการประกอบธุรกิจ เช่น เครื่องจักร สินค้าคงคลัง หรือวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตสินค้า
- อสังหาริมทรัพย์ ในกรณีให้ผู้ให้หลักประกันประกอบธุรกิจอสังหาริมทรัพย์โดยตรง ได้แก่ ที่ดิน อาคารสถานที่ เช่น ผู้ประกอบกิจการหมู่บ้านจัดสรร หรือจัดสรรที่ดินเปล่าสามารถนำที่ดินหรืออาคารสถานที่มาเป็นหลักประกันได้
- ทรัพย์สินทางปัญญา ได้แก่ ลิขสิทธิ์ สิทธิบัตร เครื่องหมายการค้า และความลับทางการค้า เป็นต้น



ดังนั้นพระราชบัญญัติหลักประกันทางธุรกิจนี้ จะเพิ่มความยืดหยุ่นให้กับธุรกิจที่ต้องการเงินทุนแต่ไม่มี อสังหาริมทรัพย์ที่จดทะเบียนในนามของนิติบุคคลที่สามารถใช้เป็นหลักประกันในการจำนองได้ โดยที่ยัง สามารถใช้ประโยชน์จากทรัพย์สินนั้นได้อยู่ ไม่ว่าจะเป็นกิจการ รถเข็น ร้านค้า สัญญาเช่า เครื่องจักร สินค้าคง คลัง วัตถุดิบที่ใช้ในการผลิต ไม้ยืนต้น ตลอดจนสินทรัพย์ที่จับต้องไม่ได้ เช่น ทรัพย์สินทางปัญญา เครื่องหมาย การค้า ลิขสิทธิ์ และสิทธิบัตร ซึ่งในอีกแง่หนึ่งก็เป็นการเพิ่มความสามารถในการชำระหนี้ของลูกหนี้ เพราะ ลูกหนี้ยังนำทรัพย์สินไปประกอบธุรกิจได้

นอกจากนี้ หากลูกหนี้ผิดนัดชำระหนี้ เจ้าหนี้อาจสามารถบังคับหลักประกันได้โดยไม่ต้องผ่าน กระบวนการศาลอีกด้วย หรือในกรณีที่ลูกหนี้ไม่ยินยอม เจ้าหนี้อาจยื่นคำร้องต่อศาล ซึ่งกระบวนการศาลตาม พระราชบัญญัติหลักประกันทางธุรกิจนี้จะใช้เวลาสั้นกว่ากระบวนการทางศาลตามประมวลกฎหมายแพ่งและ พาณิชย

ซึ่งในกรณีโฟโฟไฟแนนซ์นี้ ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ยังยึดติดกับหลักประกันแบบดั้งเดิม เพราะถือว่ามีความเสี่ยงน้อย ซึ่งทำให้จำนวนการปล่อยยอดสินเชื่อผ่านมีอัตราที่น้อยลง กอปรกับผู้ประกอบการมักเรียก หลักทรัพย์ค้ำประกันที่เอาเปรียบ เพื่อต้องการให้ความเสี่ยงของตนลดลงที่สุด แต่ยังไม่มีความตระการใดออกมา

### 3.1.3 พ.ร.บ. ว่าด้วยข้อสัญญาไม่เป็นธรรม พ.ศ.2540

พระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม พ.ศ. 2540 นี้ มีจุดประสงค์ที่จะลดการเอาเปรียบเอาเปรียบในทางสัญญา และมุ่งคุ้มครองคู่สัญญาที่มีสถานะที่สามารถโดนเอาเปรียบได้ง่ายกว่า ซึ่งศาลมี บทบาทเข้ามาช่วยในตรวจสอบสัญญาที่มีการบัญญัติไว้ในขอบเขตของ พระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่ เป็นธรรม พ.ศ. 2540 นี้ว่ามีลักษณะของข้อสัญญาในสัญญานั้นมีการเอาเปรียบฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเกิน สมควรหรือไม่

ในรูปแบบของสัญญาในการทำนิติกรรมสินเชื่อ และการค้ำประกันในรูปแบบสัญญาสำเร็จรูปนั้น ถือเป็นสัญญาประเภทหนึ่งที่อยู่ภายใต้ขอบเขตการบังคับใช้ของพระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม พ.ศ. 2540 ตามมาตรา 3<sup>14</sup> และมาตรา 4<sup>15</sup>

ซึ่งตามมาตรา 4 วรรคสาม<sup>16</sup> นั้น ได้วางหลักไว้ว่า สัญญาค้ำประกันในรูปแบบสัญญาสำเร็จรูปที่จะเข้าลักษณะสัญญาที่ไม่เป็นธรรมนั้น จะมีลักษณะที่เป็นการทำให้ผู้ค้ำประกันต้องปฏิบัติหรือรับภาระเกินที่วิญญูชนทั่วไปคาดหมายไว้ตามปกติ โดยบัญญัติข้อพิจารณาในการวินิจฉัยของศาลไว้ในลักษณะของเหตุข้อตกลง ตัวอย่างที่ถือว่าคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งกำลังเอาเปรียบอีกฝ่ายเกินควร เป็นจำนวน 9 ข้อ ยกตัวอย่าง ข้อตกลงที่บังคับให้อีกฝ่ายต้องรับผิดชอบมากกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้ นั้น การพิจารณานั้นจะต้องพิจารณาความรับผิดชอบตามกฎหมายของผู้ค้ำประกันว่าเป็นในลักษณะใด จึงจะนำมาพิจารณาว่าผลของข้อตกลงนั้นก่อนความรับผิดชอบแก่ผู้ค้ำประกันเกินกว่าเหตุหรือไม่ เป็นต้น

ซึ่งในกรณีของฟิโกไฟแนนซ์นี้ สัญญาที่ใช้เป็นสัญญาที่ถืออยู่ในขอบข่ายของพระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม โดยเฉพาะในเรื่องของสัญญาสำเร็จรูป ที่เป็นการปิดทางเลือก และเป็นการแกมบังคับให้ลูกหนี้ยอมรับในข้อตกลงในสัญญา เพราะไม่เช่นนั้นแล้วสัญญาก็จะไม่เกิดขึ้น ลูกหนี้ถ้าไม่ยอมก็จะไม่ได้เงิน ซึ่งถ้าพูดถึงในเรื่องขององค์ประกอบของสัญญาในเรื่องเจตนาจะเห็นได้ว่ามีข้อบกพร่องอยู่

### 3.1.4 พระราชบัญญัติการทวงถามหนี้ พ.ศ. 2558

เนื่องจากการทวงถามหนี้ต่อลูกหนี้ในปัจจุบัน มีการกระทำที่ไม่เหมาะสมหลายอย่าง ไม่ว่าจะเป็นการใช้ถ้อยคำที่เป็นการ ละเมิดสิทธิส่วนบุคคลอย่างรุนแรง การคุกคามโดยขู่เข็ญ การใช้กำลังประทุษร้าย หรือการทำให้ลูกหนี้เสียชื่อเสียง รวมไปถึงการให้ข้อมูลเท็จ และการสร้างความเดือดร้อนรำคาญให้แก่บุคคลอื่น เป็นต้น จึงมีการตราพระราชบัญญัติเพื่อช่วยป้องกันคุ้มครองลูกหนี้ขึ้นตาม “พระราชบัญญัติการทวงถามหนี้ พ.ศ. 2558” ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่เดือน กันยายน 2558 เป็นต้นมา โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

<sup>14</sup> มาตรา 3 บัญญัติไว้ว่า “สัญญาสำเร็จรูป” หมายความว่า สัญญาที่ทำเป็นลายลักษณ์อักษรโดย มีการกำหนดข้อสัญญาที่เป็นสาระสำคัญไว้ล่วงหน้าไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบใด

<sup>15</sup> มาตรา 4 บัญญัติไว้ว่า ข้อตกลงในสัญญาสำเร็จรูประหว่างผู้บริโภคกับผู้ประกอบธุรกิจการค้า หรือวิชาชีพ หรือในสัญญาสำเร็จรูปหรือสัญญาขายฝากที่ทำให้ผู้ประกอบธุรกิจการค้า หรือวิชาชีพ หรือผู้กำหนดสัญญาสำเร็จรูปหรือผู้ซื้อฝากได้เปรียบคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งเกินสมควรเป็นข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรมและให้มีผลบังคับได้เพียงเท่าที่เป็นธรรมและพอสมควรแก่กรณีเท่านั้น

<sup>16</sup> มาตรา 4 วรรค 3 ข้อตกลงที่มีลักษณะหรือมีผลให้คู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งปฏิบัติหรือรับภาระเกินกว่าที่วิญญูชนจะถึงคาดหมายได้ตามปกติเป็นข้อตกลงที่อาจถือได้ว่าทำให้ได้เปรียบคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่ง

ตามมาตรา 3 ในพระราชบัญญัติการทวงถามหนี้ พ.ศ.2558 วางหลังไว้ว่า “ผู้ทวงถามหนี้” หมายความว่า เจ้าหนี้เป็นผู้ให้สินเชื่อ ผู้ประกอบธุรกิจตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้บริโภค ผู้จัดให้มีการเล่นการพนัน เป็นปกติธุระตามกฎหมายว่าด้วยการพนัน และเจ้าหนี้อื่นซึ่งมีสิทธิรับชำระหนี้อันเกิดจากการกระทำที่เป็นทางการค้าปกติหรือเป็นปกติธุระของเจ้าหนี้ ทั้งนี้ไม่ว่าหนี้ดังกล่าวจะชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ก็ตาม และให้หมายความรวมถึง ผู้รับมอบอำนาจจากเจ้าหนี้ดังกล่าว ผู้รับมอบอำนาจช่วงในการทวงถามหนี้ ผู้ประกอบธุรกิจทวงถามหนี้ และผู้รับมอบอำนาจจากผู้ประกอบธุรกิจทวงถามหนี้ด้วย

“ผู้ให้สินเชื่อ” หมายความว่า (1) บุคคลซึ่งให้สินเชื่อเป็นทางการค้าปกติหรือ (2) บุคคลซึ่งรับซื้อรับโอนสินเชื่อต่อไปทุกทอด

“สินเชื่อ” หมายความว่า สินเชื่อที่ให้แก่บุคคลธรรมดาโดยการให้กู้ยืมเงิน การให้บริการบัตรเครดิต การให้เช่าซื้อ การให้เช่าแบบลีสซิง และสินเชื่อในรูปแบบอื่นที่มีลักษณะทำนองเดียวกัน

“ลูกหนี้” หมายความว่า ลูกหนี้ซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาและให้หมายความรวมถึงผู้ค้ำประกันซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาด้วย

“ธุรกิจทวงถามหนี้” หมายความว่า การรับจ้างทวงถามหนี้ไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมเป็นปกติธุระแต่ไม่รวมถึงการทวงถามหนี้ของนายความซึ่งกระทำแทนลูกความของตน

ในมาตรา 5 ได้วางหลังไว้เกี่ยวกับบุคคลที่จะประกอบธุรกิจทวงถามหนี้ ต้องจดทะเบียนการประกอบธุรกิจทวงถามหนี้ต่อนายทะเบียนตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง บุคคลซึ่งจดทะเบียนการประกอบธุรกิจทวงถามหนี้ตามวรรคหนึ่งแล้ว ต้องประกอบธุรกิจ ทวงถามหนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด”

### ขอบเขตการใช้บังคับ

กฎหมายนี้กำกับดูแลการทวงถามหนี้ทั้งหนี้ในระบบและหนี้นอกระบบ แต่จะเป็นการคุ้มครองเฉพาะลูกหนี้ที่เป็นบุคคลธรรมดาเท่านั้น

## ข้อปฏิบัติในการทวงถามหนี้

ได้มีการบัญญัติข้อปฏิบัติเป็นการกำกับในทวงถามหนี้ ตามมาตรา 8 วางหลักไว้ว่า ห้ามผู้ทวงหนี้ติดต่อกับบุคคลอื่นซึ่งมิใช่ลูกหนี้เพื่อการทวงถามหนี้ เว้นแต่บุคคลซึ่งลูกหนี้ได้ระบุไว้เพื่อการดังกล่าว ในการติดต่อกับบุคคลอื่น ให้กระทำได้เพื่อวัตถุประสงค์ในการสอบถามหรือยืนยันข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ติดต่อลูกหนี้ หรือบุคคลซึ่งลูกหนี้ได้ระบุไว้เพื่อการทวงถามหนี้เท่านั้น โดยผู้ทวงถามหนี้ต้องปฏิบัติตามดังต่อไปนี้

- (1) แจ้งให้ทราบชื่อตัว ชื่อสกุล และแสดงเจตนาว่าต้องการสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ติดต่อลูกหนี้หรือบุคคลซึ่งลูกหนี้ได้ระบุไว้เพื่อการทวงถามหนี้
- (2) ห้ามแจ้งถึงความเป็นหนี้ของลูกหนี้ เว้นแต่ในกรณีที่บุคคลอื่นนั้นเป็นสามี ภริยา บุพการีหรือผู้สืบสันดานของลูกหนี้ และบุคคลอื่นดังกล่าวได้สอบถามผู้ทวงถามหนี้ถึงสาเหตุของการติดต่อให้ผู้ทวงถามหนี้ชี้แจงข้อมูลเกี่ยวกับหนี้ได้เท่าที่จำเป็นและตามความเหมาะสม

ตัวอย่างเช่น มีการโทรไปทวงถามหนี้ยังที่ทำงาน ของ นายA ซึ่งทำงานอยู่ที่บริษัทนั้น ได้เป็นหนี้กับทางบริษัทจำนวน xxx บาท เป็นต้น

- (3) ห้ามใช้ข้อความ เครื่องหมาย สัญลักษณ์ หรือชื่อทางธุรกิจของผู้ทวงถามหนี้บนซองจดหมายในหนังสือหรือในสิ่งอื่นที่ใช้ในการติดต่อสอบถามซึ่งทำให้เข้าใจได้ว่าเป็นการติดต่อเพื่อ ทวงถามหนี้ของลูกหนี้

ซึ่งมาตรา 9 วางหลักในเรื่องข้อปฏิบัติในการทวงถามหนี้ ให้ผู้ทวงถามหนี้ปฏิบัติตามดังต่อไปนี้

- (1) สถานที่ติดต่อ ในกรณีที่ติดต่อโดยบุคคลหรือทางไปรษณีย์ ให้ติดต่อตามสถานที่ที่ลูกหนี้หรือบุคคลซึ่งลูกหนี้ได้ระบุไว้เพื่อการทวงถามหนี้ได้แจ้ง ให้เป็นสถานที่ติดต่อ ในกรณีที่บุคคลดังกล่าว ไม่ได้แจ้งไว้ล่วงหน้าหรือสถานที่ที่แจ้งไว้ไม่สามารถติดต่อได้ โดยผู้ทวงถามหนี้ได้พยายามติดต่อ ตามสมควรแล้วให้ติดต่อตามภูมิลำเนาถิ่นที่อยู่ หรือสถานที่ทำงานของบุคคลดังกล่าว หรือสถานที่อื่น ตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด
- (2) เวลาในการติดต่อการติดต่อโดยบุคคลโทรศัพท์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์หรือสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ ประเภทอื่น ในวันจันทร์ถึงวันศุกร์ ให้ติดต่อได้ ตั้งแต่เวลา 08.00 นาฬิกา ถึงเวลา 20.00 นาฬิกาและ ในวันหยุดราชการ เวลา 08.00 นาฬิกา ถึงเวลา 18.00 นาฬิกา หากไม่สามารถติดต่อตามเวลาดังกล่าวได้หรือช่วงเวลาดังกล่าวไม่เหมาะสม ให้ติดต่อได้ในช่วงเวลาอื่นตามหลัก เกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการ ประกาศกำหนด

3) จำนวนครั้งที่ติดต่อในช่วงเวลาตาม (2) ให้ติดต่อตามจำนวนครั้งที่เหมาะสมและคณะกรรมการ อาจประกาศกำหนดจำนวนครั้งด้วยก็ได้

(4) ในกรณีที่เป็นผู้รับมอบอำนาจจากเจ้าหนี้ ผู้รับมอบอำนาจช่วงในการทวงถามหนี้ ผู้ประกอบธุรกิจทวงถามหนี้ หรือผู้รับมอบอำนาจจากผู้ประกอบธุรกิจทวงถามหนี้ ให้ผู้ทวงถามหนี้แจ้งให้ทราบถึงชื่อตัว และชื่อสกุล หรือชื่อหน่วยงานของตนและของเจ้าหนี้ และจำนวนหนี้ และถ้าผู้รับมอบอำนาจดังกล่าวทวงถามหนี้ต่อหน้า ให้แสดงหลักฐานการมอบอำนาจให้ทวงถามหนี้ด้วย

ในส่วนของมาตรา 11 จะเป็นการวางหลักห้ามผู้ทวงถามหนี้กระทำการทวงถามหนี้ในลักษณะดังต่อไปนี้

(1) การข่มขู่ การใช้ความรุนแรง หรือการกระทำอื่นใดที่ทำให้เกิดความเสียหายแก่ร่างกาย ชื่อเสียง หรือทรัพย์สินของลูกหนี้หรือผู้อื่น

(2) การใช้วาจา หรือ ภาษาที่เป็นการดูหมิ่นลูกหนี้หรือผู้อื่น

(3) การแจ้งหรือเปิดเผยเกี่ยวกับความเป็นหนี้ของลูกหนี้ให้แก่ผู้อื่นที่ไม่เกี่ยวข้องกับการทวงถามหนี้

(4) การติดต่อลูกหนี้โดยไปรษณียบัตร เอกสารเปิดผนึก โทรสาร หรือสิ่งอื่นใดที่สื่อให้ทราบว่าเป็น การทวงถามหนี้อย่างชัดเจน เว้นแต่กรณีการบอกกล่าวบังคับจำนองด้วยวิธีการประกาศหนังสือพิมพ์ซึ่งเจ้าหนี้ไม่สามารถติดต่อลูกหนี้โดยวิธีการอื่น หรือกรณีอื่นใดตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

(5) การใช้ข้อความ เครื่องหมาย สัญลักษณ์ หรือชื่อทางธุรกิจของผู้ทวงถามหนี้บนซองจดหมายในการติดต่อลูกหนี้ที่ทำให้เข้าใจว่าเป็นการติดต่อเพื่อการทวงถามหนี้ เว้นแต่ชื่อทางธุรกิจของผู้ทวงถามหนี้ไม่ได้สื่อให้ทราบได้ว่าเป็นผู้ประกอบธุรกิจทวงถามหนี้

(6) การทวงถามหนี้ที่ไม่เหมาะสมในลักษณะอื่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด ตัวอย่างเช่น

- ใช้คำพูดหรือภาษาที่เป็นการดูหมิ่นลูกหนี้ เช่น พนักงานทวงหนี้พูดว่า จะจ่ายเมื่อไหร่ เลยกำหนดมานานแล้วถ้าไม่จ่ายภายในวันนี้ บริษัทจะดำเนินคดี เป็นต้น ซึ่งในกรณีนี้ถือได้ว่าเป็นการข่มขู่

- การติดต่อลูกหนี้โดยแสดงถึงการเป็นหนี้ของลูกหนี้อย่างชัดเจน เช่น การจำหน่ายของจดหมาย โดยให้คนอื่นรู้  
อย่างชัดเจน

ในส่วนของมาตรา 12 วางหลังห้ามผู้ทวงถามหนี้กระทำการทวงถามหนี้ในลักษณะที่เป็นเท็จ หรือทำ  
ให้เกิดความเข้าใจผิด ดังต่อไปนี้

- (1) การแสดงหรือการใช้ข้อความ เครื่องหมาย สัญลักษณ์ หรือรูปแบบที่ทำให้เข้าใจว่าเป็นการกระทำของ  
ศาล เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือหน่วยงานของรัฐ
- (2) การแสดงหรือมีข้อความที่ทำให้เชื่อว่าการทวงถามหนี้เป็นการกระทำโดยนายความ สำนักงาน  
นายความ หรือสำนักงานกฎหมาย
- (3) การแสดงหรือมีข้อความที่ทำให้เชื่อว่าจะถูกดำเนินคดีหรือจะถูกยึดหรืออายัดทรัพย์สิน หรือเงินเดือน
- (4) การติดต่อหรือการแสดงตนให้เชื่อว่าผู้ ทวงถามหนี้ ดำเนินการให้แก่บริษัท ข้อมูลเครดิตหรือรับจ้าง บริษัท  
ข้อมูลเครดิต

ตัวอย่างเช่น ส่งมาโดยมีลักษณะเหมือนหมายศาล หรือข้อความว่าจะดำเนินคดี หรือบอกว่าถ้า ไม่จ่าย จะถูก  
ยึดบ้าน หักเงินเดือน เป็นต้น

นอกจากนี้ มาตรา 13 ยังวางหลังไว้ห้ามผู้ทวงถามหนี้กระทำการทวงถามหนี้ในลักษณะที่ไม่เป็นธรรม  
ด ัง ต ่อ ไป นี้

- (1) การเรียกเก็บค่าธรรมเนียมหรือค่าใช้จ่ายใดๆ เกินกว่าที่อัตราที่คณะกรรมการประกาศกำหนด
- (2) การเสนอหรือจูงใจให้ลูกหนี้ออกเช็คทั้งที่รู้ว่าลูกหนี้อยู่ในฐานะที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้

## โทษทางปกครอง

ตามมาตรา 34 “ในกรณีที่ปรากฏแก่คณะกรรมการตามมาตรา 27 ว่าผู้ทวงถามหนี้ฝ่าฝืนหรือไม่  
ปฏิบัติตาม มาตรา 8 วรรคสอง (1) หรือ (4) มาตรา 9 มาตรา 10 วรรคหนึ่ง มาตรา 11 (6) หรือมาตรา 13 (1)  
ให้คณะกรรมการ ตามมาตรา 27 มีอำนาจสั่งให้ระงับ การกระทำที่ฝ่าฝืนหรือปฏิบัติให้ถูกต้องหรือเหมาะสม

ภายในระยะเวลาที่กำหนดหากผู้ทวงถามหนี้ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการตาม มาตรา 27 พิจารณามีคำสั่ง ลงโทษปรับทางปกครองไม่เกินหนึ่งแสนบาท”

และ มาตรา 37 “ให้คณะกรรมการตามมาตรา 27 มีอำนาจสั่งเพิกถอนการจดทะเบียนของผู้ประกอบธุรกิจ ทวงถามหนี้ได้ เมื่อปรากฏว่าผู้ประกอบธุรกิจทวงถามหนี้

(1) เคยถูกลงโทษปรับทางปกครองและถูกลงโทษซ้ำอีกจากการกระทำความผิดอย่างเดียวกัน

(2) กระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนบทบัญญัติที่มีโทษทางอาญาตามพระราชบัญญัตินี้”

### โทษทางอาญา

ตามมาตรา 39 “บุคคลใดที่ฝ่าฝืน มาตรา 5 มาตรา 6 วรรคหนึ่ง มาตรา 8 วรรคหนึ่ง วรรคสอง (2) หรือ (3) มาตรา 11 (2) (3) (4) หรือ (5) หรือมาตรา 13 (2) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี ปรับไม่เกิน 1 แสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

ตัวอย่างเช่น ประกอบธุรกิจโดยไม่จดทะเบียนต่อนายทะเบียน เปิดเผยเกี่ยวกับความเป็นหนี้ของ ลูกหนี้ให้แก่ผู้อื่นที่ไม่เกี่ยวข้องกับการทวงถามหนี้ ใช้วาจาดูหมิ่น หรือจู่ใจให้ลูกหนี้ออกเช็ค เป็นต้น

มาตรา 40 “บุคคลใดฝ่าฝืนมาตรา 12 (การทวงหนี้อันเป็นเท็จ) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี ปรับไม่เกิน 3 แสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

ผู้ประกอบการฟิโกลไฟแนนซ์ จะถูกกำกับด้วย พระราชบัญญัติการทวงถามหนี้ พ.ศ. 2558 ซึ่งมีลักษณะในการปฏิบัติทวงถามหนี้ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ที่ต้องการปกป้องลูกหนี้ และเป็นสิทธิของลูกหนี้ ไม่ให้ได้รับความเดือนร้อน เสื่อมเสีย หรือสร้างความรำคาญในทวงถามหนี้ ซึ่งหากไม่ทำตามก็มีโทษทั้งทางปกครอง และทางอาญา ปัญหาของฟิโกลไฟแนนซ์นั้นด้วยความที่เป็นสินเชื่อบริษัทท้องถิ่น จังหวัด ทำให้คนในชุมชน และสังคมรู้จักกันเกือบทั้งหมด ซึ่งมีกรณีที่ผู้ประกอบการนำข่าวไปปล่อยแก่ชุมชน สร้างความอับอายและกดดันให้แก่ลูกหนี้แต่ไม่สามารถเอาผิดได้ กฎหมายในการทวงถามหนี้จึงต้องมีการปรับปรุงแก้ปัญหานี้ด้วย

### 3.1.5 พระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ.2560

กฎหมายเกี่ยวกับการห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตราในปัจจุบัน คือ พระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ. 2560 ได้มีการประกาศในราชกิจจานุเบกษาในเดือนมกราคม พ.ศ.2560 ซึ่งกฎหมายฉบับนี้เป็นการออกมาเพื่อยกเลิก พระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พุทธศักราช 2475 ซึ่งได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานาน ไม่เหมาะสมกับ สถานการณ์ปัจจุบัน แต่พระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ. 2560 ยังคงหลักการในเรื่องฐานความผิด ตามกฎหมายไว้เช่นเดิม เพียงแต่มีการเพิ่มบทลงโทษให้มากขึ้น ดังนั้น จึงสามารถศึกษาและนำแนวคำพิพากษาฎีกาที่ได้เคยมี ที่เกี่ยวข้องกับการวินิจฉัยตามพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พุทธศักราช 2475 มาใช้เป็นกรณีศึกษาได้ โดย จะต้องพิจารณาประกอบกับประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ดังนี้

โดยในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มีมาตราบัญญัติที่เป็นหัวใจสำคัญของเรื่องดอกเบี้ย คือ มาตรา 150 มีการวางหลักไว้ว่าการใดมีวัตถุประสงค์เป็นการต้องห้ามชัดแจ้งโดยกฎหมาย เป็นการพันวิสัย หรือเป็นการขัดต่อ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน การนั้นเป็นโมฆะ ในมาตรา 224วรรคหนึ่ง ที่วางหลักเรื่องหนี้เงินนั้น ท่านให้คิดดอกเบี้ยในระหว่างเวลาผิดนัดร้อยละเจ็ดครึ่งต่อปี ถ้าเจ้าหนี้อาจจะเรียก ดอกเบี้ยได้สูงกว่านั้นโดยอาศัยเหตุอย่างอื่นอันชอบด้วยกฎหมาย ก็ให้คงส่งดอกเบี้ยต่อไปตามนั้น

นอกจากนี้มาตรา 654 วางหลักไว้ว่า ท่านห้ามมิให้คิดดอกเบี้ยเกินร้อยละสิบห้าต่อปี ถ้าในสัญญา กำหนดดอกเบี้ยเกินกว่านั้น ก็ให้ลดลง มาเป็นร้อยละสิบห้าต่อปี เป็นการกำหนดเพดานดอกเบี้ยสูงสุดที่เจ้าหนี้จะสามารถคิดกับลูกหนี้ได้

ในพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ. 2560 ซึ่งในมาตรา 4 วางหลักไว้เกี่ยวกับ บุคคลใดให้บุคคลอื่นกู้ยืมเงินหรือกรำการใด ๆ อันมีลักษณะเป็นการอำพรางการ ให้กู้ยืมเงิน โดยมีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

- (1) เรียกดอกเบี้ยเกินอัตราที่กฎหมายกำหนดไว้
- (2) กำหนดข้อความอันเป็นเท็จในเรื่องจำนวนเงินกู้หรือเรื่องอื่น ๆ ไว้ในหลักฐานการกู้ยืม หรือตราสารที่เปลี่ยนมือได้เพื่อปิดบังการเรียกดอกเบี้ยเกินอัตราที่กฎหมายกำหนด หรือ
- (3) กำหนดจะเอาหรือรับเอาซึ่งประโยชน์อย่างอื่นนอกจากดอกเบี้ย ไม่ว่าจะเป็เงิน หรือสิ่งของ หรือโดยวิธีการใด ๆ จนเห็นได้ชัดว่าประโยชน์ที่ได้รับนั้นมากเกินส่วนอันสมควรตามเงื่อนไขแห่งการกู้ยืมเงิน



มาตรา 5 บุคคลใดได้มาซึ่งสิทธิเรียกร้องจากบุคคลอื่นโดยรู้ว่าเป็นสิทธิที่ได้มาจากการกระทำความผิดตามมาตรา 4 และใช้สิทธินั้นหรือพยายามถือเอาประโยชน์แห่งสิทธินั้น ต้องระวางโทษดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา 4 และ มาตรา 6 วางหลักไว้ว่า เมื่อศาลพิพากษาว่าจำเลยมีความผิดแต่รอการกำหนดโทษหรือรอการลงโทษไว้ไม่ว่าจะมีคำขอหรือไม่ ศาลอาจนำวิธีการเพื่อความปลอดภัยตามมาตรา 39 (3) และ (5) แห่งประมวลกฎหมายอาญา มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ซึ่งพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ. 2560 ตามข้อบัญญัติดังกล่าวในมีสาระสำคัญดังนี้

1) กำมีการหนดให้บุคคลใดให้บุคคลอื่นกู้ยืมเงินหรือกระทำการใด ๆ อันมีลักษณะเป็นการอำพรางการ ให้กู้ยืมเงิน โดยเรียกดอกเบี้ยเกินอัตราที่กฎหมายกำหนดไว้ หรือโดยกำหนดข้อความอันเป็นเท็จในเรื่องจำนวน เงินกู้หรือเรื่องอื่น ๆ ไว้ในหลักฐานการกู้ยืมหรือตราสารที่เปลี่ยนมือได้เพื่อปิดบังการเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา ที่กฎหมายกำหนด หรือโดยกำหนดจะเอาหรือรับเอาซึ่งประโยชน์อย่างอื่นนอกจากดอกเบี้ย ไม่ว่าจะเป็เงินหรือ สิ่งของหรือโดยวิธีการใด ๆ จนเห็นได้ชัดว่าประโยชน์ที่ได้รับนั้นมากเกินส่วนอันสมควรตามเงื่อนไขแห่งการกู้ยืมเงิน ต้องระวางโทษจากคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา 4)

สามารถแยกพิจารณาฐานความผิดได้ ดังนี้

บุคคลใดให้บุคคลอื่นกู้ยืมเงินหรือกระทำการใด ๆ อันมีลักษณะเป็นการอำพรางการให้กู้ยืมเงิน (การอำพรางการให้กู้ยืมเงิน เช่น ทำสัญญาร่วมลงทุน หรือสัญญาซื้อขายที่ดิน เพื่ออำพรางการให้กู้ยืมเงิน เป็นต้น) โดยมีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

การเรียกดอกเบี้ยเกินอัตราที่กฎหมายกำหนดไว้ ซึ่งอัตราดอกเบี้ยที่กฎหมายกำหนดในการกู้ยืมเงิน เป็นไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 654 ที่กำหนดห้ามมิให้เรียกดอกเบี้ยในการให้กู้ยืม เกินกว่าร้อยละ 15 ต่อปี ดังนั้น บุคคลที่ให้กู้ยืมเงินโดยคิดดอกเบี้ยเกินกว่าร้อยละ 15 ต่อปี จึงถือว่ามีความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

กำหนดข้อความอันเป็นเท็จในเรื่องจำนวนเงินกู้หรือเรื่องอื่น ๆ ไว้ในหลักฐานการกู้ยืมหรือ ตราสารที่เปลี่ยนมือได้เพื่อปิดบังการเรียกดอกเบี้ยเกินอัตราที่กฎหมายกำหนด เป็นการกระทำโดยมีมูลเหตุ ชักจูงใจหรือเจตนาพิเศษ เพื่อปิดบังการเรียกดอกเบี้ยเกินอัตราที่กฎหมายกำหนด ปิดบัง หมายถึง ไม่ให้รู้หรือ ปกปิดความจริงไว้ ในที่นี้ก็คือไม่ให้รู้ว่าการกู้ยืมเงินดังกล่าวได้มีการเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา ซึ่งการปิดบังดังกล่าวนี้ได้กระทำโดยกำหนดข้อความอันเป็นเท็จในเรื่องจำนวนเงินกู้หรือเรื่องอื่น ๆ ไว้ในหลักฐานการกู้ยืมหรือตราสารที่

เปลี่ยนมือได้ หมายความว่า จำนวนเงินกู้ยืมจริงๆ เป็นจำนวนหนึ่งแต่ได้ กำหนดไว้ในสัญญาเป็นอีกจำนวนหนึ่ง หรือระบุไว้ในตราสารเปลี่ยนมือ

ในการกำหนดจะเอาหรือรับเอาซึ่งประโยชน์อย่างอื่นนอกจากดอกเบี้ย ไม่ว่าจะเป็นเงิน หรือสิ่งของ หรือโดยวิธีการใด ๆ จนเห็นได้ชัดว่าประโยชน์ที่ได้รับนั้นมากเกินส่วนอันสมควรตามเงื่อนไขแห่งการกู้ยืมเงิน การกระทำความผิดในกรณีนี้ คือ นอกจากผู้ให้กู้ยืมจะเรียกร้องดอกเบี้ยซึ่งอาจไม่เกินกว่าที่ กฎหมายระบุ แต่ ยังได้กำหนดจะเอาหรือรับเอาซึ่งประโยชน์อย่างอื่นนอกจากดอกเบี้ย ไม่ว่าจะเป็นเงินหรือสิ่งของ เช่น เครื่องประดับ หรือสิ่งของมีค่า ซึ่งเมื่อคิดคานวนออกมาแล้วประโยชน์ที่ได้รับนั้นมากเกินส่วนอันสมควรตาม เงื่อนไขแห่งการกู้ยืมเงิน คือ เกินกว่าอัตราดอกเบี้ยตามที่กฎหมายกำหนด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

1) กำหนดให้บุคคลใดได้มาซึ่งสิทธิเรียกร้องจากบุคคลอื่นโดยรู้ว่าเป็นสิทธิที่ได้มาจากการกระทำความผิด และ ใช้สิทธินั้นหรือพยายามถือเอาประโยชน์แห่งสิทธินั้น ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับผู้กระทำความผิด (มาตรา 5) เป็น กรณีที่บุคคลอื่นนอกจากผู้ให้กู้ยืมรู้ว่ามีกระทำความผิดอันเป็นความผิดตามมาตรา 5 ถ้าไม่รู้มาก่อน ผู้กระทำความผิด ไม่มีความผิด ถือว่าขาดเจตนา และการได้มาซึ่งสิทธิเรียกร้อง เช่น มีการโอนสิทธิเรียกร้องในดอกเบี้ยเกินอัตรา ให้ หรือให้โดยเสน่หาแล้วผู้รับโอนใช้สิทธิเรียกร้อง เช่น ทวงถามให้ผู้กู้ชำระหนี้ดังกล่าว ผู้กระทำความผิดมีความผิดและระวางโทษเช่นเดียวกับผู้กระทำความผิดตามมาตรา 4

2) กำหนดให้เมื่อศาลพิพากษาว่าจำเลยมีความผิดแต่รอการกำหนดโทษหรือรอการลงโทษไว้ ไม่ว่าจะมีความผิดหรือไม่ ศาลอาจนำวิธีการเพื่อความปลอดภัยตามมาตรา 39 (3) และ (5) แห่งประมวลกฎหมายอาญา มาใช้ บังคับโดยอนุโลม (มาตรา 6)

กฎหมายห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรามีขึ้นเพื่อให้การกู้ยืมเงินเป็นไปด้วยความเหมาะสม และ สมควร ในด้านผลประโยชน์ของคู่สัญญา คือ ทั้งฝ่ายผู้กู้และฝ่ายผู้ให้กู้ โดยผู้กู้ได้รับเงินกู้ตามความประสงค์ ส่วนผู้ให้กู้ ได้รับผลตอบแทนในเรื่องดอกเบี้ยตามอัตราที่สมควร ซึ่งในปัจจุบันมีกฎหมายที่ใช้บังคับเกี่ยวกับการห้ามเรียก ดอกเบี้ยเกินอัตราอยู่หลายฉบับ อันได้แก่ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 654 และมาตรา 150 พระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ. 2560 และพระราชบัญญัติดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบัน การเงิน พ.ศ. 2523 เป็นต้น

ในส่วนของพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ. 2560 เป็นกฎหมายที่บัญญัติให้การ กระทำที่มีการเรียกดอกเบี้ยเกินกว่าอัตราที่กฎหมายกำหนดเป็นการกระทำที่เป็นความผิดและมีโทษตาม

กฎหมาย โดยกฎหมายได้กำหนดความผิดไว้ในกรณีบุคคลใดให้บุคคลอื่นกู้ยืมเงินหรือกระทำการใด ๆ อันมีลักษณะเป็นการ อำนวยความสะดวกให้กู้ยืมเงิน โดยเรียกดอกเบี้ยเกินอัตราที่กฎหมายกำหนดไว้ หรือโดยกำหนดข้อความอันเป็นเท็จในเรื่อง จำนวนเงินกู้หรือเรื่องอื่น ๆ ไว้ในหลักฐานการกู้ยืมหรือตราสารที่เปลี่ยนมือได้เพื่อปิดบังการเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา ที่กฎหมายกำหนด หรือโดยกำหนดจะเอาหรือรับเอาซึ่งประโยชน์อย่างอื่นนอกจากดอกเบี้ย ไม่ว่าจะเป็เงินหรือ สิ่งของหรือโดยวิธีการใด ๆ จนเห็นได้ชัดว่าประโยชน์ที่ได้รับนั้นมากเกินไป ส่วนอันสมควรตามเงื่อนไขแห่งการกู้ยืมเงิน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปีหรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือ ทั้งจำทั้งปรับ

แต่กฎหมายฉบับนี้ไม่ได้กำหนดจำนวนอัตราดอกเบี้ยที่ถือว่าเกินกว่าอัตราที่กฎหมายกำหนด จึงต้องถือตามอัตราดอกเบี้ยที่กำหนดไว้ในประมวล กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 654 ที่กำหนดว่า ห้ามมิให้คิดดอกเบี้ยเกินร้อยละ 15 ต่อปี และด้วยเหตุที่ พระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตราฯ เป็นกฎหมายที่มีสภาพบังคับทางอาญา จึงทำให้การเรียกดอกเบี้ย เกินอัตราที่กฎหมายกำหนด (เกินร้อยละ 15 ต่อปี) เป็นการกระทำที่มีวัตถุประสงค์เป็นการต้องห้ามชัดแจ้ง โดยกฎหมายหรือเป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามมาตรา 150 แห่งประมวล กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ทำให้การเรียกดอกเบี้ยเกินอัตราจึงมีผลเป็นโมฆะ คือ ไม่มีผลตามกฎหมายที่จะเรียกร้อง ดอกเบี้ยจากผู้กู้ได้ แต่ส่วนต้นเงินยังคงสมบูรณ์ และผู้ให้กู้ยังคงมีสิทธิได้รับดอกเบี้ยในกรณีผิดนัด

ดังนั้น จะเห็นได้ว่ากฎหมายห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตราแต่ละฉบับได้มีการกำหนดอัตราดอกเบี้ย ที่สามารถเรียกต่อกันได้แตกต่างกันออกไป โดยผู้ให้กู้มีทั้งที่เป็นสถาบันการเงินและไม่ใช่อินstitutionการเงิน ซึ่งในที่นี้จะกล่าวถึงโดยเฉพาะพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ. 2560 ซึ่งเป็นกฎหมายที่ออกมาโดยมีวัตถุประสงค์ให้การกู้ยืมเงินกันโดยเฉพาะการกู้เงินนอกระบบเป็นไปด้วยความเป็นธรรม เหมาะสมตามสมควร และไม่เอารัดเอาเปรียบกัน ซึ่งถือว่าเป็นกฎหมายที่สร้างคุณธรรมให้กับคู่สัญญาโดยเฉพาะฝ่ายผู้กู้ที่อยู่ในฐานะ ที่เสียเปรียบกว่า แต่ถึงอย่างไรก็ตาม การบังคับใช้กฎหมายฉบับนี้ในการดำเนินคดีอาญากับผู้ให้กู้ที่เรียกดอกเบี้ย เกินอัตรา อาจจะไม่บรรลุผลสัมฤทธิ์เท่าที่ควรเนื่องจากผู้กู้มักจะไม่กล้าที่จะดำเนินคดีกับผู้ให้กู้ เนื่องจากเกรงกลัวผู้ให้กู้ที่มีอำนาจ รวมทั้งเกรงว่าต่อไปอาจจะไม่สามารถกู้เงินได้อีก ดังนั้น จึงควรมีมาตรการ ในทางอื่นเพิ่มเติมเพื่อเป็นการช่วยเหลือ และป้องกันปัญหาการเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา เช่น มาตรการทางบริหาร หรือแนวนโยบายด้านเศรษฐกิจ ของรัฐบาล เป็นต้น

### 3.1.6 พ.ร.บ. คຸ້ມครองผู้บริโค พ.ศ.2522

พระราชบัญญัติคຸ້ມครองผู้บริโค พ.ศ.2522 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2541 ได้มีการเพิ่มบัญญัติในส่วนการคຸ້ມครองสิทธิของผู้บริโค ด้วยการจัดตั้ง คณะกรรมการว่าด้วยสัญญา ซึ่งเป็นการเพิ่มสิทธิที่จะได้รับความเป็นธรรมในการทำสัญญาและกำหนดมาตรการคຸ້ມครองผู้บริโคด้านสัญญามากยิ่งขึ้น โดยมีอำนาจที่จะสามารถกำหนดว่าการประกอบธุรกิจสินค้าใด เป็นธุรกิจที่ควบคุมสัญญาได้ และเมื่อถูกกำหนดแล้วนั้น ผู้ประกอบการจะตกอยู่ในข้อบังคับของมาตรา 35 ทวิ<sup>17</sup> พ.ร.บ. คຸ້ມครองผู้บริโค พ.ศ.2522 ว่าด้วยข้อสัญญาให้มีลักษณะตรงตามหลักเกณฑ์ของสัญญาประเภทที่ถูกกำหนดให้เป็นธุรกิจควบคุมสัญญา ซึ่งได้กำหนดไว้ว่าสัญญาที่ผู้ประกอบธุรกิจทำกับผู้บริโคจะต้องมี ลักษณะดังต่อไปนี้

1. ใช้ข้อสัญญาเท่าที่จำเป็นซึ่งหากไม่ได้ข้อสัญญานี้จะให้ผู้บริโคนั้นเสียเปรียบผู้ประกอบการธุรกิจมากเกินสมควร

2. ห้ามใช้สัญญาที่ไม่เป็นธรรมต่อผู้บริโค

คณะกรรมการว่าด้วยสัญญาจะกำหนดหลักเกณฑ์เงื่อนไขต่างๆเพื่อปกป้อง และสร้างประโยชน์แก่ผู้บริโคในภาพรวมเป็นสำคัญ ซึ่งเป็นการวางแนวทางให้ผู้ประกอบธุรกิจจะต้องจัดทำสัญญาตามแบบที่คณะกรรมการว่าด้วยสัญญากำหนดไว้

ซึ่งหากคณะกรรมการควบคุมสัญญาได้พิจารณาและประกาศว่าธุรกิจใดที่เป็นธุรกิจควบคุมสัญญาแล้วนั้น ผู้ประกอบการธุรกิจนั้นจะต้องใช้ข้อสัญญาเท่าที่จำเป็น ซึ่งหากว่าไม่ได้ใช้ข้อสัญญาในลักษณะเช่นนี้แล้วนั้นจะทำให้ผู้บริโคเกิดความเสียเปรียบผู้ประกอบการเกินสมควร นอกจากนี้ยังห้ามผู้ประกอบการธุรกิจใช้ข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรมกับผู้บริโค ซึ่งข้อสัญญาต่างๆมีรายละเอียด เงื่อนไข และหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการว่าด้วยสัญญาประกาศใช้ไว้ โดยมีธุรกิจที่ถูกคณะกรรมการว่าด้วยสัญญากำให้มีการควบคุมแล้ว เช่น ธุรกิจขายห้องชุด ธุรกิจการให้กู้ยืมเพื่อผู้บริโค ธุรกิจให้เช่าซื้อรถยนต์และจักรยานยนต์ เป็นต้น

<sup>17</sup> มาตรา 35 ทวิ ตามพระราชบัญญัติคຸ້ມครองผู้บริโค พ.ศ.2522 บัญญัติไว้ว่า ในการประกอบธุรกิจขายสินค้าหรือบริการใด ถ้าสัญญาซื้อขาย หรือสัญญาให้บริการนั้นมีกฎหมายกำหนดให้ต้องทำเป็นหนังสือหรือตามปกติประเพณีทำเป็นหนังสือ คณะกรรมการว่าด้วยสัญญามีอำนาจกำหนดให้การประกอบธุรกิจสินค้าหรือบริการนั้นเป็นธุรกิจควบคุมสัญญาได้

### 3.1.7 ประกาศกระทรวงการคลัง (เรื่อง สินเชื่อย่อยระดับจังหวัดภายใต้การกำกับ) และประกาศสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง เรื่อง การกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการประกอบธุรกิจสินเชื่อรายย่อยระดับจังหวัดภายใต้การกำกับ

ประกาศกระทรวงการคลังฉบับนี้ออกมาเพื่อเป็นหลักการและข้อปฏิบัติในการจัดตั้งโครงการ Pico Finance ได้ ซึ่งฉบับล่าสุดประกาศใช้ในเดือน เมษายน พ.ศ.2562 ซึ่งในประกาศมีการนิยามความหมายของคำว่า สินเชื่อรายย่อยระดับจังหวัดภายใต้การกำกับ คือการกู้ยืมเงินแก่บุคคลธรรมดา ที่มีหรือไม่มีทรัพย์สินเป็นหลักประกัน และมีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ในจังหวัดที่สำนักงานใหญ่ของผู้ประกอบธุรกิจตั้งอยู่ โดยมีอัตรารวมสูงสุดของดอกเบี้ย อัตราค่าใ้บริการให้สินเชื่อ ค่าปรับ ค่าบริการ และค่าธรรมเนียมอื่นใด รวมกันแล้วเกินกว่าอัตราดอกเบี้ยที่พึงคิดได้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ทั้งนี้ ไม่รวมถึงสินเชื่อเพื่อการเดินทางไปทำงานในต่างประเทศ สินเชื่อเพื่อสวัสดิการพนักงานที่หน่วยงานต้นสังกัดได้มีการทำสัญญากับผู้ประกอบธุรกิจ และสินเชื่ออื่นตามที่สำนักงานเศรษฐกิจการคลังประกาศกำหนด และประกาศสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง เรื่อง การกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการประกอบธุรกิจสินเชื่อรายย่อยระดับจังหวัดภายใต้การกำกับ ซึ่งฉบับปัจจุบันประกาศใช้เมื่อเดือนมีนาคม พ.ศ.2564 ซึ่งเป็นประกาศที่มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการควบคุมกำกับ โดยสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

ซึ่งจะเห็นได้ว่า สินเชื่อนี้เกิดขึ้นในระดับจังหวัด ผู้ประกอบธุรกิจไฟโไฟแนนซ์ต้องจดทะเบียน และดำเนินการภายในจังหวัดเท่านั้น รวมถึงสำนักงานสาขาจะตั้งข้ามจังหวัดไม่ได้เช่นกัน วัตถุประสงค์เพื่อต้องการให้ผู้ปล่อยกู้หนี้ นอกระบบท้องถิ่นเข้ามาสู่ในระบบเพื่อที่จะลดปัญหาต่างๆของหนี้ นอกระบบ และผู้ประกอบการท้องถิ่นนั้นมีความเข้าใจในพื้นที่ของตนเองซึ่งจะสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันธุรกิจสินเชื่อ กับ สถาบันการเงินรายใหญ่ได้ ซึ่งสำนักงานเศรษฐกิจการคลังมีการกำกับควบคุมตั้งแต่การเริ่มต้น จนถึงขอยกเลิกใบอนุญาต ไม่ว่าจะเป็นการควบคุมดอกเบี้ย และการทวงถามหนี้ให้อยู่ในกรอบของกฎหมายมากยิ่งขึ้น และมีการควบคุมอัตราดอกเบี้ยเพื่อไม่ให้เก็บลูกหนี้สูงเกินสมควร

ในประกาศกระทรวงการคลังนี้ หมวดที่1 จะเป็นบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการขออนุญาตในการประกอบธุรกิจสินเชื่อรายย่อยระดับจังหวัดภายใต้การกำกับ คือผู้ที่ประกอบธุรกิจนี้ได้ต้องได้รับการขออนุญาตเท่านั้นและจะต้องมีการจัดตั้งนิติบุคคลเป็นประเภทห้างหุ้นส่วน หรือบริษัทจำกัดเท่านั้น โดยจะต้องเป็นผู้ที่

ไม่ได้รับการขอใบอนุญาตซ้ำกับการประกอบธุรกิจสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับ หรือสินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับ (Nano Finance) ที่กำกับโดยธนาคารแห่งประเทศไทย

โดยในประกาศ หมวด 1 ข้อ 4 นั้นจะระบุในเรื่องของวงเงินที่สามารถปล่อยสินเชื่อได้ของพีโกไฟแนนซ์ โดยกำหนดวงเงินไม่เกิน 50,000 บาท สำหรับผู้ประกอบการที่มีจุดจดทะเบียนไม่ต่ำกว่าห้าล้านบาท และ วงเงินไม่เกิน 100,000 บาทสำหรับผู้ประกอบการที่มีจุดจดทะเบียนไม่ต่ำกว่าสิบล้านบาท

ในการยื่นคำขออนุญาตนั้นประกาศ ข้อ 5 ได้กำหนดไว้ว่าจะต้องขออนุญาตผ่านสำนักงานเศรษฐกิจและการคลัง เพื่อเสนอต่อรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา โดยจะใช้เวลาในการพิจารณาไม่เกิน 60 วัน

ในหมวดที่ 2 จะเป็นการกำกับด้วยเงื่อนไขในการดำเนินงานประกอบการพีโกไฟแนนซ์ โดยจะระบุ ข้อ 7 ในเรื่อง ผู้ประกอบการ Nano Finance ห้ามประกอบกิจการซ้ำกับ Pico Finance และในการดำเนินการจะต้องดำเนินการภายในจังหวัดเท่านั้น

ในเรื่องการกำหนดอัตราดอกเบี้ย อัตรากำไรจากการให้สินเชื่อ ค่าปรับ และค่าบริการ หรือค่าธรรมเนียมอื่นนั้น จะต้องรวมกันแล้วไม่เกินอัตราร้อยละ สามสิบหกต่อปี (Effective rate) สำหรับวงเงินกู้ห้าหมื่นบาทในขั้นแรก และไม่เกินอัตราร้อยละยี่สิบแปดต่อปี (Effective rate) ในวงเงินที่เกินกว่าห้าหมื่นบาทขึ้นไป โดยจะต้องระบุรายละเอียดในประกาศ หนังสือเชิญชวน ให้ชัดเจน ว่ามีการเรียกเก็บดอกเบี้ย อัตรากำไรจากการให้สินเชื่อเป็นเท่าใดให้ครบ โดยนอกเหนือจากอัตราดอกเบี้ย อัตรากำไรจากการให้สินเชื่อ ค่าปรับ และค่าบริการ หรือค่าธรรมเนียมอื่นนั้น โดยสามารถเรียกเก็บค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมหากมีค่าใช้จ่ายที่ได้จ่ายไปจริงและพอสมควรแก่ลูกค้าได้

ในการเปิดดำเนินการนั้น ข้อ 15 ได้ระบุ ถึง จะต้องทำการแจ้งสำนักงานเศรษฐกิจการคลังล่วงหน้าสิบห้าวันก่อนการดำเนินการเปิดสาขา และจะต้องรักษาข้อมูลของลูกค้าไว้เป็นความลับ ยกเว้นในกรณีที่ได้รับคำยินยอมเป็นหนังสือจากลูกค้า หรือการเปิดเผยตามหน้าที่ หรือเพื่อประโยชน์แก่การสอบสวนหรือการพิจารณาคดี รวมถึงการเปิดเผยแก่ผู้สอบบัญชีในการประกอบธุรกิจเป็นต้น

นอกจากนี้ ข้อ 15 ยังมีการระบุข้อห้ามสำหรับผู้ประกอบการ ไม่ว่าจะเป็นการจัดหาเงินทุนจากประชาชน เว้นแต่เป็นการกู้ยืมเงินที่สามารถระบุตัวบุคคลผู้ให้กู้ยืมเงินได้ รวมถึงการลดทุนเว้นแต่จะได้รับการอนุญาตจากรัฐมนตรีเท่านั้น การย้ายที่ตั้งสำนักงานหรือการปิดสำนักงานสาขานั้น นั้นเว้นแต่จะได้รับการ

อนุญาตจากสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง และห้ามโอนหนี้ที่เกิดจากการให้สินเชื่อไฟแนนซ์นี้เป็นหนี้ตามสัญญาบัญชีเดินสะพัด เว้นแต่จะได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากลูกหนี้แล้วเท่านั้น

ประเด็นในการดำเนินการต่างๆ ในข้อ 16 เป็นประเด็นที่สำนักงานเศรษฐกิจการคลังมีอำนาจในการกำกับ กำหนดหลักเกณฑ์ในการประกอบธุรกิจ ดังต่อไปนี้

- (1) คุณสมบัติของลูกค้า
- (2) การเรียกเก็บดอกเบี้ย อัตราค่าใดจากการให้สินเชื่อ ค่าปรับ ค่าบริการ หรือ ค่าธรรมเนียมอื่นใดเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจ หรือค่าใช้จ่ายตามที่ได้จ่ายไปจริงและพอสมควรแก่เหตุ
- (3) การตรวจสอบและการรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจ
- (4) การเรียกให้ชำระหนี้และการติดตามทวงถามให้ชำระหนี้
- (5) การจำหน่ายและโอนหนี้
- (6) การปฏิบัติและจัดการเกี่ยวกับข้อมูลของลูกค้า
- (7) การปฏิบัติเมื่อมีข้อร้องเรียน
- (8) การจัดทำบัญชีและรายงาน
- (9) การกำหนดนโยบาย แผนงาน และการประชาสัมพันธ์
- (10) เรื่องอื่นใดที่สำนักงานเศรษฐกิจการคลังเห็นว่าจำเป็นในการควบคุมดูแลการประกอบธุรกิจ

ในข้อ 17 จะเป็นการกำกับในส่วนของผู้มีอำนาจในการจัดการบริหาร และประกอบการ รวมถึงผู้ถือหุ้น ว่าจะต้องไม่เป็นบุคคลล้มละลาย ต้องไม่เคยได้รับโทษจำคุก เกี่ยวกับการกระทำโดยทุจริต ต้องไม่เป็นกรรมการ ผู้จัดการ หรือหุ้นส่วนผู้จัดการของผู้ประกอบการธุรกิจที่มีการเพิกถอนไป ซึ่งการแต่งตั้งกรรมการบริหารนั้นจะต้องจัดทำหนังสือแจ้งไปให้สำนักงานเศรษฐกิจการคลังรับทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่มีการเปลี่ยนแปลงด้วย

## 3.2 กฎหมายที่นำมาปรับใช้กับข้อตกลงในสัญญาให้สินเชื่อ และสัญญาหลักประกัน กับการประกอบธุรกิจ Pico-Finance

### 3.2.1 กฎหมายลักษณะกู้ยืมเงิน และการเรียกเก็บดอกเบี้ย

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสัญญากู้ยืมเงิน คือ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ตามมาตรา 650-656 โดยลักษณะของสัญญากู้ยืมเงินนั้น จะต้องมีการโอนสองฝ่าย คือฝ่ายหนึ่ง เรียกว่าผู้กู้ อีกฝ่ายเรียกว่า ผู้ให้กู้ โดยมีการตกลงกู้ยืมเงินโดยโอนกรรมสิทธิ์ในเงินนั้นให้แก่ผู้ให้กู้ ซึ่งผู้กู้ตกลงจะชดใช้เงินที่มีมูลค่าเท่าเทียมกันให้แก่ผู้ให้กู้ ซึ่งไม่จำเป็นต้องคืนเงินส่วนเดิมที่ยืมไป จะเป็นเงินใดก็ได้ขอแค่มูลค่าเท่าเดิม ซึ่งในการคิดดอกเบี้ยนั้น จะต้องเป็นไปตาม มาตรา 654<sup>18</sup> ซึ่งห้ามคิดดอกเบี้ยร้อยละสิบห้าต่อปี โดยสัญญานี้ย่อมบริบูรณ์ก็ต่อเมื่อมีการส่งมอบทรัพย์สินที่ยืม คือ มีการมอบเงินกัน โดยมาตรา 653<sup>19</sup> ในเรื่องของแบบ กล่าวคือ หากมีการกู้ยืมเงินมากกว่า 2,000 บาท ขึ้นไป ถ้าไม่มีหลักฐานเป็นหนังสือลงลายมือชื่อผู้ยืมจะฟ้องร้องไม่ได้

ตามประกาศสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง เรื่องการกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขในการประกอบธุรกิจ สินเชื่อรายย่อยระดับจังหวัด ภายใต้การกำกับ ข้อ 4 (1) ได้บัญญัติไว้ให้การเรียกเก็บดอกเบี้ยนั้นอิง ตามประกาศกระทรวงการคลัง เรื่องกิจการที่ต้องขออนุญาตตามข้อ 5 แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 58 (เรื่อง สินเชื่อย่อยระดับจังหวัดภายใต้การกำกับ) โดยข้อ 11 ในเรื่องการกำหนดอัตราดอกเบี้ย อัตรากำไรจากการให้สินเชื่อ ค่าปรับ และค่าบริการ หรือค่าธรรมเนียมอื่นนั้น จะต้องรวมกันแล้วไม่เกินอัตรา ร้อยละ สามสิบหกต่อปี (Effective rate) สำหรับวงเงินกู้ห้าหมื่นบาทในขั้นแรก และไม่เกินอัตรา ร้อยละ ยี่สิบแปดต่อปี (Effective rate) ในวงเงินที่เกินกว่าห้าหมื่นบาทขึ้นไป โดยจะต้องระบุรายละเอียดในประกาศ หนังสือเชิญชวน ให้ชัดเจน ว่ามีการเรียกเก็บดอกเบี้ย อัตรากำไรจากการให้สินเชื่อเป็นเท่าใดให้ครบ โดย

<sup>18</sup> มาตรา 654 ห้ามมิให้คิดดอกเบี้ยเกินร้อยละสิบห้าต่อปี ถ้าในสัญญากำหนดดอกเบี้ยเกินกว่านั้น ก็ให้ลดลงมาเป็นร้อยละสิบห้าต่อปี

<sup>19</sup> มาตรา 653 การกู้ยืมเงินกว่าสองพันบาทขึ้นไปนั้น ถ้ามิได้มีหลักฐานแห่งการกู้ยืมเป็นหนังสืออย่างใดอย่างหนึ่งลงลายมือชื่อผู้ยืมเป็นสำคัญ จะฟ้องร้องให้บังคับคดีหาได้ไม่

วรรคสอง ในการกู้ยืมเงินมีหลักฐานเป็นหนังสือนั้น ท่านว่าจะนำสืบการใช้เงินได้ต่อเมื่อมีหลักฐานเป็นหนังสืออย่างใดอย่างหนึ่งลงลายมือชื่อผู้ให้ยืมมาแสดงหรือเอกสารอันเป็นหลักฐานแห่งการกู้ยืมนั้นได้เวนคืนแล้ว หรือได้แทงเพิกถอนลงในเอกสารนั้นแล้ว



นอกเหนือจากอัตราดอกเบี้ย อัตรากำไรจากการให้สินเชื่อ ค่าปรับ และค่าบริการ หรือค่าธรรมเนียมอื่นนั้น โดยสามารถเรียกเก็บค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมหากมีค่าใช้จ่ายที่ได้จ่ายไปจริง และพอสมควรแก่ลูกค้าได้

การผิดนัด หรือ ผิดสัญญา นั้น จะต้องมิหนังสือทำเป็นลายลักษณ์อักษรในการแจ้งเตือนลูกค้าที่ผิดนัดชำระหนี้ โดยต้องแจ้งล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 20 วัน ก่อนจะมีการดำเนินการบังคับชำระหนี้ตามกฎหมาย โดยมีสาระสำคัญเป็นการบอกให้ลูกหนี้ทราบว่าทางผู้ประกอบการ หรือเจ้าหนี้ประสงค์จะบังคับชำระหนี้แล้ว

ซึ่งหากหนี้ยังไม่ถึงกำหนดเวลาชำระหนี้ แม้เจ้าหนี้จะส่งคำเตือนหรือเรียกร้องให้ลูกหนี้ชำระหนี้ ลูกหนี้ที่ได้รับคำเตือนก็ยังไม่ได้ชื่อว่าเป็นลูกหนี้ผิดนัด

โดยสัญญาผู้ยืมเงินที่ทางผู้ประกอบการทำขึ้นนั้นจะมีการระบุในเรื่องของเหตุที่ถือได้ว่าเป็นผิดนัดในการชำระหนี้ ซึ่งถ้าหากเป็นไปตามข้อกำหนดจะถือได้ว่าเป็นการผิดนัด เช่น ผู้กู้ผิดนัดไม่ชำระหนี้ตามสัญญา หรือข้อมูลที่ปรากฏในใบสมัครสินเชื่อ คำร้อง หรือข้อมูลเป็นเท็จ รวมถึง เอกสาร หลักฐาน คำรับรองต่างๆที่ผู้กู้มอบให้แก่ผู้ให้กู้มีข้อความเท็จหรือเอกสารปลอมแปลง เป็นต้น

การทำสัญญาระหว่างเจ้าหนี้และลูกหนี้ นั้น มีหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติตามสัญญาที่ตกลงกันไว้ ซึ่งเจ้าหนี้มีสิทธิในการบังคับให้ลูกหนี้ปฏิบัติตามสัญญา และชำระหนี้เมื่อถึงกำหนดเวลาชำระหนี้ แต่สิทธิของเจ้าหนี้ นั้น เป็นเพียงแค่สิทธิในการเรียกร้องที่เป็นบุคคลสิทธิ ทำให้ต้องมีมาตรการทางกฎหมายบัญญัติขึ้นมาลดความเสี่ยงดังกล่าว นั่นคือ บทบัญญัติในเรื่องกฎหมายลักษณะค้ำประกัน ที่จะเข้ามาลดความเสี่ยง สร้างความมั่นใจให้แก่เจ้าหนี้ ว่าหากถึงกำหนดแล้วลูกหนี้ไม่ชำระ ก็ยังมีหลักประกันที่ทำการไว้อยู่

### 3.2.2 การบอกเลิกสัญญา และการบังคับชำระหนี้

ในตามประกาศสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง เรื่องการกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขในการประกอบธุรกิจ สินเชื่อรายย่อยระดับจังหวัด ภายใต้การกำกับ หมวด 4 ข้อ 8 ให้ผู้ประกอบการธุรกิจปฏิบัติในเรื่องการเรียกให้ชำระหนี้และการติดตามทวงถามให้ชำระหนี้ เพื่อให้ลูกค้าได้รับทราบข้อมูลที่ชัดเจน ดังต่อไปนี้

(1) จัดทำใบแจ้งหนี้เพื่อแจ้งให้ลูกค้าทราบถึงภาระหนี้ พร้อมวันถึงกำหนดชำระหรือหักบัญชี ในแต่ละงวดตามรูปแบบและช่องทางที่ได้ตกลงกับลูกค้าโดยผู้ประกอบการธุรกิจต้องแสดงยอดหนี้ทั้งในส่วนที่ต้องชำระและส่วนที่

ค้ำชำระ และที่ยังไม่ถึงกำหนดชำระ โดยแยกเป็นเงินสด ดอกเบี้ย อัตรากำไรจากการให้สินเชื่อ ดอกเบี้ยผิ  
 หนดชำระ ค่าปรับ ค่าบริการ ค่าธรรมเนียมอื่นใด และค่าใช้จ่ายตามที่ได้จ่ายไปจริงและพอสมควรแก่เหตุไว้ในใบ  
 แจ้งหนี้ ทั้งนี้ผู้ประกอบการธุรกิจต้องแจ้งให้ลูกค้าทราบอย่างน้อย เดือนละครั้ง และต้องจัดส่งใบแจ้งหนี้ให้แก่  
 ลูกค้าภายในวันเวลาอันควรก่อนวันถึงกำหนดชำระหรือ หักบัญชีงวดแรกของเดือนนั้น

(2) จัดทำใบเสร็จรับเงินที่แสดงรายละเอียดการชำระหนี้โดยแยกเป็นเงินสด ดอกเบี้ย อัตรากำไรจากการให้  
 สินเชื่อ ดอกเบี้ยผิหนดชำระ ค่าปรับ ค่าบริการ ค่าธรรมเนียมอื่นใด และค่าใช้จ่ายตามที่ได้จ่ายไปจริงและ  
 พอสมควรแก่เหตุเพื่อให้ลูกค้าเก็บไว้เป็นหลักฐาน

(3) ต้องมีหนังสือแจ้งเตือนลูกค้าที่ผิหนดชำระหนี้ล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 20 วัน ก่อนดำเนินการบังคับชำระหนี้  
 ตามกฎหมาย

ในข้อ 9 ได้วางหลังให้ให้ผู้ประกอบการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการทวงถามหนี้ ในการติดตามทวงถามหนี้  
 หรือตามพระราชบัญญัติการทวงถามหนี้ตนเอง

### 3.3 การกำหนดยอดเงินสินเชื่อ

ในการพิจารณามาตรการการให้สินเชื่อแต่ละบุคคล และนิติบุคคล ย่อมมีหลักการและวิธีการในการ  
 ปฏิบัติแตกต่างกันไป แต่อย่างไรก็ตามเป้าหมายหลักหรือวัตถุประสงค์หลักที่เหมือนกัน คือ ต้องการให้ผู้ขอ  
 สินเชื่อไปแล้ว สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการดำเนินชีวิต และกิจการ จนสามารถนำส่งผลประโยชน์  
 ตอบแทนคืนได้ โดยเป็นดอกเบี้ยและเงินต้นคืนตามกำหนดระยะเวลาที่ไม่กระทบต่อการดำเนินงาน ซึ่งดีกว่าที่  
 จะปล่อยให้ขาดทุนในการดำเนินงานแม้จะมีหลักประกันคุ้มครองวงเงินก็ตาม โดยพื้นฐานมีหลัก 3 ประการ

- 1) กำหนดวัตถุประสงค์และนโยบายสินเชื่อของกิจการ ผู้บริหารสินเชื่อจะต้องกำหนดความต้องการและ  
 แนวทางไว้เพื่อให้เจ้าหน้าที่สินเชื่อนำไปปฏิบัติตาม ซึ่งบางกิจการอาจจะระบุเป็นลายลักษณ์อักษร  
 หรือไม่มีก็ได้ อย่างไรก็ตามทุกกิจการควรมีนโยบายและวัตถุประสงค์ที่แน่นอนภายในระยะเวลาที่  
 กำหนด
- 2) ศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพราะการวิเคราะห์สินเชื่อเพื่อการที่จะตัดสินใจว่าจะปล่อยสินเชื่อให้แก่ผู้  
 ขอสินเชื่อรายใดรายหนึ่งนั้น เรื่องผู้บริหรงานด้านสินเชื่อควรทราบ คือ ระเบียบ และกฎเกณฑ์ต่างๆ

ที่อยู่ในรูปกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นกฎหมายในลักษณะของพระราชบัญญัติ ประกาศคำสั่ง หรือพระราชกฤษฎีกา รวมทั้งตำรากฎหมาย หรือบทความในวารสารวิชาการ เป็นต้น ซึ่งอาจจัดแยกเป็นหมวดหมู่ได้ ดังนี้

- a. กฎหมายหลักที่ควบคุมการประกอบ การ ได้แก่ พระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พระราชบัญญัติดอกเบี้ยให้กู้ยืม พระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ เป็นต้น
  - b. บทบัญญัติในกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่กำหนดความสัมพันธ์ระหว่างเจ้าหนี้และ ลูกหนี้ ตลอดจนบุคคลที่เกี่ยวข้องซึ่งความรู้พื้นฐานในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เช่น บทบัญญัติในเรื่องหนี้ การฝากทรัพย์ จำน่า จำนอง เอกเทศสัญญา เป็นต้น
  - c. ระเบียบ คำสั่ง ของกระทรวงการคลัง หรือธนาคารแห่งประเทศไทยซึ่งเป็นองค์การควบคุม การบริหารงานของสถาบันการเงิน และมีส่วนร่วมสำคัญอย่างยิ่งในการปฏิบัติงาน
- 3) หลักการพิจารณาขอสินเชื่อเบื้องต้น ผู้ให้สินเชื่อควรพิจารณาดูในขั้นต้นก่อนว่า โครงการที่เสนอขอสินเชื่อ นั้นมีทางบรรลุผลสำเร็จหรือไม่ ปริมาณเงินให้กู้ยืมของกิจการที่ให้สินเชื่อมีเพียงพอหรือไม่ ต้นทุนของเงินทุนสูงเกินไปที่จะนำมาให้กู้ต่อหรือไม่

ซึ่งพื้นฐานทั้ง 3 ข้อนั้นเป็นสิ่งที่ต้องดำเนินการสำหรับการพิจารณาการขอสินเชื่อก่อนที่จะอนุมัติสินเชื่อรายใดรายหนึ่ง ก็ควรพิจารณาแล้วว่าจะทำให้กิจการเกิดความเสียหายและค่าใช้จ่ายในการให้สินเชื่อตั้งแต่ต้นไปถึงการเรียกเก็บหนี้ให้น้อยที่สุด นอกจากนี้การพิจารณาการให้สินเชื่อแก่ลูกค้ายรายใดนั้นจะต้องพึงเล็งไปที่ลูกค้ายรายนั้นง่ามีค่าควรแก่การให้สินเชื่อหรือไม่ โดยอาศัยหลักเกณฑ์ นโยบาย C (C's policy)

### นโยบาย C เพื่อการวิเคราะห์สินเชื่อ

- 1) คุณสมบัติของผู้ขอสินเชื่อ (Character) หมายถึง อุปนิสัยใจคอ และพฤติกรรมของผู้ขอสินเชื่อว่าจะมีความเต็มใจในการชำระหนี้ (Willing to pay) มากเพียงใด
- 2) ความสามารถในการชำระหนี้ (Capacity) หมายถึง สมรรถภาพในการหารายได้เพื่อนำมาชำระหนี้ (Ability to pay) ถ้าเป็นการขอสินเชื่อส่วนบุคคล จะพิจารณาจากคุณสมบัติของผู้ขอสินเชื่อเป็นหลัก แต่ถ้าเป็นนิติบุคคลจะใช้การพิจารณาจากคุณสมบัติของผู้บริหาร และแผนการชำระเงินคืน
- 3) เงินทุน (Capital) คือ ต้องดูในส่วนของทรัพย์สินที่มากกว่าหนี้สินเพราะในกรณีที่คุณสมบัติและความสามารถในการชำระหนี้ไม่ดีนั้น แต่ถ้าทรัพย์สินมากกว่าก็ถือว่าความเสี่ยงน้อยลง

- 4) หลักประกัน (Collateral) หมายถึง การค้ำประกันการกู้ โดยมีหลักทรัพย์หรือบุคคลเป็นหลักประกัน เช่น ที่ดิน อาคาร สิทธิการเช่า หรือบุคคลที่ได้รับความน่าเชื่อถือมาค้ำประกัน
- 5) สภาพทางเศรษฐกิจ (Condition) สถานการณ์โดยทั่วไปภายใต้การเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ทั้ง เทคโนโลยี สังคม กฎหมาย การเมือง ภาษี การตลาด และเทคนิคการผลิต
- 6) ประเทศที่ติดต่อด้วย (Country) หมายถึงในกรณีที่มีการค้าระหว่างประเทศ ควรพิจารณา ภาวะการเมือง เศรษฐกิจและสังคมของประเทศที่ทำการค้าติดต่อกันด้วย

### 3.3.1 การกำหนดวงเงินสินเชื่อ และเงื่อนไขสินเชื่อ

ในการกำหนดวงเงินสินเชื่อของผู้ประกอบการนั้นมีความสำคัญมาก เพราะการให้สินเชื่อในจำนวนที่เหมาะสมสามารถเป็นสิ่งจูงใจให้ลูกค้ามานิยมใช้บริการ ซึ่งจะทำให้กิจการได้กำไร และสามารถดำเนินการไปได้อย่างยั่งยืน แต่ในบางกรณีก็อาจไม่สมควรที่จะกำหนดวงเงินสินเชื่อ เช่น การกำหนดวงเงินจากการให้สินเชื่อให้ลูกค้าที่มีฐานะสินเชื่อระดึบตีมากเพราะเท่ากับเป็นการกำหนดความเสี่ยงให้ลูกค้ารายนั้น ดังนั้นจึงควรทำความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดในการกำหนดวงเงินสินเชื่อเพราะนอกจากจะเกี่ยวกับการให้สินเชื่อเป็นอย่างมากแล้ว ยังมีความสำคัญต่อการจัดการควบคุมสินเชื่อให้เหมาะสมด้วย โดยความหมายของวงเงินสินเชื่อ สามารถจำแนกเป็น 2 มุมมองได้ดังนี้

1. วงเงินให้สินเชื่อ (Credit lines) คือวงเงินสูงสุดที่พ่อค้า หรือเจ้านี้ยอมให้ลูกหนี้เป็นหนี้ได้ภายใต้เงื่อนไขและเวลาที่กำหนด โดยวงเงินสูงสุดนี้อานเป็นจำนวนเงินหรือการบริการก็ได้ นับเป็นเพียงการกำหนดจำนวนเงินสูงสุดที่ลูกค้าหรือลูกหนี้จะสามารถขอสินเชื่อได้เท่านั้น แต่รายการสินเชื่อที่เกิดขึ้นจริงอาจจะไม่มีการขอสินเชื่อถึงวงเงินที่กำหนดก็ได้ เช่น การให้ลูกค้า นายA สามารถเบิกเงินเกินบัญชีได้สูงสุด 100,000 บาท ภายใน 2 ปี เป็นต้น
2. วงเงินจำกัดสินเชื่อ (Credit limits) คือวงเงินที่จำกัดการให้สินเชื่อแก่ลูกหนี้ที่เจ้านี้ยังไม่แน่ใจในคุณภาพหรือคุณค่าของสินเชื่อยังไม่ดีพอ เช่น มีกากรำหนดว่า ไม่ควรให้ยอดสินเชื่อถึง 50,000 บาท ดังนั้นการใช้วงเงินจำกัดสินเชื่อจึงมีน้ำหนักในการใช้แตกต่างกันกับวงเงินให้สินเชื่อ โดยวงเงินจำกัดสินเชื่อจะมีความหมายในทางลบ แสดงว่าลูกหนี้รายนั้นยังมีคุณภาพด้านสินเชื่อไม่ดีพอที่จะให้กู้ยืม

### 3.3.2 วัตถุประสงค์ของการกำหนดวงเงินสินเชื่อ

ในการกำหนดวงเงินสินเชื่อซึ่งเป็นปริมาณสูงสุดที่จะให้สินเชื่อได้นั้น จะต้องพิจารณาคำนี้ถึงฝ่ายผู้ให้สินเชื่อ และผู้ขอสินเชื่อว่าวงเงินที่ให้เหมาะสมกับความสามารถในการชำระหนี้ภายในเวลาที่กำหนดและเพียงพอกับความต้องการเงินของผู้ขอสินเชื่อหรือไม่ เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย จึงต้องกำหนดวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการควบคุม บริการสินเชื่อ เริ่มตั้งแต่กระบวนการพิจารณาคำขออนุมัติสินเชื่อแต่ละรายให้เหมาะสมกับความสามารถในการชำระหนี้ โดยแบ่งความรับผิดชอบในวงเงินที่กำหนดให้เจ้าหน้าที่ระดับต่ำไปจนถึงระดับสูง ซึ่งจะทำให้สะดวกและรวดเร็วในการปฏิบัติงานตลอดจนเป็นการกระจายงานและแบ่งเบาภาระงานของผู้บริหารที่ไม่ต้องมามุ่งอยู่แต่การอนุมัติสินเชื่อ

2. เพื่อช่วยในการส่งเสริม การดำเนินธุรกิจแบบมีสินเชื่อ จากวัตถุประสงค์ของการกำหนดวงเงินสินเชื่อข้างต้นจะเห็นว่า วงเงินสินเชื่อเป็นตัวกำหนดในการอนุมัติสินเชื่อ ซึ่งจะต้องทำการปรับปรุงตลอดเวลาให้ทันต่อสถานการณ์ในปัจจุบัน

3. เพื่อช่วยให้การเรียกเก็บหนี้ที่ก่อให้เกิดประสิทธิผล ทั้งในส่วนของสภาพคล่องและลดค่าใช้จ่ายด้านหนี้สูญ เพราะการกำหนดวงเงินสินเชื่อ ไว้จะทำให้สามารถคัดเลือกลูกหนี้ที่ดีโดยปฏิเสธคำขอของลูกหนี้ที่ไม่ดีหรือความเสี่ยงไปเสียแต่ขั้นต้นแล้ว ดังนั้นลูกหนี้ที่เหลือก็จะเป็นลูกหนี้ที่มีการชำระหนี้ค่อนข้างตรงตามกำหนด

นอกจากนี้การกำหนดวงเงินสินเชื่อยังช่วยให้กิจการสามารถเปิดเผยวงเงินให้ลูกค้าทราบได้โดยสะดวก และก่อให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน จึงอาจสรุปข้อดีและข้อเสียของวงเงินสินเชื่อ ได้ดังนี้

### ข้อดี

1. ใช้เป็นเครื่องมือควบคุมการให้สินเชื่อ
2. ลดงานของผู้บริหารระดับสูง
3. เพิ่มยอดขายแก่กิจการที่มีคุณค่าทางสินเชื่อดี
4. ลดค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของฝ่ายสินเชื่อ
5. ช่วยให้การเรียกเก็บหนี้มีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น
6. เพิ่มยอดขายแก่กิจการที่มีคุณค่าทางสินเชื่อที่ดี

### ข้อจำกัด

1. ความยากลำบากในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. การอนุมัติให้เกินวงเงินสินเชื่ออยู่เป็นประจำทำให้ต้องปรับปรุงวงเงินสินเชื่ออยู่ตลอดด้วย
3. การมอบอำนาจและหน้าที่ให้เจ้าหน้าที่ระดับต่ำอาจทำให้สูญเสียประสิทธิภาพได้

### 3.3.3 ปัจจัยที่มีผลต่อการกำหนดวงเงินสินเชื่อ

โดยทั่วไปวงเงินสินเชื่อจะเป็นเครื่องมือที่ช่วยในการตัดสินใจเพื่อที่จะอนุมัติวงเงินสินเชื่อในแต่ละราย และจะกำหนดขึ้นโดยผู้จัดการด้านสินเชื่อ โดยพิจารณาปัจจัยดังต่อไปนี้

1. ความสำคัญของผู้ขอสินเชื่อเป็นรายย่อยหรือเป็นรายใหญ่
2. ขนาดของธุรกิจในการรับภาระความเสี่ยงจากการให้สินเชื่อ
3. คู่แข่งขันในการปล่อยสินเชื่อ
4. นโยบายการจำหน่ายสินค้าในกรณีของธุรกิจที่มีการขายสินค้าในเงินเชื่อ
5. การกระจายความเสี่ยงด้วยการกระจายการปล่อยสินเชื่อให้แก่ลูกค้า
6. ความเชื่อมั่นใจการดำเนินงานของผู้ขอสินเชื่อ
7. ลักษณะการประกอบธุรกิจของผู้ขอสินเชื่อ
8. ยอดสินเชื่อทั้งหมดที่ผู้ขอสินเชื่อมีอยู่
9. ความต้องการสินเชื่อของผู้ขอสินเชื่อ
10. สภาพการทางธุรกิจของผู้ขอสินเชื่อ

### 3.3.4 หลักเกณฑ์การคำนวณวงเงินสินเชื่อ

การกำหนดวงเงินสินเชื่อและวงเงินจำกัดสินเชื่ออาจทำได้ 2 ลักษณะ คือกำหนดเป็นจำนวนเงินรวม และกำหนดเป็นสัดส่วน เช่น การกำหนดเฉพาะยอดเงินรวม และการกำหนดวงเงินสั่งซื้อหรือกู้ยืมในแต่ละครั้ง

วงเงินสินเชื่อของการกู้ยืมเงินส่วนบุคคลนั้น มักจะพิจารณา ทั้งความสามารถในการชำระหนี้ และ ความต้องการของลูกค้า ตามที่ได้แจ้งกับทางผู้ให้กู้รับทราบไว้ตั้งแต่แรก

การกำหนดวงเงินสินเชื่อนั้นจะต้องคำนึงถึงนโยบายของฝ่ายบริหารเป็นหลักสำคัญและประกอบ เกณฑ์การพิจารณาพื้นฐาน อีก 2 ประการ ดังนี้

1. ความสามารถในการชำระหนี้ของผู้ขอสินเชื่อ (Financial approach) โดยมีหลักดูว่าหนี้สินรวม ทั้งหมดตลอดจนข้อผูกพันต่างๆของผู้ขอสินเชื่อ นั้น หากรวมวงเงินแล้ว จะมีความเสี่ยงหรือไม่

2.ความต้องการใช้เงิน (Sales approach) โดยดูปริมาณความต้องการสินเชื่อเพื่อนำสินค้าไปขายหรือนำไปใช้ของผู้ขอสินเชื่อตามสภาพในปัจจุบันนั้น

โดยวิธีการกำหนดวงเงินสินเชื่อ จากหลักเกณฑ์พื้นฐานข้างต้นอาจนำมาพิจารณาแยกวิธีการกำหนดวงเงินสินเชื่อได้ 3 วิธี ดังนี้

1.กำหนดจากความต้องการสินค้า (Requirement) ใช้กับสินเชื่อทางการค้าและธุรกิจมากกว่าสินเชื่อส่วนบุคคล โดยมีข้อมูลที่ใช้ในการพิจารณาคือ ยอดขายโดยประมาณ สัดส่วนสินค้าลูกค้าต้องการ เงื่อนไขการชำระหนี้ การตั้งราคาเป็นต้น

2.การกำหนดจากรายได้ (Income) ใช้กับสินเชื่อเพื่อการบริโภค โดยดูจากรายได้ของผู้ขอสินเชื่อเป็นหลัก ซึ่งการกำหนดต้องอาศัยประสบการณ์มากพอในการประมาณสัดส่วนการใช้จ่ายของลูกค้า

3.การกำหนดจากเงินกองทุน (Net worth) ใช้กับสินเชื่อเพื่อธุรกิจโดยกำหนดการประเมินคุณค่าด้านสินเชื่อของลูกค้าในประเภททุนประกอบการ (Capital)

## บทที่ 4

### วิเคราะห์มาตรการทางกฎหมายในการกำกับดูแลการให้สินเชื่อ และเรียกหลักประกันของ Pico Finance การวิเคราะห์สินเชื่อ

จากการศึกษามาตรการโครงการสินเชื่อย่อยระดับจังหวัดภายใต้การกำกับ หรือ Pico Finance อย่างละเอียดถี่ถ้วนแล้วนั้น พบว่ามีประเด็นปัญหาที่เมื่อสามารถแก้ปัญหาอุดรูรั่วได้แล้วจะทำให้โครงการนี้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยแบ่งตามมาตรการทางกฎหมายเป็น 4 ประเด็น ประกอบด้วย มาตรการทางกฎหมายในการกำหนดวงเงินสินเชื่อ Pico Finance , มาตรการทางกฎหมายในการกำหนดอัตราดอกเบี้ย เบี้ยปรับ และค่าตอบแทนอื่นๆ , มาตรการทางกฎหมายในการบังคับทรัพย์สินหลักประกัน และมาตรการทางกฎหมายในการติดตามทวงหนี้

#### 4.1 มาตรการทางกฎหมายในการกำหนดวงเงินสินเชื่อ Pico Finance

ประกาศกระทรวงการคลัง (เรื่อง สินเชื่อย่อยระดับจังหวัดภายใต้การกำกับ) มีวัตถุประสงค์ในการบัญญัติมาตรการทางกฎหมายออกมา เพื่อเป็นหลักประกันและข้อปฏิบัติในการจัดตั้งโครงการ Pico Finance ซึ่งฉบับล่าสุดประกาศใช้ในเดือน เมษายน พ.ศ.2562 โดยในประกาศจะครอบคลุมสาระสำคัญของ Pico Finance ซึ่งในประกาศ หมวด 1 ข้อ 4 นั้น มีการบัญญัติในเรื่องของวงเงินที่สามารถปล่อยสินเชื่อได้ของพีโกไฟแนนซ์ โดยกำหนดวงเงินไม่เกิน 50,000 บาท สำหรับผู้ประกอบการที่มีจุดจดทะเบียนไม่ต่ำกว่า ห้าล้านบาท และ วงเงินไม่เกิน 100,000 บาทสำหรับผู้ประกอบการที่มีจุดจดทะเบียนไม่ต่ำกว่าสิบล้านบาท

การกำหนดวงเงินกู้ไว้เพียงตัวเลข โดยไม่ได้คำนึงถึงความจำเป็น และความยืดหยุ่นในการปล่อยสินเชื่อ จะทำให้การแก้ปัญหาหนี้ในระบบนั้นไม่มีประสิทธิภาพ เช่น หากลูกหนี้มีความต้องการในการใช้เงินด่วนจำนวน 120,000 บาท แต่การกำกับวงเงินกู้นี้มีการกำหนดไว้ไม่ให้เกิน 100,000 บาท ก็จะทำให้ลูกหนี้จำเป็นต้องไปหากู้จากแหล่งเงินอื่นๆ และสุดท้ายก็มักจะจะไปจบที่เงินกู้นอกระบบเนื่องจากความยืดหยุ่นของผู้ให้กู้นอกระบบนั้นมีมากกว่า ซึ่งสามารถกำหนดวงเงินปล่อยสินเชื่อเท่าใดก็ได้

นอกจากนี้ภายใต้ภาวะสถานการณ์การแข่งขันในตลาดเงินกู้ที่ค่อนข้างสูง ไม่เพียงแต่สถาบันการเงินขนาดใหญ่ต่างๆ ซึ่งได้เข้ามาสนใจในการปล่อยสินเชื่อประเภทนี้ เนื่องจากตลาดเงินกู้ในระบบแบบเดิมเริ่มอิ่มตัว จึงเข้ามาแข่งขันกันสูงมากขึ้น ซึ่งปฏิเสธไม่ได้ว่าสถาบันการเงินเหล่านี้มีเงินทุนสายป่านที่ยาว มีอำนาจ



ในการแข่งขันที่สูง ซึ่งสามารถออกผลิตภัณฑ์สินเชื่อทางการเงินที่สามารถแข่งขันได้มากกว่า เมื่อมีการกำหนดเงื่อนไขขอยอดปล่อยสินเชื่อแล้วจะทำให้ ผู้ประกอบการพิโกไฟแนนซ์มีอัตราการแข่งขัน และดึงดูดผู้ประกอบการให้เข้าร่วมโครงการนี้ลดน้อยลง

แม้จะเห็นได้ว่าสินเชื่อพิโกไฟแนนซ์นี้มีมาตรการทางกฎหมายที่บังคับให้มีการดำเนินประกอบกิจการพิโกไฟแนนซ์ในระดับจังหวัดเท่านั้น ผู้ประกอบธุรกิจพิโกไฟแนนซ์ต้องจดทะเบียน และดำเนินการภายในจังหวัด รวมถึงสำนักงานสาขาจะตั้งข้ามจังหวัดไม่ได้เช่นกัน โดยทางสำนักงานเศรษฐกิจการคลังมีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการให้ผู้ปล่อยกู้ที่นั้นนอกระบบท้องถิ่นเข้ามาสู่ในระบบเพื่อที่จะลดปัญหาต่างๆของนอกระบบ และผู้ประกอบการท้องถิ่นที่มีความเข้าใจในพื้นที่ของตนเองซึ่งจะเป็นข้อได้เปรียบในการแข่งขันธุรกิจสินเชื่อกับ สถาบันการเงินรายใหญ่ได้

ในปัญหาการเงินสินเชื่อขาดความยืดหยุ่น ปัญหาที่เกิดขึ้นมีมูลเหตุมาจากทั้งฝั่งผู้ให้สินเชื่อ ผู้ขอสินเชื่อ และกระทรวงการคลังซึ่งเป็นผู้กำกับมาตรการนี้ โดยมีการบัญญัติกำหนดวงเงินไว้ในประกาศกระทรวงการคลัง (เรื่อง สินเชื่อย่อยระดับจังหวัดภายใต้การกำกับ) ในฝั่งผู้ให้สินเชื่อั้น จำนวนวงเงินที่สามารถให้แก่ผู้ขอสินเชื่อได้นั้น มีข้อจำกัดมากคือกำหนดวงเงินสูงสุดของพิโกพลัสไว้เพียง 100,000 บาท ซึ่งในกรณีที่ผู้ขอสินเชื่อมีหลักประกันที่มูลค่าสูงกว่ายอดของเงินสินเชื่อคือ 100,000 บาท ซึ่งในมุมมองของผู้ให้สินเชื่อคือมีความเสี่ยงต่ำ และผู้ให้สินเชื่อสามารถที่จะปล่อยสินเชื่อในวงเงินที่สูงกว่า 100,000 บาทได้ และผู้ขอสินเชื่อต้องการจำนวนเงินที่มากกว่า 100,000 บาท เพื่อจะนำไปประกอบธุรกิจ หรือ ใช้หนี้นอกระบบ แต่ไม่สามารถขอสินเชื่อวงเงินนี้ได้ เพราะมีข้อบัญญัติทางกฎหมายกำหนดวงเงินในการปล่อยสินเชื่อพิโกไฟแนนซ์นี้ไว้ ซึ่งสุดท้ายแล้วผู้ขอสินเชื่อก็ต้องกลับไปพึ่งพาเงินนอกระบบ และผู้ให้สินเชื่อก็เสียโอกาสลูกค้าไป ทำให้สร้างปัญหาในการแข่งขันแก่ผู้ประกอบการพิโกไฟแนนซ์ และทำให้กระทรวงการคลังไม่สามารถแก้ปัญหาหนี้นอกระบบนี้นั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ซึ่งสำนักงานเศรษฐกิจการคลังควรปรับเปลี่ยนแก้ไขมาตรการในการกำหนดวงเงินสินเชื่อนี้โดยใช้หลักในการพิจารณามาตรการการให้สินเชื่อแต่ละบุคคล และนิติบุคคลเป็นรายๆไป โดยจะมีหลักการและวิธีการในการปฏิบัติแตกต่างกันไป แต่อย่างไรก็ตามเป้าหมายหลักหรือวัตถุประสงค์หลักที่เหมือนกัน คือต้องการให้ผู้ขอสินเชื่อไปแล้ว สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการดำเนินชีวิต และกิจการ จนสามารถนำส่งผลประโยชน์ตอบแทนคืนได้ โดยเป็นดอกเบี้ยและเงินต้นคืนตามกำหนดระยะเวลาที่ไม่กระทบต่อการ

ดำเนินงาน ซึ่งดีกว่าที่จะปล่อยให้ผู้ต้องการทางการเงินเหล่านี้ กลับไปหาเงินทุนหนึ่ระบบ ซึ่งควรใช้หลักพื้นฐานมี 3 ประการ ดังนี้

- 1) กำหนดวัตถุประสงค์และนโยบายสินเชื่อของกิจการ ผู้บริหารสินเชื่อจะต้องกำหนดความต้องการและแนวทางไว้เพื่อให้เจ้าหน้าที่สินเชื่อนำไปปฏิบัติตาม ซึ่งบางกิจการอาจจะระบุเป็นลายลักษณ์อักษรหรือไม่ก็ได้ อย่างไรก็ตามทุกกิจการควรมีนโยบายและวัตถุประสงค์ที่แน่นอนภายในระยะเวลาที่กำหนด
- 2) ศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพราะการวิเคราะห์สินเชื่อเพื่อการที่จะตัดสินใจว่าจะปล่อยสินเชื่อให้แก่ผู้ขอสินเชื่อรายใดรายหนึ่งนั้น เรื่องผู้บริหรงานด้านสินเชื่อควรทราบ คือ ระเบียบ และกฎเกณฑ์ต่างๆ ที่อยู่ในรูปกฎหมาย ไม่ว่าจะจเป็นกฎหมายในลักษณะของพระราชบัญญัติ ประกาศคำสั่ง หรือพระราชกฤษฎีกา รวมทั้งตำรากฎหมาย หรือบทความในวารสารวิชาการเป็นต้น ซึ่งอาจจัดแยกเป็นหมวดหมู่ได้ ดังนี้
  - a. กฎหมายหลักที่ควบคุมการประกอบการ ได้แก่ พระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พระราชบัญญัติดอกเบี้ยให้กู้ยืม พระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ เป็นต้น
  - b. บทบัญญัติในกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่กำหนดความสัมพันธ์ระหว่างเจ้าหนี้และ ลูกหนี้ ตลอดจนบุคคลที่เกี่ยวข้องซึ่งความรู้พื้นฐานในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เช่น บทบัญญัติในเรื่องหนี้ การฝากทรัพย์ จำน่า จำนอง เอกเทศสัญญา เป็นต้น
  - c. ระเบียบ คำสั่ง ของกระทรวงการคลัง หรือธนาคารแห่งประเทศไทยซึ่งเป็นองค์กรควบคุมการบริหารงานของสถาบันการเงิน และมีส่วนร่วมสำคัญอย่างยิ่งในการปฏิบัติงาน
- 3) หลักการพิจารณาขอสินเชื่อเบื้องต้น ผู้ให้สินเชื่อควรพิจารณาดูในขั้นต้นก่อนว่า โครงการที่เสนอขอสินเชื่อั้นมีทางบรรลุผลสำเร็จหรือไม่ ปริมาณเงินให้กู้ยืมของกิจการที่ให้สินเชื่อมีเพียงพอหรือไม่ ต้นทุนของเงินทุนสูงเกินไปที่จะนำมาให้กู้ต่อหรือไม่

## 4.2 มาตรการทางกฎหมายในการกำหนดอัตราดอกเบี้ย เบี้ยปรับ และค่าตอบแทนอื่นๆ

มาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดอัตราดอกเบี้ย เบี้ยปรับ และค่าตอบแทน ตามประกาศสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง เรื่องการกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขในการประกอบธุรกิจ สินเชื่อรายย่อยระดับจังหวัด ภายใต้การกำกับ ข้อ 4 (1) ได้บัญญัติไว้ให้การเรียกเก็บดอกเบี้ยนั้นอิง ตามประกาศกระทรวงการคลัง เรื่องกิจการที่ต้องขออนุญาตตามข้อ 5 แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 58 (เรื่องสินเชื่อรายย่อยระดับจังหวัดภายใต้การกำกับ) โดยข้อ 11 ในเรื่องการกำหนดอัตราดอกเบี้ย อัตราค่าไถ่จากการให้สินเชื่อ ค่าปรับ และค่าบริการ หรือค่าธรรมเนียมอื่นนั้น จะต้องรวมกันแล้วไม่เกินอัตราร้อยละ สามสิบหกต่อปี (Effective rate) สำหรับวงเงินกู้ห้าหมื่นบาทในขั้นแรก และไม่เกินอัตราร้อยละยี่สิบแปดต่อปี (Effective rate) ในวงเงินที่เกินกว่าห้าหมื่นบาทขึ้นไป โดยจะต้องระบุรายละเอียดในประกาศ หนังสือเชิญชวน ให้ชัดเจนว่ามีการเรียกเก็บดอกเบี้ย อัตราค่าไถ่จากการให้สินเชื่อเป็นเท่าใดให้ครบ โดยนอกเหนือจากอัตราดอกเบี้ย อัตราค่าไถ่จากการให้สินเชื่อ ค่าปรับ และค่าบริการ หรือค่าธรรมเนียมอื่นนั้น โดยสามารถเรียกเก็บค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมหากมีค่าใช้จ่ายที่ได้จ่ายไปจริง และพอสมควรแก่ลูกค้านั้น

ซึ่งปัญหาการกำหนดอัตราดอกเบี้ย เบี้ยปรับ และค่าตอบแทนอื่นๆ มีต้นเหตุผูกพันมาจาก การกำหนดวงเงินการปล่อยสินเชื่อ เพราะเนื่องมาจากว่าต้นทุนในการดำเนินงานนั้นสูง ทำให้ความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการทำได้ยาก การที่กระทรวงการคลังกำหนดวงเงินสำหรับการดำเนินการของผู้ประกอบการที่ปล่อยกู้สินเชื่อไม่เกิน 100,000 บาทนั้น มีต้นทุนในการปล่อยสินเชื่อ นอกจากดอกเบี้ยกู้ยืมหากไปกู้เพื่อมาดำเนินการแล้ว ต้นทุนในการทวงถามหนี้ และการบริหารดำเนินการแทบจะเท่ากับการปล่อยกู้รายใหญ่ ยกตัวอย่างเช่น บริษัท A ปล่อยเงินกู้ 100,000 บาทให้ นาย B กับ บริษัท C ปล่อยเงินกู้ 1,000,000 บาทให้นาย D ต้นทุนของบริษัท A และ B นั้นแทบจะไม่ต่างกันเลย เพราะค่าใช้จ่ายในการทวงถามหนี้ ค่าดำเนินการทางการบริหาร รวมไปถึงค่าใช้จ่ายทางกฎหมายนั้นมีค่าใช้จ่ายที่อยู่ในระดับเดียวกัน แต่ในขณะเดียวกันผลตอบแทนของการปล่อยกู้ยอดที่สูงนั้นกลับมีผลตอบแทนที่สูงขึ้นมาก ทำให้เป็นเหตุให้ดึงดูดผู้ประกอบการมาเข้าโครงการได้น้อยลง

แม้กระทรวงการคลังจะเล็งเห็นถึงปัญหาต้นทุนสูงและมีการปรับเพิ่มดอกเบี้ยเพื่อจูงใจผู้ประกอบการแล้ว เมื่อมองอีกมุมมองเป็นเหรียญอีกด้านนั้น ผลกระทบของการเพิ่มอัตราดอกเบี้ยนั้นกลับมาส่งผลเสีย ตกแก่ประชาชนผู้ต้องการเข้าถึงแหล่งเงินทุน เพราะอัตรา 36 ต่อปี ที่กำหนดไว้นั้นค่อนข้างสูง

กระทรวงการคลังแก้ไขปรับปรุงมาตรการทางกฎหมาย โดยใช้หลักการทางเศรษฐศาสตร์ และการบริหารควบคุม เช่น ปรับแก้ข้อกฎหมายในการยืดหยุ่นพิจารณาวงเงินสินเชื่อ เพื่อให้ผู้ประกอบการสามารถยืดหยุ่นในการปล่อยสินเชื่อเป็นรายๆไป เพื่อนำต้นทุนมาเฉลี่ยกันให้มีประสิทธิภาพ และจูงใจให้ผู้ประกอบการปล่อยสินเชื่อได้มากยิ่งขึ้น ซึ่งนั่นจะทำให้ต้นทุนในการดำเนินการน้อยลง และสามารถปรับลดดอกเบี้ยลงเพื่อเป็นประโยชน์แก่ประชาชนได้

การทำสัญญาระหว่างเจ้าหนี้และลูกหนี้มีหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติตามสัญญาที่ตกลงกันไว้ ซึ่งเจ้าหนี้มีสิทธิในการบังคับให้ลูกหนี้ปฏิบัติตามสัญญา และชำระหนี้เมื่อถึงกำหนดเวลาชำระหนี้ แต่สิทธิของเจ้าหนี้นั้นเป็นเพียงแค่สิทธิในการเรียกร้องที่เป็นบุคคลสิทธิ ทำให้ต้องมีมาตรการทางกฎหมายบัญญัติขึ้นมาลดความเสี่ยงดังกล่าว นั่นคือ บทบัญญัติในเรื่องกฎหมายลักษณะค้ำประกัน ที่จะเข้ามาลดความเสี่ยง สร้างความมั่นใจให้แก่เจ้าหนี้ ว่าหากถึงกำหนดแล้วลูกหนี้ไม่ชำระ ก็ยังมีหลักประกันที่ทำการไว้อยู่

ในพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ. 2560 มีการกำหนดให้บุคคลใดให้บุคคลอื่นกู้ยืมเงินหรือกระทำการใด ๆ อันมีลักษณะเป็นการอำพรางการ ให้กู้ยืมเงิน โดยเรียกดอกเบี้ยเกินอัตราที่กฎหมายกำหนดไว้ หรือโดยกำหนดข้อความอันเป็นเท็จในเรื่องจำนวน เงินกู้หรือเรื่องอื่น ๆ ไว้ในหลักฐานการกู้ยืมหรือตราสารที่เปลี่ยนมือได้เพื่อปิดบังการเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา ที่กฎหมายกำหนด หรือโดยกำหนดจะเอาหรือรับเอาซึ่งประโยชน์อย่างอื่นนอกจากดอกเบี้ย ไม่ว่าจะเป็เงิน หรือ สิ่งของหรือโดยวิธีการใด ๆ จนเห็นได้ชัดว่าประโยชน์ที่ได้รับนั้นมากเกินส่วนอันสมควรตามเงื่อนไขแห่งการกู้ยืมเงิน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปีหรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา 4)

กฎหมายห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตราขึ้นเพื่อให้การกู้ยืมเงินเป็นไปด้วยความเหมาะสม และ สมควรในด้านผลประโยชน์ของคู่สัญญา คือ ทั้งฝ่ายผู้กู้และฝ่ายผู้ให้กู้ โดยผู้กู้ได้รับเงินกู้ตามความประสงค์ ส่วนผู้ให้กู้ได้รับผลตอบแทนในเรื่องดอกเบี้ยตามอัตราที่สมควร ซึ่งในปัจจุบันมีกฎหมายที่ใช้บังคับเกี่ยวกับการห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตราอยู่หลายฉบับ อันได้แก่ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 654 และมาตรา 150 พระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ. 2560 และพระราชบัญญัติดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน พ.ศ. 2523 เป็นต้น

ในส่วนของพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ. 2560 เป็นกฎหมายที่บัญญัติให้การกระทำที่มีการเรียกดอกเบี้ยเกินกว่าอัตราที่กฎหมายกำหนดเป็นการกระทำที่เป็นความผิดและมีโทษตามกฎหมาย โดยกฎหมายได้กำหนดความผิดไว้ในกรณีบุคคลใดให้บุคคลอื่นกู้ยืมเงินหรือกระทำการใด ๆ อันมี

ลักษณะเป็นการ อำพรางการให้กู้ยืมเงิน โดยเรียกดอกเบี้ยเกินอัตราที่กฎหมายกำหนดไว้ หรือโดยกำหนดข้อความอันเป็นเท็จในเรื่อง จำนวนเงินกู้หรือเรื่องอื่น ๆ ไว้ในหลักฐานการกู้ยืมหรือตราสารที่เปลี่ยนมือได้เพื่อปิดบังการเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา ที่กฎหมายกำหนด หรือโดยกำหนดจะเอาหรือรับเอาซึ่งประโยชน์อย่างอื่นนอกจากดอกเบี้ย ไม่ว่าจะเป็นเงินหรือ สิ่งของหรือโดยวิธีการใด ๆ จนเห็นได้ชัดว่าประโยชน์ที่ได้รับนั้นมากเกินไป ส่วนอันสมควรตามเงื่อนไขแห่งการกู้ยืมเงิน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปีหรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือ ทั้งจำทั้งปรับ

แต่กฎหมายฉบับนี้ไม่ได้กำหนดจำนวนอัตราดอกเบี้ยที่ถือว่าเกินกว่าอัตราที่กฎหมายกำหนด จึงต้องถือตามอัตราดอกเบี้ยที่กำหนดไว้ในประมวล กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 654 ที่กำหนดว่า ห้ามมิให้คิดดอกเบี้ยเกินร้อยละ 15 ต่อปี และด้วยเหตุที่ พระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตราฯ เป็นกฎหมายที่มีสภาพบังคับทางอาญา จึงทำให้การเรียกดอกเบี้ย เกินอัตราที่กฎหมายกำหนด (เกินร้อยละ 15 ต่อปี) เป็นการกระทำที่มีวัตถุประสงค์เป็นการต้องห้ามชัดแจ้ง โดยกฎหมายหรือเป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามมาตรา 150 แห่งประมวล กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ทำให้การเรียกดอกเบี้ยเกินอัตราจึงมีผลเป็นโมฆะ คือ ไม่มีผลตามกฎหมายที่จะเรียกร้อง ดอกเบี้ยจากผู้กู้ได้ แต่ส่วนต้นเงินยังคงสมบูรณ์ และผู้ให้กู้ยังคงมีสิทธิได้รับดอกเบี้ยในกรณีผิดนัด

ในตามประกาศสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง เรื่องการกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขในการประกอบธุรกิจ สินเชื่อรายย่อยระดับจังหวัด ภายใต้การกำกับ หมวด 4 ข้อ 8 ให้ผู้ประกอบการปฏิบัติตามเรื่องการเรียกให้ชำระหนี้และการติดตามทวงถามให้ชำระหนี้ เพื่อให้ลูกค้ายอมรับทราบข้อมูลที่ชัดเจน ดังต่อไปนี้

(1) จัดทำใบแจ้งหนี้เพื่อแจ้งให้ลูกค้ายอมรับถึงภาระหนี้ พร้อมวันถึงกำหนดชำระหรือหักบัญชี ในแต่ละงวดตามรูปแบบและช่องทางที่ได้ตกลงกับลูกค้าโดยผู้ประกอบการต้องแสดงยอดหนี้ทั้งในส่วนที่ต้องชำระและส่วนที่ค้างชำระ และที่ยังไม่ถึงกำหนดชำระ โดยแยกเป็นเงินต้น ดอกเบี้ย อัตราค่าไถ่จากการให้สินเชื่อ ดอกเบี้ยผิดนัดชำระ ค่าปรับ ค่าบริการ ค่าธรรมเนียมอื่นใด และค่าใช้จ่ายตามที่ได้จ่ายไปจริงและพอสมควรแก่เหตุไว้ในใบแจ้งหนี้ ทั้งนี้ผู้ประกอบการต้องแจ้งให้ลูกค้ายอมรับอย่างน้อย เดือนละครั้ง และต้องจัดส่งใบแจ้งหนี้ให้แก่ลูกค้าภายในวันเวลาอันควรก่อนวันถึงกำหนดชำระหรือ หักบัญชีงวดแรกของเดือนนั้น

(2) จัดทำใบเสร็จรับเงินที่แสดงรายละเอียดการชำระหนี้โดยแยกเป็นเงินต้น ดอกเบี้ย อัตราค่าไถ่จากการให้สินเชื่อ ดอกเบี้ยผิดนัดชำระ ค่าปรับ ค่าบริการ ค่าธรรมเนียมอื่นใด และค่าใช้จ่ายตามที่ได้จ่ายไปจริงและพอสมควรแก่เหตุเพื่อให้ลูกค้าเก็บไว้เป็นหลักฐาน

(3) ต้องมีหนังสือแจ้งเตือนลูกค้าที่ผิดนัดชำระหนี้ล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 20 วัน ก่อนดำเนินการบังคับชำระหนี้ ตามกฎหมาย

ในข้อ 9 ได้วางหลังให้ให้ผู้ประกอบธุรกิจปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการทวงถามหนี้ ในการติดตามทวงถามหนี้ หรือตามพระราชบัญญัติการทวงถามหนี้

ในปัญหาเรื่องสัญญาสำเร็จรูป เนื่องจากผู้ประกอบการฟิโคโนแม้นั้นใช้สัญญาซึ่งมีการกำหนด ดอกเบี้ยคงที่ไว้ร้อยละ 3 ต่อเดือน หรือ ร้อยละ 36 ต่อปี ซึ่งเป็นอัตราสูงสุดที่กระทรวงการคลังกำหนดกำกับไว้ โดยบังคับใช้กับผู้ขอสินเชื่อทุกราย ซึ่งทำให้ผู้ที่มีความน่าเชื่อถือ หรือเครดิตที่ดีกว่าผู้ขอสินเชื่อรายอื่นนั้นได้รับ ดอกเบี้ยเท่ากันไปด้วย ซึ่งในตามหลักการประเมิน และการให้สินเชื่อแล้วจะต้องให้ตามความสามารถในการชำระเป็นรายๆไป โดยถ้าเป็นคนที่มีความน่าเชื่อถือที่ดีสมควรที่จะได้รับดอกเบี้ยที่ถูกลง มิใช่ได้รับดอกเบี้ยสูงสุด โดยการให้สัญญาสำเร็จรูปฉบับเดียวกันบังคับกับผู้ขอสินเชื่อทุกราย

จากประเด็นข้างต้นนี้ ผู้ให้สินเชื่อใช้ประโยชน์จากมาตรการทางกฎหมายในการกำกับดอกเบี้ย เบี้ยปรับ และค่าตอบแทนอื่นๆ ที่มีการบัญญัติโดยเหมารวมดอกเบี้ยให้ไม่เกินร้อยละ 36 ต่อปี โดยผู้ให้สินเชื่อ กำหนดดอกเบี้ยอัตราคงที่ไว้ที่สูงที่สุด โดยให้ค่าใช้จ่ายที่จะเกิดหลังมีการบังคับคดี เป็นค่าใช้จ่ายที่เรียกเก็บตามความเป็นจริง ส่งผลให้ผู้ขอสินเชื่อต้องรับภาระในอัตราดอกเบี้ยที่สูง

#### 4.3 มาตรการทางกฎหมายในการบังคับทรัพย์หลักประกัน

สัญญาค้ำประกันเป็นสัญญาประเภทเอกเทศสัญญา ซึ่งจะตกอยู่ใน บรรพ 3 ลักษณะค้ำประกัน แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ นอกจากนี้ยังต้องนำบทบัญญัติบางบทที่ว่าด้วยนิติกรรมสัญญา มาประกอบการพิจารณาด้วย ในเรื่องของหลักเกณฑ์ในการเกิด และความสมบูรณ์ของนิติกรรมสัญญานั้น หมายถึงการทำสัญญาค้ำประกันจะต้องเกิดจากการแสดงเจตนาของทั้งผู้ค้ำประกันและผู้ให้ค้ำประกันทั้งคู่ สัญญาด้วยเจตนาสมัครใจไม่ได้มีการบังคับ เพื่อที่ในกรณีลูกหนี้ไม่ชำระหนี้ ผู้ค้ำประกันจะผูกพันตนในการชำระหนี้แทน อันเป็นหลักของนิติกรรมสัญญา และนอกจากนี้แล้วนั้นจะต้องพิจารณาในวัตถุประสงค์ของการ

ทำสัญญา ตามมาตรา 150<sup>20</sup> ซึ่งวางหลักไว้ว่า ต้องไม่มีวัตถุประสงค์ต้องห้ามชัดแจ้งโดยกฎหมาย หรือพินวิสัย หรือขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน และในมาตรา 152<sup>21</sup> บทบัญญัติในเรื่องแบบของนิติกรรม และความสามารถของบุคคลในการเข้าทำสัญญาตามมาตรา 153<sup>22</sup>

นอกจากนี้ในเรื่องของหลักประกันนั้น ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งเริ่มมีผลบังคับใช้ครั้งแรกในปี 1925 (พ.ศ. 2468) และมีการแก้ไขปรับปรุงมาโดยตลอด โดยมีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับหลักประกันในการกู้ยืม ดังนี้

- การจำนอง (ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 3 เอกเทศสัญญา ลักษณะ 12 มาตรา 702-746) คือ การที่ผู้กู้นำทรัพย์สินของตนตราไว้เป็นหลักประกันในการชำระหนี้กับผู้ให้กู้โดยไม่ต้องส่งมอบทรัพย์สิน โดยทรัพย์สินที่สามารถจำนองได้ ได้แก่ 1) อสังหาริมทรัพย์ทุกประเภท 2) เรือที่มีระวาง 5 ตันขึ้นไป 3) แพง 4) สัตว์พาหนะ 5) อสังหาริมทรัพย์อื่นๆ ซึ่งกฎหมายบัญญัติไว้ให้จดทะเบียนเฉพาะกาล ทั้งนี้ ระหว่างการจำนองผู้กู้ยังสามารถใช้ประโยชน์จากทรัพย์สินได้หากไม่ได้ทำให้ทรัพย์สินนั้นบุบสลายหรือสูญหาย การกู้โดยมีอสังหาริมทรัพย์เป็นหลักประกันโดยส่วนใหญ่ ทั้งสิ้นเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย (Mortgage) หรือสินเชื่อธุรกิจ ที่มีอสังหาริมทรัพย์เป็นหลักประกัน จึงอยู่ภายใต้ข้อกฎหมายนี้
- การจำนำ (ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 3 เอกเทศสัญญา ลักษณะ 13 มาตรา 747-769) คือ การที่ผู้กู้ส่งมอบอสังหาริมทรัพย์ให้แก่ผู้รับจำนำเพื่อเป็นหลักประกันในการชำระหนี้ โดยอาจตกลงให้บุคคลภายนอกเป็นผู้เก็บรักษาทรัพย์สินได้ ทั้งนี้ เนื่องจากตามกฎหมายผู้กู้ต้องส่งมอบทรัพย์สินที่เป็นหลักประกันให้แก่ผู้รับจำนำ จึงไม่สามารถใช้ประโยชน์จากทรัพย์สินดังกล่าวได้
- การเช่าซื้อ (ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 3 เอกเทศสัญญา ลักษณะ 5 มาตรา 572-574) ไม่ใช่สัญญาการกู้เงินโดยตรง แต่เป็นการที่เจ้าของทรัพย์สินเอาทรัพย์สินของตนออกให้เช่า และให้คำมั่นว่าจะขายทรัพย์สินนั้นให้แก่ผู้เช่าหลังจากที่ผู้เช่าได้ชำระเงินตามจำนวนที่ได้ตกลงกันไว้ ทั้งนี้ ในกฎหมายไม่ได้ระบุประเภทของทรัพย์สินไว้ สัญญาเช่าซื้อจึงใช้ได้กับทรัพย์สินหลากหลายประเภท ทั้งอสังหาริมทรัพย์และสังหาริมทรัพย์

<sup>20</sup> มาตรา 150 การใดมีวัตถุประสงค์เป็นการต้องห้ามชัดแจ้งโดยกฎหมายเป็นการพินวิสัยหรือเป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน การนั้นเป็นโมฆะ

<sup>21</sup> มาตรา 152 การใดมีได้ทำให้ถูกต้องตามแบบที่กฎหมายบังคับไว้ การนั้นเป็นโมฆะ

<sup>22</sup> มาตรา 153 การใดมีได้เป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมายว่าด้วยความสามารถของบุคคล การนั้นเป็นโมฆะ

ภายใต้ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มีเพียงอสังหาริมทรัพย์ที่สามารถใช้เป็นหลักประกันที่ค้ำประกันวงเงินกู้โดยไม่ต้องส่งมอบทรัพย์สินให้แก่ผู้ให้กู้ตามกรอบการจำนอง แต่ธุรกิจที่ไม่มีอสังหาริมทรัพย์เป็นของตัวเอง เช่น ธุรกิจที่เช่าที่ดินและอาคารในการประกอบกิจการ จะไม่สามารถใช้ทรัพย์สินอื่นเป็นหลักประกันในการกู้ยืมโดยไม่ต้องส่งมอบทรัพย์สิน เนื่องจากการจำนองตามกฎหมายครอบคลุมเพียงอสังหาริมทรัพย์และสังหาริมทรัพย์พิเศษเท่านั้น ขณะที่การจำนำถึงแม้จะครอบคลุมประเภทของทรัพย์สินมากกว่า แต่ตามกฎหมายผู้กู้จำเป็นต้องส่งมอบทรัพย์สินให้แก่ผู้รับจำนำโดยที่ไม่สามารถใช้ประโยชน์จากทรัพย์สินนั้นได้อีก จึงทำให้มีการร่างกฎหมายใหม่ขึ้นมาเพื่อเพิ่มความยืดหยุ่นในการใช้หลักประกันในการขอกู้ภายใต้ชื่อ “พระราชบัญญัติหลักประกันทางธุรกิจ”

**พระราชบัญญัติหลักประกันทางธุรกิจ พ.ศ. 2558** (พ.ร.บ. หลักประกันฯ) เป็นกฎหมายที่มีเจตนาเพื่อเปิดช่องให้ผู้ประกอบการ (หรือ “ผู้ให้หลักประกัน”) สามารถนำทรัพย์สินหลายประเภทมาใช้เป็นหลักประกันในการกู้เงินกับสถาบันการเงิน (“ผู้รับหลักประกัน”) ด้วยการนำทรัพย์สินไปจดทะเบียนผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ของกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ โดยไม่ต้องส่งมอบทรัพย์สิน

กฎหมายหลักประกันทางธุรกิจถือเป็นเครื่องมือในการเพิ่มโอกาสให้ผู้ประกอบการธุรกิจสามารถนำทรัพย์สินที่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจมาใช้เป็นหลักประกันเพื่อเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้ง่ายขึ้น และขอสินเชื่อได้หลากหลาย โดยเฉพาะผู้ประกอบการขนาดเล็ก ขนาดกลาง ที่เรียกว่า SMEs ตัวอย่างเช่น SME ติดต่อขอกู้ยืมเงินจากผู้รับหลักประกัน เช่น ธนาคารพาณิชย์ต่าง ๆ เป็นผู้รับหลักประกันพิจารณาทรัพย์สินที่ผู้ให้หลักประกันหรือผู้ประกอบการนำมาเป็นหลักประกันทางธุรกิจ จากนั้นผู้รับหลักประกันจะทำสัญญาเงินกู้และแจ้งจดทะเบียนสัญญาหลักประกันทางธุรกิจกับกรมพัฒนาธุรกิจการค้า และ SME ได้รับเงินกู้ไปดำเนินธุรกิจของตัวเอง กฎหมายหลักประกันทางธุรกิจ คืออะไร มีความสำคัญอย่างไร และเหตุใดผู้ประกอบการขนาดเล็กและขนาดกลางหรือ SMEs ไม่ควรมองข้าม สามารถศึกษาและทำความเข้าใจได้จากสรุปสาระสำคัญดังนี้ โดยทรัพย์สินประเภทที่สามารถใช้เป็นหลักประกัน ได้แก่

- กิจการ คือ ทรัพย์สินต่าง ๆ ที่ผู้ให้หลักประกันใช้ในการประกอบธุรกิจ เช่น ที่ดิน อาคาร และรถยนต์
- สิทธิเรียกร้อง ได้แก่ สิทธิที่จะได้รับชำระหนี้ ไม่ว่าจะได้รับชำระหนี้เป็นเงิน หรือได้รับ

ชำระหนี้เป็นทรัพย์สินอย่างอื่น



- สंहาริมทรัพย์ ได้แก่ สंहาริมทรัพย์ที่ผู้ให้หลักประกันใช้ในการประกอบธุรกิจ เช่น เครื่องจักร สินค้าคงคลัง หรือวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตสินค้า
- อสังหาริมทรัพย์ ในกรณีที่ผู้ให้หลักประกันประกอบธุรกิจอสังหาริมทรัพย์โดยตรง ได้แก่ ที่ดิน อาคารสถานที่ เช่น ผู้ประกอบกิจการหมู่บ้านจัดสรร หรือจัดสรรที่ดินเปล่าสามารถนำที่ดินหรืออาคารสถานที่มาเป็นหลักประกันได้
- ทรัพย์สินทางปัญญา ได้แก่ ลิขสิทธิ์ สิทธิบัตร เครื่องหมายการค้า และความลับทางการค้า เป็นต้น

ดังนั้นพระราชบัญญัติหลักประกันทางธุรกิจนี้ จะเพิ่มความยืดหยุ่นให้กับธุรกิจที่ต้องการเงินทุนแต่ไม่มีอสังหาริมทรัพย์ที่จดทะเบียนในนามของนิติบุคคลที่สามารถใช้เป็นหลักประกันในการจำนองได้ โดยที่ยังสามารถใช้ประโยชน์จากทรัพย์สินนั้นได้อยู่ ไม่ว่าจะเป็นกิจการ รถเข็น ร้านค้า สัญญาเช่า เครื่องจักร สินค้าคงคลัง วัตถุดิบที่ใช้ในการผลิต ไม้ยืนต้น ตลอดจนสินทรัพย์ที่จับต้องไม่ได้ เช่น ทรัพย์สินทางปัญญา เครื่องหมายการค้า ลิขสิทธิ์ และสิทธิบัตร ซึ่งในอีกแง่หนึ่งก็เป็นการเพิ่มความสามารถในการชำระหนี้ของลูกหนี้ เพราะลูกหนี้ยังนำทรัพย์สินไปประกอบธุรกิจได้

นอกจากนี้ หากลูกหนี้ผิดนัดชำระหนี้ เจ้าหนี้อาจสามารถบังคับหลักประกันได้โดยไม่ต้องผ่านกระบวนการศาลอีกด้วย หรือในกรณีที่ลูกหนี้ไม่ยินยอม เจ้าหนี้อาจยื่นคำร้องต่อศาล ซึ่งกระบวนการศาลตามพระราชบัญญัติหลักประกันทางธุรกิจนี้จะใช้เวลาสั้นกว่ากระบวนการทางศาลตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

ซึ่งในกรณีโปไฟแนนซ์นี้ ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ยังยึดติดกับหลักประกันแบบดั้งเดิม เพราะถือว่ามีความเสี่ยงน้อย ซึ่งทำให้จำนวนการปล่อยยอดสินเชื่อผ่านมีอัตราที่น้อยลง กอปรกับผู้ประกอบการมักเรียกหลักทรัพย์ค้ำประกันที่เอาเปรียบ เพื่อต้องการให้ความเสี่ยงของตนลดลงที่สุด แต่ยังไม่มีความตระการตาออกมากำกับควบคุม

ในเรื่องปัญหาเรื่องการส่งมอบสิทธิในเงินฝากเป็นหลักประกัน ที่ปัจจุบันผู้ประกอบการปฏิบัติกันเป็นธรรมเนียมอยู่นั้น ชัดกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติหลักประกันทางธุรกิจ พ.ศ. 2558 โดยพระราชบัญญัติฉบับนี้มีเจตนารมณ์เพื่อที่จะให้ผู้ประกอบการมีโอกาสในการนำทรัพย์สินมาใช้เป็นหลักประกัน โดยกำหนดให้ผู้ประกอบการสามารถใช้หลักประกันนั้นได้ โดยไม่ต้องส่งมอบการครอบครองทรัพย์สิน ซึ่งจะทำให้ผู้ประกอบการยังคงใช้ทรัพย์สินนั้นต่อไปได้ แต่ผู้ประกอบการกับเรียกสิทธิ ไม่ว่าจะเป็นบัตร ATM และสมุดเงินฝากเก็บไว้ที่ผู้ประกอบการ เสมือนเป็นการจำนำ ซึ่งขัดกับประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 750 ซึ่ง

วางหลักไว้ว่าทรัพย์สินที่นำมาจำนำได้นั้นต้องเป็นสิทธิซึ่งมีตราสาร ซึ่งสิทธิในเงินฝากนั้นถือว่าไม่ใช่สิทธิซึ่งมีตราสาร

#### 4.4 มาตรการทางกฎหมายในการติดตามทวงหนี้

เนื่องจากการทวงถามหนี้ต่อลูกหนี้ในปัจจุบัน มีการกระทำที่ไม่เหมาะสมหลายอย่าง ไม่ว่าจะเป็นการใช้ถ้อยคำที่เป็นการ ละเมิดสิทธิส่วนบุคคลอย่างรุนแรง การคุกคามโดยขู่เช็ญ การใช้กำลังประทุษร้าย หรือการทำให้ลูกหนี้เสียชื่อเสียง รวมไปถึงการให้ข้อมูลเท็จ และการสร้างความเดือดร้อนรำคาญให้แก่บุคคลอื่น เป็นต้น จึงมีการตราพระราชบัญญัติเพื่อช่วยป้องกันคุ้มครองลูกหนี้ขึ้นตาม “พระราชบัญญัติการทวงถามหนี้ พ.ศ. 2558” ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่เดือน กันยายน 2558 เป็นต้นมา โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

ตามมาตรา 3 ในพระราชบัญญัติการทวงถามหนี้ พ.ศ.2558 วางหลักไว้ว่า “ผู้ทวงถามหนี้” หมายความว่า เจ้าหนี้เป็นผู้ให้สินเชื่อ ผู้ประกอบธุรกิจตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้บริโภค ผู้จัดให้มีการเล่นการพนัน เป็นปกติธุระตามกฎหมายว่าด้วยการพนัน และเจ้าหนี้อื่นซึ่งมีสิทธิรับชำระหนี้อันเกิดจากการกระทำที่เป็นทางการค้าปกติหรือเป็นปกติธุระของเจ้าหนี้ ทั้งนี้ไม่ว่าหนี้ดังกล่าวจะชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ก็ตาม และให้หมายความรวมถึง ผู้รับมอบอำนาจจากเจ้าหนี้ดังกล่าว ผู้รับมอบอำนาจช่วงในการทวงถามหนี้ ผู้ประกอบธุรกิจทวงถามหนี้ และผู้รับมอบอำนาจจากผู้ประกอบธุรกิจทวงถามหนี้ด้วย

ผู้ประกอบการฟิสิกไฟแนนซ์ จะถูกกำกับด้วย พระราชบัญญัติการทวงถามหนี้ พ.ศ. 2558 ซึ่งมีหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติทวงถามหนี้ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ที่ต้องการปกป้องลูกหนี้ และเป็นสิทธิของลูกหนี้ ไม่ให้ได้รับความเดือดร้อน เสื่อมเสีย หรือสร้างความรำคาญในทวงถามหนี้ ซึ่งหากไม่ทำตามก็มีโทษทั้งทางปกครองและทางอาญา ปัญหาของฟิสิกไฟแนนซ์นั้นด้วยความที่เป็นสินเชื่อระดับท้องถิ่น จังหวัด ทำให้คนในชุมชน และสังคมรู้จักกันเกือบทั้งหมด ซึ่งมีกรณีที่ผู้ประกอบการนำข่าวไปปล่อยแก่ชุมชน สร้างความอับอายและกดดันให้แก่ลูกหนี้แต่ไม่สามารถเอาผิดได้ กฎหมายในการทวงถามหนี้จึงต้องมีการปรับปรุงแก้ปัญหานี้ด้วย

ประกาศ สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง เรื่อง การกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการประกอบธุรกิจสินเชื่อรายย่อยระดับจังหวัดภายใต้การกำกับ ในข้อ 9 ได้วางหลักให้ให้ผู้ประกอบธุรกิจปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการทวงถามหนี้ ในการติดตามทวงถามหนี้ หรือตามพระราชบัญญัติการทวงถามหนี้นั่นเอง

ปัญหาเรื่องพระราชบัญญัติทวงถามหนี้ พ.ศ.2558 นั้น มุ่งคุ้มครองแต่บุคคลธรรมดา ไม่คุ้มครองนิติบุคคล เป็นเพราะ พ.ร.บ.นี้นี้มีพื้นฐานความคิดมาจากกฎหมายของสหรัฐอเมริกา ที่อธิบายตัวนิติบุคคลตามทฤษฎี fiction theory คือถือว่าไม่มีสภาพชีวิตจิตใจ จึงไม่สามารถตีความเสมือนบุคคลธรรมดาได้ มีเพียงบุคคลธรรมดาเท่านั้นที่สามารถเป็นผู้บริโภคได้ แม้นิติบุคคลจะมีผู้แทนคอยบริหารจัดการ ดูแลทรัพย์สินของนิติบุคคลตามกรอบวัตถุประสงค์ แต่เมื่อเกิดการทวงถามหนี้ที่ไม่เหมาะสม บุคคลธรรมดาได้รับการคุ้มครองตามพระราชบัญญัติการทวงถามหนี้ พ.ศ.2558 แต่ลูกหนี้นิติบุคคลยังต้องใช้ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยเรื่องละเมิด อันเป็นกฎหมายทั่วไป ซึ่งไม่ตรงประเด็นต่อเจตนารมณ์ของกฎหมายทวงหนี้ และก่อให้เกิดความเป็นธรรมในสังคม

จากการศึกษาวิเคราะห์ปัญหาทั้ง 4 ประเด็นนี้ เป็นประเด็นที่เป็นจุดอ่อนที่ส่งผลให้ ผลการดำเนินการของโครงการมีประสิทธิภาพที่ลดลง ถ้าหากแก้ปัญหาทั้ง 4 ประเด็นนี้ได้จะทำให้ประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของโครงการดีขึ้น เช่น ปัญหามาตรการทางกฎหมายในการกำหนดวงเงินสินเชื่อ โดยปัญหานี้เกิดจากการกำหนดวงเงินสินเชื่อที่ไม่ตรงตามความต้องการของตลาด ขาดความยืดหยุ่นในการปล่อยสินเชื่อ ทำให้ผู้ขอสินเชื่อไม่ได้รับยอดเงินที่ต้องการครบ สุดท้ายจึงต้องไปพึ่งพื่อนั้นนอกระบบที่มีความยืดหยุ่น ซึ่งถ้าหากแก้ปัญหานี้ได้ ก็จะช่วยทำให้การปล่อยสินเชื่อตรงกับความต้องการของผู้ขอสินเชื่อได้ดียิ่งขึ้น ทำให้ยอดการปล่อยสินเชื่อเพิ่มขึ้น และหนทางของผู้กู้สินเชื่อที่จะไปเลือกพื่อนั้นนอกระบบก็จะลดลง

## บทที่ 5

### บทสรุป และข้อเสนอแนะแนวทางในการควบคุมการใช้หลักประกันของ Pico Finance

รัฐบาลต้องการแก้ไขปัญหาหนี้นอกระบบจึงคิดวิธีการต่างๆในการแก้ปัญหา หนึ่งในนั้นคือมาตรการโครงการสินเชื่อรายย่อยระดับจังหวัดภายใต้การกำกับ หรือ เรียกกันว่า สินเชื่อพิโกไฟแนนซ์ (Pico Finance) หลังผ่านการดำเนินการไป ก็ยังไม่สามารถที่จะแก้ปัญหาหนี้นอกระบบได้ทั้งหมด มีปัญหาต่างๆโดยเฉพาะมาตรการทางกฎหมาย จึงควรได้รับการแก้ไข และอุดช่องโหว่เพื่อให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลมากที่สุด

#### 5.1 บทสรุป

ปัญหานี้นอกระบบในประเทศไทยนั้นเป็นปัญหาที่มีมาอย่างยาวนาน เพราะประชาชนไม่สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนในระบบได้ เนื่องจากคนที่มีหนี้นอกระบบส่วนใหญ่เป็นผู้มีรายได้น้อยซึ่งกลุ่มคนรายได้น้อยนี้มีรายรับไม่คงที่ และไม่สามารถคาดการณ์ไม่ได้ทุกเดือน เช่นอาชีพรับจ้าง ที่รายได้มีความผันผวนสูง หรือเกษตรกร ที่มีรายได้ตามฤดูกาล ทำให้กลุ่มคนเหล่านี้เข้าถึงธนาคารหรือผู้ปล่อยสินเชื่อไม่ได้ จึงต้องไปพึ่งเงินกู้นอกระบบที่มีการอนุมัติง่าย รวดเร็ว ใช้เอกสารน้อย และขั้นตอนในการดำเนินการที่รวดเร็ว แต่ทว่าดอกเบี้ยเงินกู้อินเชื่อนอกระบบนั้นมีอัตราดอกเบี้ยที่สูงมาก เกินกว่าที่สถาบันการเงินและกฎหมายกำหนด เช่น มีการปล่อยสินเชื่อร้อยละ 12 ต่อเดือนทำให้ผู้กู้สินเชื่อนอกระบบชำระผ่อนชำระไม่ไหว สุดท้ายต้องหันไปหาเงินกู้นอกระบบรายอื่นมาชำระหนี้เดิมทำให้วงจรการเป็นหนี้นอกระบบนั้นวนเวียนไปมาไม่สิ้นสุด นอกจากนี้ในประเด็นเรื่องวิธีในการทวงหนี้ที่โหดร้ายและผิดกฎหมายก็เป็นปัญหา แต่การใช้อำนาจและความรุนแรงซึ่งแม้จะผิดกฎหมายนั้น แต่ในขณะเดียวกันผู้ขอสินเชื่อก็เกรงกลัวว่าชีวิตจะไม่ปลอดภัยจึงไม่ได้มีการฟ้องร้องและยอมตกเป็นทาสของเงินกู้นอกระบบนี้

ในปี พ.ศ. 2559 กระทรวงการคลังจึงออกมาตรการสินเชื่อรายย่อยระดับจังหวัดภายใต้การกำกับ หรือ เรียกกันว่า สินเชื่อพิโกไฟแนนซ์ (Pico Finance) ออกมาเพื่อมีวัตถุประสงค์จะดึงดูดเจ้าหนี้นอกระบบเข้าสู่ในระบบให้มากขึ้น ซึ่งสินเชื่อพิโกไฟแนนซ์สามารถปล่อยกู้ได้ทั้งนิติบุคคลและบุคคล ซึ่งวัตถุประสงค์ในการปล่อยเงินกู้นี้คือเพื่อใช้เงินในการประกอบการดำเนินการทางธุรกิจ หรือเพื่อใช้จ่ายส่วนตัว ซึ่งจะต่างกับสินเชื่อนาโนไฟแนนซ์ที่เป็นสินเชื่อเพื่อวัตถุประสงค์ทางธุรกิจเพียงอย่างเดียวโดยผู้ขอสินเชื่อนาโนไฟแนนซ์นั้นไม่ต้องมีหลักประกัน ในขณะที่สินเชื่อพิโกไฟแนนซ์นั้นสามารถเป็นผู้รับหลักประกันได้ ผู้ขอสินเชื่อสามารถขอแบบทั้งมีหลักประกัน และไม่มีหลักประกันได้

โดยสินเชื่อพีโกไฟแนนซ์นั้นสามารถแบ่งได้เป็น 2 รูปแบบ คือ สินเชื่อพีโกไฟแนนซ์ และสินเชื่อพีโกพลัส ทั้งสองรูปแบบนั้นต่างกันในจำนวนวงเงินในการปล่อยสินเชื่อ คือ 50,000 บาท และ 100,000 บาท ตามลำดับ นอกจากนี้ยังต่างในเรื่องของทุนจดทะเบียน คือ 5,000,000 บาท และ 10,000,000 บาทตามลำดับ โดยผู้ประกอบการสินเชื่อพีโกไฟแนนซ์นั้นต้องได้รับการขออนุญาตในการประกอบธุรกิจพีโกไฟแนนซ์จากกระทรวงการคลัง โดยจะต้องตั้งเป็นนิติบุคคล หรือประเภทห้างหุ้นส่วนเท่านั้น และมีเงื่อนไขคือจะต้องไม่เป็นนิติบุคคลที่ดำเนินธุรกิจสินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับ หรือ นาโนไฟแนนซ์ (Nano finance) ที่กำกับโดยธนาคารแห่งประเทศไทย

คำว่า รายย่อย ของมาตรการสินเชื่อรายย่อยระดับจังหวัดภายใต้การกำกับนั้น หมายถึงบุคคล และนิติบุคคล คือกลุ่มประชาชน หรือผู้ประกอบการรายย่อยที่ต้องการเข้าถึงทางการเงิน ส่วนคำว่า ระดับจังหวัดนั้นคือ ผู้ประกอบการ ซึ่งจะต้องจัดตั้ง และดำเนินการประกอบสินเชื่อพีโกไฟแนนซ์ภายในจังหวัดที่ทำการขอจัดตั้งนิติบุคคล และขออนุญาตพีโกไฟแนนซ์ไว้เท่านั้น ถ้าหากไปจังหวัดอื่น ก็จะต้องจดทะเบียนในจังหวัดอื่น และขออนุญาตประกอบการกับกระทรวงการคลังใหม่ ส่วนในการตั้งสาขาย่อยนั้นสามารถจัดตั้งได้ในขอบเขตของจังหวัดที่จดทะเบียนนิติบุคคลไว้เท่านั้น เหตุผลในการจัดตั้งระดับจังหวัดนั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการให้ผู้ปล่อยกู้หนี้นอกระบบในพื้นที่ระดับจังหวัดและท้องถิ่นนั้นๆ เข้าสู่ในระบบโดยการกำกับดูแลของกระทรวงการคลัง ซึ่งกระทรวงการคลังเล็งเห็นว่าผู้ประกอบการเหล่านี้มีข้อได้เปรียบคือความเข้าใจในพื้นที่ท้องถิ่นมากกว่าคู่แข่งที่มาจากส่วนกลาง หรือ สถาบันการเงินซึ่งจะสามารถใช้ข้อดีเหล่านี้แข่งขันกับผู้ประกอบการรายใหญ่ได้

ซึ่งผู้ที่มีอำนาจในการกำกับ ตรวจสอบ และให้ใบอนุญาต ตั้งแต่ขั้นตอนเริ่มต้นประกอบการจนถึงยกเลิกใบอนุญาต คือ สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง โดยมีประกาศกระทรวงการคลัง (เรื่องสินเชื่อรายย่อยระดับจังหวัดภายใต้การกำกับ) ที่บัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวกับการจัดตั้ง ขอบอนุญาต วงเงินในการปล่อยสินเชื่อและเงื่อนไขต่างๆ ในขณะที่ประกาศ สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง เรื่อง การกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขในการประกอบธุรกิจสินเชื่อรายย่อยระดับจังหวัดภายใต้การกำกับ จะเป็นกฎหมายที่เข้ามากำกับ ควบคุม การดำเนินการของผู้ประกอบการสินเชื่อพีโกไฟแนนซ์ทั้งหมด

หลังจากมีการดำเนินการมาตรการสินเชื่อรายย่อยระดับจังหวัดภายใต้การกำกับตั้งแต่ ปี พ.ศ.2559 จวบจนปัจจุบันนี้ ผลการดำเนินการจากรายงานความคืบหน้าการประกอบธุรกิจสินเชื่อพีโกไฟแนนซ์ประจำเดือนตุลาคม 2565 ของสำนักนโยบายพัฒนาระบบการเงินภาคประชาชน สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง แสดงผลทางสถิติว่ามีผู้ประกอบการพีโกไฟแนนซ์เพียง 867 ราย และผู้ประกอบการพีโกพลัสเพียง 151 ราย

ในขณะที่ผู้กระทำความผิดของหนี้ในระบบสะสมถึง 10,257 ราย แสดงถึงปัญหาของการดำเนินการที่พยายามจะขจัดปัญหาให้ผู้ประกอบการหนี้นอกระบบเข้าสู่ระบบนั้น ได้ดำเนินการไปอย่างไม่มีประสิทธิภาพ

## ปัญหามาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับพิโกไฟแนนซ์

### 1. ปัญหามาตรการทางกฎหมายในการกำหนดวงเงินสินเชื่อพิโกไฟแนนซ์

วงเงินสินเชื่อขาดความยืดหยุ่น โดยปัญหาที่เกิดขึ้นมีมูลเหตุมาจากทั้งฝั่งผู้ให้สินเชื่อ ผู้ขอสินเชื่อ และกระทรวงการคลังซึ่งเป็นผู้กำกับมาตรการนี้ โดยมีการบัญญัติการกำหนดวงเงินไว้ในประกาศกระทรวงการคลัง (เรื่อง สินเชื่อย่อยระดับจังหวัดภายใต้การกำกับ) ในฝั่งผู้ให้สินเชื่อ นั้น จำนวนวงเงินที่สามารถให้แก่ผู้ขอสินเชื่อได้นั้น มีข้อจำกัดมากคือกำหนดวงเงินสูงสุดของพิโกพลัสไว้เพียง 100,000 บาท ซึ่งในกรณีที่ผู้ขอสินเชื่อมีหลักประกันที่มีมูลค่าสูงกว่ายอดของวงเงินสินเชื่อคือ 100,000 บาท ซึ่งในมุมมองของผู้ให้สินเชื่อมีความเสี่ยงต่ำและผู้ให้สินเชื่อสามารถที่จะปล่อยสินเชื่อในวงเงินที่สูงกว่า 100,000 บาทได้ และผู้ขอสินเชื่อต้องการจำนวนเงินที่มากกว่า 100,000 บาท เพื่อจะนำไปประกอบธุรกิจ หรือ ใช้หนี้นอกระบบ แต่ไม่สามารถขอสินเชื่อวงเงินนี้ได้ เพราะมีข้อบัญญัติทางกฎหมายกำหนดวงเงินในการปล่อยสินเชื่อพิโกไฟแนนซ์ไว้ ซึ่งสุดท้ายแล้วผู้ขอสินเชื่อก็ต้องกลับไปพึ่งพาเงินนอกระบบ และผู้ให้สินเชื่อก็เสียโอกาสลูกค้าไป ทำให้สร้างปัญหาในการแข่งขันแก่ผู้ประกอบการพิโกไฟแนนซ์ และทำให้กระทรวงการคลังไม่สามารถแก้ปัญหาหนี้นอกระบบนั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

### 2. ปัญหามาตรการทางกฎหมายในการกำหนดอัตราดอกเบี้ย เบี้ยปรับ และค่าตอบแทนอื่น

ปัญหาเรื่องสัญญาสำเร็จรูป เนื่องจากผู้ประกอบการพิโกไฟแนนซ์นั้นใช้สัญญาซึ่งมีการกำหนดดอกเบี้ยคงที่ไว้ร้อยละ 3 ต่อเดือน หรือ ร้อยละ 36 ต่อปี ซึ่งเป็นอัตราสูงสุดที่กระทรวงการคลังกำหนดกำกับไว้ โดยบังคับใช้กับผู้ขอสินเชื่อทุกราย ซึ่งทำให้ผู้ที่มีความน่าเชื่อถือ หรือเครดิตที่ดีกว่าผู้ขอสินเชื่อรายอื่นนั้นได้รับดอกเบี้ยเท่ากันไปด้วย ซึ่งในตามหลักการประเมิน และการให้สินเชื่อแล้วจะต้องให้ตามความสามารถในการชำระเป็นรายๆไป โดยถ้าเป็นคนที่มีความน่าเชื่อถือที่ดีสมควรที่จะได้รับดอกเบี้ยที่ถูกลง มิใช่ได้รับดอกเบี้ยสูงสุด โดยการให้สัญญาสำเร็จรูปฉบับเดียวกันบังคับกับผู้ขอสินเชื่อทุกราย

จากประเด็นข้างต้นนี้ ผู้ให้สินเชื่อใช้ประโยชน์จากมาตรการทางกฎหมายในการกำกับดอกเบี้ย เบี้ยปรับ และค่าตอบแทนอื่นๆ ที่มีการบัญญัติโดยเหมารวมดอกเบี้ยให้ไม่เกินร้อยละ 36 ต่อปี โดยผู้ให้สินเชื่อ

กำหนดดอกเบี้ยอัตราคงที่ไว้ที่สูงสุด โดยให้ค่าใช้จ่ายที่จะเกิดหลังมีการบังคับคดี เป็นค่าใช้จ่ายที่เรียกเก็บตามความเป็นจริง ส่งผลให้ผู้ขอสินเชื่อต้องรับภาระในอัตราดอกเบี้ยที่สูง

### 3. ปัญหามาตรการทางกฎหมายในการบังคับทรัพย์หลักประกัน

ปัญหาเรื่องการส่งมอบสิทธิในเงินฝากเป็นหลักประกัน ที่ปัจจุบันผู้ประกอบการปฏิบัติกันเป็นธรรมเนียมอยู่นั้น ขัดกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติหลักประกันทางธุรกิจ พ.ศ. 2558 โดยพระราชบัญญัติฉบับนี้มีเจตนารมณ์เพื่อที่จะให้ผู้ประกอบการมีโอกาสในการนำทรัพย์สินมาใช้เป็นหลักประกัน โดยกำหนดให้ผู้ประกอบการสามารถใช้หลักประกันนั้นได้ โดยไม่ต้องส่งมอบการครอบครองทรัพย์สิน ซึ่งจะทำให้ผู้ประกอบการยังคงใช้ทรัพย์สินนั้นต่อไปได้ แต่ผู้ประกอบการกับเรียกสิทธิ ไม่ว่าจะเปิดบัญชี ATM และสมุดเงินฝากเก็บไว้ที่ผู้ประกอบการ เสมือนเป็นการจำนำ ซึ่งขัดกับประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 750 ซึ่งวางหลักไว้ว่าทรัพย์สินที่จำนำได้นั้นต้องเป็นสิทธิซึ่งมีตราสาร ซึ่งสิทธิในเงินฝากนั้นก็ไม่ใช่สิทธิซึ่งมีตราสาร

### 4. ปัญหามาตรการทางกฎหมายในการติดตามทวงหนี้

ปัญหาเรื่องพระราชบัญญัติทวงถามหนี้ พ.ศ.2558 นั้น มุ่งคุ้มครองแต่บุคคลธรรมดา ไม่คุ้มครองนิติบุคคล เป็นเพราะ พ.ร.บ.นี้ไม่มีพื้นฐานความคิดมาจากกฎหมายของสหรัฐอเมริกา ที่อธิบายตัวนิติบุคคลตามทฤษฎี fiction theory คือถือว่าไม่มีสภาพชีวิตจิตใจ จึงไม่สามารถตีความเสมือนบุคคลธรรมดาได้ มีเพียงบุคคลธรรมดาเท่านั้นที่สามารถเป็นผู้บริโภคได้ แม้นิติบุคคลจะมีผู้แทนคอยบริหารจัดการ ดูแลทรัพย์สินของนิติบุคคลตามกรอบวัตถุประสงค์ แต่เมื่อเกิดการทวงถามหนี้ที่ไม่เหมาะสม บุคคลธรรมดาได้รับการคุ้มครองตามพระราชบัญญัติการทวงถามหนี้ พ.ศ.2558 แต่ลูกหนี้นิติบุคคลยังต้องใช้ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยเรื่องละเมิด อันเป็นกฎหมายทั่วไป ซึ่งไม่ตรงประเด็นต่อเจตนารมณ์ของกฎหมายทวงหนี้ และก่อให้เกิดความเป็นธรรมในสังคม

## 5.2 ข้อเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข

### 1. ปัญหามาตรการทางกฎหมายในการกำหนดวงเงินสินเชื่อพีโกไฟแนนซ์

ควรปรับปรุงเพิ่มเติมกฎหมายในเรื่องวงเงินสินเชื่อให้มีความยืดหยุ่นใช้หลักความยืดหยุ่นตามการประเมินการให้สินเชื่อทั่วไป โดยใช้หลัก LTV (Loan to Value) โดยสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ออกบัญญัติหลักประกันแต่ละประเภทว่าจะได้รับ LTV หรือ วงเงินสินเชื่อไม่เกินกี่ % เช่น สิทธิในเงินฝากไม่เกิน 80% นั้นหมายความว่าหากผู้ขอกู้มีหลักประกันสิทธิในเงินฝาก 150,000 บาท ผู้ขอกู้ก็สามารถกู้ได้ 120,000 บาทแม้จะเกินตามที่กำหนดไว้ 100,000 บาท แต่หากหลักประกันถึง และผู้ต้องการสินเชื่อต้องการเงินที่มากกว่า

เพดานวงเงินกู้ที่กำหนดไว้ ก็สามารถทำการกู้ได้ เพื่อเพิ่มความยืดหยุ่นและเป็นทางเลือกให้กับประชาชนและผู้ประกอบการได้ดียิ่งขึ้น

## 2. ปัญหามาตรการทางกฎหมายในการกำหนดอัตราดอกเบี้ย เบี้ยปรับ และค่าตอบแทนอื่น

ควรปรับปรุงเพิ่มเติมบัญญัติกฎหมายในประกาศกระทรวงการคลัง ให้ใช้วิธีการประเมินสินเชื่อตามหลัก 5C เพื่อในการกำหนดอัตราดอกเบี้ยของผู้กู้แต่ละรายได้อย่างเป็นธรรม ซึ่งหากลูกค้าเป็นลูกค้าที่มีศักยภาพ เครดิตดี ความเสี่ยงต่ำ ก็ไม่สมควรที่จะโดนเหมารวมดอกเบี้ยคิดอัตราดอกเบี้ยที่เท่ากัน และเป็นอัตราสูงสุดด้วยนอกจากนี้สำนักงานเศรษฐกิจการคลังควรออกประกาศกระทรวง จัดตั้งหน่วยงานสำหรับตรวจสอบสัญญาที่ผู้ประกอบการนำไปใช้กับผู้ขอกู้ ให้มีความเป็นธรรมมากที่สุด หรือทำการบังคับใช้สัญญาต้นแบบให้ผู้ประกอบการทุกรายได้ใช้ร่วมกัน ซึ่งเป็นสัญญาที่ผ่านการร่างและอนุมัติโดยกระทรวงการคลังเท่านั้น

และต้องปรับปรุงมาตรการทางกฎหมายที่กำหนดอัตราดอกเบี้ยเหมารวม ให้แยกแต่ละหมวดออก และกำหนดอัตราสูงสุดของแต่ละหมวดไป เช่น อัตราดอกเบี้ยเงินกู้สูงสุดมีการกำหนดอัตราหนึ่ง แยกแยกออกจาก ค่าปรับซึ่งมีอัตราสูงสุดอัตราหนึ่ง และแยกออกจากอัตราสูงสุดของค่าตอบแทนอื่นๆ อีกหนึ่ง ซึ่งจะให้ผู้ประกอบการ หรือผู้ให้สินเชื่อใน ไม่สามารถเอาเปรียบ และใช้ประโยชน์จากการเหมารวมอัตราสินเชื่ออย่างเช่นปัจจุบันได้ ซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างมากต่อผู้ขอสินเชื่อให้ได้รับอัตราดอกเบี้ยที่เป็นธรรม และเหมาะสมกับสถานการณ์สังคมและเศรษฐกิจปัจจุบัน

## 3. ปัญหามาตรการทางกฎหมายในการบังคับทรัพย์หลักประกัน

เนื่องจากการใช้สิทธิเงินฝากเป็นหลักประกันนั้น ตกอยู่ในการกำกับของ พ.ร.บ.หลักประกันทางธุรกิจ พ.ศ.2558 โดยเป็นหลักประกันที่ผู้ให้กู้นิยมใช้เรียกกับผู้กู้มากที่สุด เพราะสามารถหักกลบชำระหนี้ได้โดยง่าย โดยใช้อำนาจในการหักออกหรือถอนออกจากบัญชี แต่ข้อบังคับในการใช้เงินฝากเป็นหลักประกันนั้นกับไม่ได้มีการบัญญัติไว้ชัดเจน ซึ่งผู้ให้กู้ยังปฏิบัติในเรื่องการส่งมอบสิทธิเงินฝากเสมือนเป็นการจำนำ ซึ่งสิทธิในเงินฝากถือได้ว่าไม่ใช่การจำนำ เนื่องจากไม่ใช่สิทธิซึ่งมีตราสาร ตามมาตรา 750 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แต่ผู้ให้กู้กลับปฏิบัติโดยการยึดสมุดเงินฝาก บัตร ATM ไว้ เสมือนการจำนำ

ด้วยความสำคัญนี้กระทรวงการคลังและธนาคารแห่งประเทศไทย จึงควรหารือออกกฎหมายเกี่ยวกับการเรียกสิทธิเงินฝากเป็นหลักประกันเป็นกฎหมายเฉพาะ หรือมีบทบัญญัติในการกำกับควบคุมการใช้สิทธิเงินฝากเป็นหลักประกันให้ตรงตามเจตนารมณ์ของ พ.ร.บ.หลักประกันทางธุรกิจ พ.ศ.2558 ด้วย



นอกจากนั้นไม่ควรให้สิทธิผู้ให้สินเชื่อ ในการยึดสมุดเงินฝาก ยึดบัตรกดเงินไว้ เพราะเป็นการตัดโอกาสลูกหนี้ในการใช้ประโยชน์ เบิกจ่ายเงินไปใช้เมื่อมีความจำเป็น ควรกำหนดเป็นข้อสัญญาให้ชัดเจนว่าจะถูกต้องกว่า กล่าวคือ ห้ามลูกหนี้ (เจ้าของบัญชีเงินฝาก) เบิกเงินเกิดจนเงินที่เหลือมีน้อยกว่าจำนวนหนี้ที่ต้องชำระ และหากลูกหนี้ฝ่าฝืนเมื่อผู้ประกอบการแจ้งไปยังธนาคาร สามารถที่จะยึดเงินฝากไว้ได้

#### 4. ปัญหามาตรการทางกฎหมายในการติดตามทวงหนี้

ในเรื่องการวิเคราะห์ความหมายลูกหนี้ในเรื่องการทวงถามหนี้ ไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของกฎหมายพระราชบัญญัติการทวงถามหนี้ พ.ศ.2558 ควรมีการบัญญัติประเด็นข้อห้ามในการปฏิบัติทวงถามหนี้ให้ขยายไปถึงลูกหนี้นิติบุคคล เมื่อมูลหนี้ของลูกหนี้ธรรมดาและลูกหนี้นิติบุคคลมีแบบอย่างเดียวกัน ก็ควรได้รับการคุ้มครองที่เหมือนกัน หากผู้ทวงถามหนี้กระทำการละเมิดแบบเดียวกันเพราะในปัจจุบันลูกหนี้นิติบุคคลต้องเลือกวิธีการคุ้มครองตนเอง ตามมาตรา 420 เรื่องละเมิด ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

หากปัญหามาตรการทางกฎหมายเหล่านี้แก้ไขตามข้อเสนอแนะดังกล่าวก็จะส่งผลให้อุดช่องโหว่ต้นเหตุปัญหาต่างๆ ซึ่งจะทำให้มาตรการสินเชื่อรายย่อยระดับจังหวัดภายใต้การกำกับ หรือ เรียกกันว่าสินเชื่อพิโกไฟแนนซ์ (Pico Finance) นั้นมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น เป็นไปตามสมมติฐานในการทำเอกัตศึกษา

## บรรณานุกรม

กระทรวงการคลัง. การแก้ไขปัญหาหนี้นอกระบบอย่างบูรณาการและยั่งยืน [Online]. Available URL:

[https://1359.go.th/committee/doc/ภาครัฐ\\_การแก้ไขปัญหาหนี้นอกระบบ.pdf](https://1359.go.th/committee/doc/ภาครัฐ_การแก้ไขปัญหาหนี้นอกระบบ.pdf) .2562

(6 ธันวาคม)

กฤษดา พุ่งโชคชัย, (2559), **หลักการเสมือนเป็นเจ้าของ**, วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

กิตติศักดิ์ ปรกติ. (2560) , **หลักการโอนกรรมสิทธิ์ในสังหาริมทรัพย์หลักการได้มาซึ่งกรรมสิทธิ์โดยสุจริต**, กรุงเทพมหานคร : วิทยุชน.

จันทน์ บุญพจนสุนทร. (2558). **ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการนำรถยนต์มาเป็นหลักประกันการชำระหนี้**. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย

จิต เศรษฐบุตร, (2551), **หลักกฎหมายแพ่งลักษณะนิติกรรมและสัญญา**. (พิมพ์ครั้งที่ 4), กรุงเทพมหานคร : โครงการตำราและเอกสารประกอบการสอน คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ชุมพล จันทราทิพย์, (2558), **คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ลักษณะ ค้ำประกัน จำนอง จำนำ**, (พิมพ์ครั้งที่ 9), กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ดารณี พุทธิวิบูลย์ (2561) , **การจัดการสินเชื่อ**, (พิมพ์ครั้งที่ 6), กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ดารารพร ธีระวัฒน์, (2542), **กฎหมายสัญญา : สถานะใหม่ของสัญญาปัจจุบัน และปัญหาข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม**, (พิมพ์ครั้งที่ 2), กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ดารารพร ธีระวัฒน์, (2557), **กฎหมาย หนี้ หลักทั่วไป**, (พิมพ์ครั้งที่ 3), กรุงเทพมหานคร : โครงการตำราและเอกสารประกอบการสอน คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

นิลบล เลิศนวัฒน์, (2565), **กฎหมายค้ำประกัน**, (พิมพ์ครั้งที่ 2) กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ประเสริฐ ตันศิริ, สุรพล วิเศษโกสิน, ชูชาติ ศิรินิล, (2554), **คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่ง**

และพาณิชย์ว่าด้วย ค้ำประกัน จำนอง จำน่า สิทธิยึดหน่วง และบุริมสิทธิ,(พิมพ์ครั้งที่ 4), กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ปัญญา ถนอมรอด (2564), คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยค้ำประกัน จำนอง จำน่า, (พิมพ์ครั้งที่ 16), กรุงเทพมหานคร : สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา

พจน์ ปุષปาคม, (2550), คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ว่าด้วยค้ำประกัน จำนอง จำน่า สิทธิยึดหน่วง และบุริมสิทธิ, (พิมพ์ครั้งที่ 4), กรุงเทพมหานคร : นิติบรรณการ.

ศันท์กรณ โสทธิพันธุ์, (2550), คู่มือกฎหมายลักษณะนิติกรรม-สัญญา, (พิมพ์ครั้งที่ 4), กรุงเทพมหานคร : วิญญูชน.

ศันท์กรณ โสทธิพันธุ์, (2565), คำอธิบายนิติกรรม – สัญญา, (พิมพ์ครั้งที่ 25), กรุงเทพมหานคร : วิญญูชน.

ศันท์กรณ โสทธิพันธุ์, (2565), คำอธิบายกฎหมายเช่าทรัพย์สิน-เช่าซื้อ, (พิมพ์ครั้งที่ 8), กรุงเทพมหานคร : วิญญูชน.

สมยศ เชื้อไทย, (2551), คำอธิบายวิชากฎหมายแพ่ง:หลักทั่วไป, (พิมพ์ครั้งที่ 15), กรุงเทพมหานคร : วิญญูชน.

อานนท์ ศรีบุญโรจน์, (2565), กฎหมายประกันด้วยบุคคลและทรัพย์สิน ค้ำประกัน จำนอง จำน่า , พิมพ์ครั้งที่ 8) กรุงเทพมหานคร : วิญญูชน.

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

พระราชบัญญัติหลักประกันทางธุรกิจ พ.ศ. 2558

พระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาไม่เป็นธรรม พ.ศ.2540

พระราชบัญญัติการทวงถามหนี้ พ.ศ. 2558

พระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ.2560

พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.2522

ประกาศกระทรวงการคลัง (เรื่อง สิ้นเชื่อ้อยระดับจังหวัดภายใต้การกำกับ)

ประกาศสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง เรื่อง การกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการประกอบธุรกิจ สิ้นเชื่อ้อยระดับจังหวัดภายใต้การกำกับ

# ภาคผนวก



# การเซ็นชื่อในใบสมัครและสัญญา

## ลูกค้ายกตัวอย่างเดียว ใน..

- ใบสมัครทั้งหมด **ลูกค้ำ 10 จุด** **คนค้ำ 5 จุด**
- หนังสือมอบอำนาจ **1 จุด** (ใช้เอกสาร 2 ชุด)
- เอกสารยินยอมให้รับเงินกู้แทน **1 จุด** **ร้านค้า 1 จุด** (ใช้เอกสาร 1 ชุด)
- บันทึกข้อตกลงแนบท้ายสัญญากู้ยืมเงิน **1 จุด** (ใช้เอกสาร 1 ชุด)
- แบบคำขอโอนและรับโอน **1 จุด** (ใช้เอกสาร 2 ชุด)
- หนังสือแจ้งการรับรถคืน **1 จุด** (ใช้เอกสาร 1 ชุด)

### ใบสมัครสินเชื่อพีเคพีแบงค์

**ประเภทสินเชื่อ**

**ประเภทการชำระเงิน**

**ข้อมูลส่วนตัว**

**ข้อมูลการติดต่อ**

**ข้อมูลการประกอบอาชีพ**

**ข้อมูลการประกอบธุรกิจ**

**ข้อมูลการประกัน**

**ข้อมูลการเซ็นชื่อ**

### ใบคำขอโอนและรับโอน

1. ข้าพเจ้าขอโอนและรับโอนหนี้สิน...  
2. ข้าพเจ้าขอโอนและรับโอนหนี้สิน...  
3. ข้าพเจ้าขอโอนและรับโอนหนี้สิน...

### สัญญากู้ยืมเงิน

สัญญากู้ยืมเงิน  
1. ข้าพเจ้าขอกู้ยืมเงิน...  
2. ข้าพเจ้าขอกู้ยืมเงิน...  
3. ข้าพเจ้าขอกู้ยืมเงิน...

### สัญญามอบอำนาจ

ข้าพเจ้ามอบอำนาจให้...  
1. ข้าพเจ้ามอบอำนาจให้...  
2. ข้าพเจ้ามอบอำนาจให้...

### หนังสือยินยอมให้รับเงินกู้แทน

ข้าพเจ้ายินยอมให้รับเงินกู้แทน...  
1. ข้าพเจ้ายินยอมให้รับเงินกู้แทน...  
2. ข้าพเจ้ายินยอมให้รับเงินกู้แทน...

### แบบคำขอโอนและรับโอน

ข้าพเจ้าขอโอนและรับโอนหนี้สิน...  
1. ข้าพเจ้าขอโอนและรับโอนหนี้สิน...  
2. ข้าพเจ้าขอโอนและรับโอนหนี้สิน...

### สัญญาการรับรถคืน

ข้าพเจ้าขอรับรถคืน...  
1. ข้าพเจ้าขอรับรถคืน...  
2. ข้าพเจ้าขอรับรถคืน...

### บันทึกข้อตกลงแนบท้ายสัญญา

ข้าพเจ้าขอแนบท้ายสัญญา...  
1. ข้าพเจ้าขอแนบท้ายสัญญา...  
2. ข้าพเจ้าขอแนบท้ายสัญญา...

### หนังสือแจ้งการรับรถคืน

ข้าพเจ้าขอแจ้งการรับรถคืน...  
1. ข้าพเจ้าขอแจ้งการรับรถคืน...  
2. ข้าพเจ้าขอแจ้งการรับรถคืน...

### สัญญาการยินยอม

ข้าพเจ้ายินยอม...  
1. ข้าพเจ้ายินยอม...  
2. ข้าพเจ้ายินยอม...

### สัญญาการยินยอม

ข้าพเจ้ายินยอม...  
1. ข้าพเจ้ายินยอม...  
2. ข้าพเจ้ายินยอม...

### สัญญาการยินยอม

ข้าพเจ้ายินยอม...  
1. ข้าพเจ้ายินยอม...  
2. ข้าพเจ้ายินยอม...



# ใบสมัครสินเชื่อพีโกไฟแนนซ์

คำอธิบายการลงนามในใบสมัครและสัญญาต่างๆ

- ผู้กู้ลงนามในจุดที่มีเครื่องหมาย X สีส้มให้ครบทุกจุด (10 จุด)
- ผู้ค้ำลงนามในจุดที่มีเครื่องหมาย X สีน้ำเงินให้ครบทุกจุด (5 จุด)

### ข้อมูลผู้สมัครสินเชื่อ

ประเภทการกู้  สินเชื่อส่วนบุคคล  สินเชื่อจำนำทะเบียนรถ

ข้าพเจ้า  นาย  นาง  นางสาว  อื่นๆ \_\_\_\_\_

ชื่อ-นามสกุล \_\_\_\_\_ ชื่อเล่น \_\_\_\_\_

เลขบัตรประจำตัวประชาชน \_\_\_\_\_

เพศ  ชาย  หญิง อายุ \_\_\_\_\_ ปี วัน/เดือน/ปี เกิด \_\_\_\_\_

โทรศัพท์มือถือ \_\_\_\_\_ โฉนด \_\_\_\_\_

เวลาที่สะดวกให้ติดต่อได้ \_\_\_\_\_

สถานภาพ  โสด  หย่าร้าง  หม้าย

สมรสจดทะเบียน  สมรสไม่จดทะเบียน

ชื่อคู่สมรส \_\_\_\_\_

เลขบัตรประจำตัวประชาชน \_\_\_\_\_ โทรศัพท์มือถือ \_\_\_\_\_

### ที่อยู่ปัจจุบัน

สถานที่พักอาศัย

บ้านตัวเอง / บ้านพ่อแม่ / บ้านญาติ  บ้านเช่า

บ้านพักสวัสดิการ  อื่นๆ \_\_\_\_\_ ระยะเวลาพักอาศัย \_\_\_\_\_ ปี

ลักษณะที่พักอาศัย

หมู่บ้าน ชื่อ \_\_\_\_\_

บ้านพักสวัสดิการ ชื่อหน่วยงาน \_\_\_\_\_

อาคารชุด/อพาร์ทเมนท์ ชื่อ \_\_\_\_\_

อาคาร \_\_\_\_\_ ห้องเลขที่ \_\_\_\_\_ ชั้นที่ \_\_\_\_\_

เบอร์โทรอาคารชุด/อพาร์ทเมนท์ \_\_\_\_\_

บ้านเลขที่ \_\_\_\_\_ หมู่ที่ \_\_\_\_\_ ซอย \_\_\_\_\_ ถนน \_\_\_\_\_

ตำบล \_\_\_\_\_ อำเภอ \_\_\_\_\_ จังหวัด \_\_\_\_\_ รหัสไปรษณีย์ \_\_\_\_\_

### ที่อยู่ตามทะเบียนบ้าน

ลักษณะที่พักอาศัย

หมู่บ้าน ชื่อ \_\_\_\_\_

บ้านพักสวัสดิการ ชื่อหน่วยงาน \_\_\_\_\_

อาคารชุด/อพาร์ทเมนท์ ชื่อ \_\_\_\_\_

อาคาร \_\_\_\_\_ ห้องเลขที่ \_\_\_\_\_ ชั้นที่ \_\_\_\_\_

เบอร์โทรอาคารชุด/อพาร์ทเมนท์ \_\_\_\_\_

บ้านเลขที่ \_\_\_\_\_ หมู่ที่ \_\_\_\_\_ ซอย \_\_\_\_\_ ถนน \_\_\_\_\_

ตำบล \_\_\_\_\_ อำเภอ \_\_\_\_\_ จังหวัด \_\_\_\_\_ รหัสไปรษณีย์ \_\_\_\_\_

### ข้อมูลการทำงานและบริษัทนายจ้าง

ชื่อบริษัทนายจ้างที่จ่ายเงินเดือน \_\_\_\_\_

ชื่อสถานที่ปฏิบัติงาน \_\_\_\_\_ สาขา(ถ้ามี) \_\_\_\_\_

เลขที่ \_\_\_\_\_ หมู่ที่ \_\_\_\_\_ ซอย \_\_\_\_\_ ถนน \_\_\_\_\_

ตำบล \_\_\_\_\_ อำเภอ \_\_\_\_\_ จังหวัด \_\_\_\_\_

รหัสไปรษณีย์ \_\_\_\_\_ เบอร์โทร \_\_\_\_\_

ประเภทธุรกิจ \_\_\_\_\_

ตำแหน่ง \_\_\_\_\_ ลักษณะงาน \_\_\_\_\_

เริ่มทำงาน \_\_\_\_\_ อายุการทำงาน \_\_\_\_\_ ปี \_\_\_\_\_ เดือน \_\_\_\_\_

รายได้ต่อเดือน \_\_\_\_\_ บาท รายได้อื่นๆ ต่อเดือน \_\_\_\_\_ บาท

ทำงานเป็นกะ  ใช่  ไม่ใช่

พนักงาน  รายเดือน  รายวัน รับเงินเดือนทุกวันที่ \_\_\_\_\_

### ประวัติเครดิตบูโร

- ท่านมีประวัติติดเครดิตบูโรหรือไม่  มี  ไม่มี
- ท่านเคยถูกฟ้อง บังคับคดี หรือเป็นบุคคลล้มละลาย  เคย  ไม่เคย หรือเป็นบุคคลที่ศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์หรือไม่

### ผู้ค้ำประกัน / ผู้กู้ร่วม (ไม่เป็นคู่สมรส/แฟน/พ่อแม่/ญาติพี่น้อง)

ข้าพเจ้า  นาย  นาง  นางสาว

ชื่อ-นามสกุล \_\_\_\_\_

เลขบัตรประจำตัวประชาชน \_\_\_\_\_

เพศ  ชาย  หญิง อายุ \_\_\_\_\_ ปี ความสัมพันธ์กับผู้กู้ \_\_\_\_\_

โทรศัพท์มือถือ \_\_\_\_\_ โฉนด \_\_\_\_\_

ที่อยู่ปัจจุบันเลขที่ \_\_\_\_\_ หมู่ที่ \_\_\_\_\_ ซอย \_\_\_\_\_

ถนน \_\_\_\_\_ ตำบล \_\_\_\_\_

อำเภอ \_\_\_\_\_ จังหวัด \_\_\_\_\_

รหัสไปรษณีย์ \_\_\_\_\_ เบอร์โทร \_\_\_\_\_

ชื่อบริษัทนายจ้าง \_\_\_\_\_ เบอร์โทรบริษัท \_\_\_\_\_

### ข้อมูลบุคคลอ้างอิง (ระบุให้ครบทั้ง 2 ท่าน ไม่ใช่คู่สมรสและผู้ค้ำ)

คนที่ 1 (เป็นพ่อแม่/บุตรที่บรรลุนิติภาวะ/ญาติพี่น้อง)

ชื่อ-สกุล \_\_\_\_\_ เกี่ยวข้องเป็น \_\_\_\_\_

เบอร์ติดต่อ \_\_\_\_\_

คนที่ 2 (เป็นหัวหน้างาน/เพื่อนร่วมงาน)

ชื่อ-สกุล \_\_\_\_\_ เกี่ยวข้องเป็น \_\_\_\_\_

เบอร์ติดต่อ \_\_\_\_\_

### กรณีสินเชื่อจำนำทะเบียนรถ

ชื่อร้านค้า \_\_\_\_\_

รายละเอียดการใช้รถ  ใช้เอง  ให้ผู้อื่นใช้

ข้อมูลผู้ใช้รถ (กรณีให้ผู้อื่นใช้)

ชื่อ-สกุล \_\_\_\_\_ เบอร์โทร \_\_\_\_\_

ที่อยู่ปัจจุบัน \_\_\_\_\_

ความสัมพันธ์กับผู้กู้ \_\_\_\_\_

### หมายเหตุ :

- ข้าพเจ้าขอยืนยันว่าได้รับอนุญาตจากบุคคลอ้างอิงแล้วในการให้ข้อมูลครั้งนี้และตกลงยินยอมให้บริษัท และ/หรือบุคคลใดๆที่บริษัทมอบหมายให้เป็นตัวแทนในการติดต่อกับบุคคลอ้างอิงที่เกี่ยวข้องกับข้าพเจ้าเพื่อประโยชน์ในการทวงถามหนี้รวมทั้งยินยอมให้เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับหนี้สิน และ/หรือสถานะของบัญชีสินเชื่อฉบับนี้กับบุคคลอ้างอิง ขอความข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ
- ข้าพเจ้าได้อ่านและยอมรับนโยบายการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ตามที่ประกาศบนเว็บไซต์ [www.changthailoan.com](http://www.changthailoan.com) แล้ว
- บรรดาหนังสือติดต่อทวงถามบอกกล่าว หรือเอกสาร หรือหนังสืออื่นใดที่ผู้ให้กู้ ส่งให้แก่ผู้ค้ำประกัน ตามที่อยู่ในข้างต้นนี้ ให้ถือว่าถูกต้องและมีผลใช้บังคับได้ตามกฎหมาย และแม้หากว่าส่งให้ไม่ได้เพราะผู้ค้ำประกัน ย้ายที่อยู่ หรือที่อยู่ทีกล่าวนั้นเปลี่ยนแปลงไป หรือถูกรื้อถอนไป โดยผู้ค้ำประกัน ไม่ได้แจ้งการย้าย หรือการเปลี่ยนแปลง หรือการรื้อถอนนั้นเป็นหนังสือต่อผู้ให้กู้ หรือส่งให้ไม่ได้เพราะหาไม่พบสถานที่ที่ระบุไว้ข้างต้นก็คิด ให้ถือว่าผู้ค้ำประกันได้รับทราบข้อความตามหนังสือติดต่อ บอกกล่าว ทวงถาม หรือเอกสารนั้นๆแล้ว โดยชอบแล้ว ไม่ว่าในกรณีใดๆ

ลงชื่อ  \_\_\_\_\_ ผู้ขอสินเชื่อ / ผู้กู้

( \_\_\_\_\_ )

ข้าพเจ้าตกลงยอมรับข้อมูลข่าวสารในเชิงพาณิชย์จากบริษัท เช่น ข้อมูลผลิตภัณฑ์และบริการต่างๆ ข้อมูลการตลาด และรายการส่งเสริมการขาย เป็นต้น โดยขอให้ส่งไปยังที่อยู่ทาง E-Mail และ/หรือทางโทรศัพท์มือถือ ตามรายละเอียดที่ได้กรอกไว้ หรือที่ข้าพเจ้าได้แจ้งเปลี่ยนแปลงหรือเพิ่มเติม หรือที่บริษัทมีอยู่ในขณะนี้หรือภายหลัง และข้าพเจ้าทราบดีว่า หากข้าพเจ้าไม่ประสงค์จะรับข้อมูลดังกล่าวอีกต่อไป ข้าพเจ้าสามารถบอกเลิกหรือปฏิเสธการรับข้อมูลดังกล่าวได้ตามช่องทางที่บริษัทกำหนด

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าข้อมูลที่ให้กับบริษัทเป็นความจริงทุกประการและขอยืนยันว่าข้าพเจ้าเป็นผู้รับประโยชน์ที่แท้จริงจากการทำธุรกรรมภายใต้คำขอลบนี้ โดยข้าพเจ้ายินยอมให้บริษัทติดต่อสอบถาม และ/หรือตรวจสอบข้อมูลและรายละเอียดต่างๆ ของข้าพเจ้าได้จากบุคคลและ/หรือนิติบุคคลอื่นใด และไม่ว่าด้วยวิธีใดๆ ตลอดจนยินยอมให้บริษัทเปิดเผยข้อมูลรายละเอียดดังกล่าวแก่บุคคลและ/หรือนิติบุคคลอื่นใดเพื่อให้นำมาซึ่งข้อมูลหรือรายละเอียดที่จำเป็นต้องใช้ในการพิจารณาสินเชื่อแก่ข้าพเจ้า และเพื่อให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ และเงื่อนไขของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และยินยอมให้บริษัทนำข้อมูลและรายละเอียดดังกล่าวไปใช้ในการพิจารณา และนำเสนอบริการอื่นๆ ให้แก่ข้าพเจ้า ข้าพเจ้าจะไม่เรียกร้องค่าตอบแทน และ/หรือค่าเสียหายใดๆ ที่เกิดขึ้นเนื่องจากการกระทำดังกล่าวของบริษัททั้งสิ้น นอกจากนี้ในการที่ข้าพเจ้าขอสินเชื่อประเภทต่างๆ จากบริษัทนั้น ข้าพเจ้าตกลงยินยอมให้บริษัทมีสิทธิอย่างสมบูรณ์ที่จะปฏิเสธ หรืออนุมัติการขอสินเชื่อในครั้งนี้หรืออนุมัติเป็นอย่างอื่น รวมทั้งยินยอมปฏิบัติตามข้อกำหนดและเงื่อนไขของบริษัท และข้าพเจ้าได้รับทราบ และตกลงยินยอมว่าในกรณีที่บริษัทมีความจำเป็นที่จะต้องติดตามทวงหนี้จากข้าพเจ้าและ/หรือผู้เกี่ยวข้อง บริษัทอาจดำเนินการดังกล่าวด้วยตนเองและ/หรืออาจจะมอบหมายให้บุคคลที่ประกอบธุรกิจติดตามทวงหนี้สินเป็นผู้ดำเนินการดังกล่าวแทนก็ได้ ทั้งนี้ ในการดำเนินการดังกล่าวหากมีค่าใช้จ่ายเกิดขึ้นข้าพเจ้าและ/หรือผู้ที่เกี่ยวข้องตกลงจะชำระค่าใช้จ่ายให้แก่บริษัท และ/หรือผู้ดำเนินการตามรายละเอียดที่จะแจ้งให้ข้าพเจ้า และ/หรือผู้เกี่ยวข้องทราบในโอกาสต่อไป

- ดอกเบี้ยคิดตั้งแต่วันที่ได้รับเงินกู้ โดยหากผิดนัดชำระอาจมีดอกเบี้ย และค่าทวงหนี้เพิ่ม
  - ลูกค้ายควรเข้าใจผลิตภัณฑ์และเงื่อนไขก่อนลงลายมือชื่อ
- หากมีข้อสงสัยติดต่อเจ้าหน้าที่บริษัท โทร.02-298-0345

ลงชื่อ  ผู้ขอสินเชื่อ / ผู้กู้  
(  ) ตัวบรรจง  
วันที่

### บริการ ช่างไทย เงินกู้

- 1.เงินกู้ถูกกฎหมาย ได้รับอนุญาตจากกระทรวงการคลัง
- 2.อัตราดอกเบี้ย ร้อยละ 3 ต่อเดือน ลดต้นลดดอก
- 3.วิธีการชำระคืนค่างวด ธนาคารจะตัดเงินค่างวดจากบัญชีท่าน ในวันทีเงินเดือนออก หรือวันที่ตกลงกัน และท่านต้องรับผิดชอบชำระค่าธรรมเนียมที่ธนาคารตัดเงิน

### คุณสมบัติผู้ขอกู้ / ผู้ค้ำ

- 1.ข้าราชการ (ลูกจ้าง,พนักงานราชการ,ข้าราชการ), พนักงานรัฐวิสาหกิจ, หรือพนักงานบริษัทเอกชนรายเดือน
- 2.ต้องมีทะเบียนบ้าน หรือบริษัทที่ทำงานปัจจุบัน อยู่ในจังหวัดที่เปิดให้บริการ
- 3.รายได้สุทธิที่โอนเข้าบัญชีเงินเดือนต่อเดือน ไม่ต่ำกว่า 8,000 บาท
- 4.ข้าราชการอายุ 20 - 58 ปี และพนักงานเอกชน 20 - 50 ปี สามารถยืดหยุ่นได้
- 5.อายุการทำงานที่ปัจจุบัน ต้องไม่น้อยกว่า 1 ปี
- 6.เงินเดือนต้องเข้าบัญชี ธ.กสิกรไทย กรุงเทพ กรุงเทพ กรุงศรี ไทยพาณิชย์ หรือ ทีเอ็มบีธนาคาร เท่านั้น

### เอกสารประกอบการขอสินเชื่อ ของผู้กู้และผู้ค้ำประกัน

- 1.สำเนาบัตรประชาชน / สำหรับบัตรข้าราชการ
- 2.สำเนาทะเบียนบ้าน
- 3.สำเนาหน้าแรกสมุดบัญชีเงินเดือน
- 4.สลิปเงินเดือน ล่าสุด 1 เดือน
- 5.หนังสือรับรองการทำงาน หรือเอกสารอื่นๆ ที่ยืนยันอายุงานได้ เช่น บัตรพนักงานที่มีวันที่เริ่มงาน, สัญญาจ้างงาน, สลิปเงินเดือนที่มีวันที่เริ่มงาน เป็นต้น
- 6.รายการเคลื่อนไหวบัญชีเงินเดือน (สเตทเมนต์ - statement) ย้อนหลัง 6 เดือน
- 7.ใบเปลี่ยนชื่อหรือนามสกุล (ถ้ามี)
- 8.เอกสารตรวจสอบเครดิตบูโรตัวจริง (กรณีไม่มีคนค้ำประกัน)  
\*กรณีผู้ค้ำประกันผู้ค้ำประกัน ใช้เอกสารคนละ 2 ชุด

### หลักประกันการขอสินเชื่อ

- 1.สมุดบัญชีเงินเดือน หรือ หลักประกันอื่นๆ จัดเป็นประกัน
- 2.คนค้ำ 1 คน ต้องไม่เป็นญาติพี่น้องหรือสามีภรรยา (กรณีไม่มีเอกสารเครดิตบูโร)

### การขอเพิ่มวงเงิน / กู้เงินต้นคืน

- 1.ผ่อนครบ 5 เดือน ไม่มีประวัติค้างชำระ สามารถกู้เพิ่มได้ โดยไม่ต้องปิดบัญชี
- 2.กู้เพิ่มได้ไม่จำกัดจำนวนครั้ง ขึ้นค่าของกู้ 5,000 บาทขึ้นไป
- 3.อายุงานครบ 5 ปี หรือเปลี่ยนจากงานรายวันเป็นรายเดือน สามารถขอวงเงินกู้เพิ่มได้
- 4.การพิจารณาอนุมัติหรือเพิ่มวงเงินขึ้นอยู่กับพิจารณาของบริษัทฯ

### ขั้นตอนการขอสินเชื่อและจัดส่งเอกสาร

- 1.กรอกข้อมูลในใบสมัครสินเชื่อ ให้ครบถ้วน ถูกต้อง พร้อมเอกสารประกอบ ลงนามรับรองสำเนาถูกต้อง
- 2.จัดส่งเอกสารตามข้อ 1 มาที่ ช่างไทย เงินกู้ ทุกสาขา หรือ ส่งทางไปรษณีย์ มาที่ บริษัท บิส โดเมนชั่น จำกัด เลขที่ 979 / 79 - 80 อาคาร เอส.เอ็ม. ทาวเวอร์ ชั้น 26 ถนนพหลโยธิน แขวงพญาไท เขตพญาไท กรุงเทพฯ 10400 (ฝ่ายสินเชื่อ)
- 3.ภายหลังจากส่งใบสมัครประมาณ 5 วัน หากยังไม่ได้รับการติดต่อจากบริษัท กรุณาติดต่อกลับที่โทร 02-298-0345



สัญญากู้ยืมเงิน

ทำที่ \_\_\_\_\_  
วันที่ \_\_\_\_\_

ข้าพเจ้า \_\_\_\_\_ ถือบัตรประจำตัวประชาชนเลขที่ \_\_\_\_\_ อายุ \_\_\_\_\_ ปี  
ที่อยู่ตามทะเบียนบ้านเลขที่ \_\_\_\_\_ หมู่ที่ \_\_\_\_\_ ตรอก/ซอย \_\_\_\_\_ ถนน \_\_\_\_\_ ตำบล/แขวง \_\_\_\_\_ อำเภอ/เขต \_\_\_\_\_  
จังหวัด \_\_\_\_\_ สถานที่ทำงานปัจจุบัน บริษัท \_\_\_\_\_ เลขที่ \_\_\_\_\_ หมู่ที่ \_\_\_\_\_ ตรอก/ซอย \_\_\_\_\_ ถนน \_\_\_\_\_  
ตำบล/แขวง \_\_\_\_\_ อำเภอ/เขต \_\_\_\_\_ จังหวัด \_\_\_\_\_ ในฐานะ "ผู้กู้" ฝ่ายหนึ่ง กับบริษัท \_\_\_\_\_ ในฐานะ "ผู้ให้กู้" อีกฝ่ายหนึ่ง

มีสถานประกอบการอยู่ที่ \_\_\_\_\_ ในฐานะ "ผู้ให้กู้" อีกฝ่ายหนึ่ง  
คู่สัญญาทั้งสองฝ่ายตกลงทำสัญญา โดยผู้ตกลงยินยอมผูกพันตามข้อกำหนดและเงื่อนไขสัญญาสินเชื่อ ตามรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การอนุมัติสินเชื่อ ผู้ตกลงขอสินเชื่อจากผู้ให้กู้ในรูปแบบของเงินกู้ยืม ตามรายละเอียดที่ระบุไว้ในใบสมัครสินเชื่อที่ไปรษณีย์และสัญญานี้ ตามจำนวนวงเงินสินเชื่อที่ผู้ให้กู้ได้พิจารณาอนุมัติและแจ้งให้ผู้กู้ทราบเป็นหนังสือแจ้งอนุมัติสินเชื่อ (เอกสารแนบ 1) หรือวิธีการอื่น ตามที่ผู้ให้กู้เห็นสมควร ซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของสัญญานี้ด้วย โดยผู้กู้จะต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดและเงื่อนไขที่ระบุไว้ในสัญญานี้ และ/หรือ เอกสารสัญญาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องตามที่ผู้ให้กู้กำหนดทุกประการ

2. การเบิกใช้สินเชื่อ ผู้ให้กู้จะมอบเงินกู้ให้แก่ผู้กู้จำนวนเพียงครั้งเดียวในวันที่ผู้ให้กู้กำหนด โดยผู้ให้กู้นำเงินเข้าบัญชีธนาคารของผู้กู้ตามที่ระบุไว้ในใบสมัคร และ/หรือ ส่งมอบเงินกู้โดยวิธีการอื่นใดตามที่ทั้งสองฝ่ายจะตกลงกัน ทั้งนี้ ภายใต้รูปแบบ วิธีการ และเงื่อนไขที่ผู้ให้กู้กำหนด และเมื่อผู้ให้กู้ได้อนเงินไปยังบัญชีของผู้กู้ หรือดำเนินการอื่นใดอันเป็นการส่งมอบเงินกู้ตามวิธีการที่คู่สัญญาตกลงกันแล้ว ให้ถือว่าผู้กู้ได้รับเงินกู้จากผู้ให้กู้ครบถ้วนถูกต้องแล้วทั้งจำนวนที่ได้รับอนุมัติ แม้ว่าผู้กู้จะยังไม่ได้เบิกถอน หรือนำไปใช้จ่าย และ/หรือดำเนินการใดๆ ก็ตาม

3. อัตราดอกเบี้ย ค่าบริการ ค่าธรรมเนียม และค่าใช้จ่ายอื่นๆ อัตราดอกเบี้ย ค่าบริการ ค่าปรับ และค่าธรรมเนียมใดๆ ให้เป็นไปตาม "ประกาศรายละเอียดเกี่ยวกับดอกเบี้ย ค่าปรับ ค่าบริการ ค่าธรรมเนียมใดๆ และค่าใช้จ่ายตามที่ได้ง่ายไปจริงและพอสมควรแก่เหตุเกี่ยวกับสินเชื่อรายย่อยระดับจังหวัดภายใต้การกำกับ" ของผู้ให้กู้ (เอกสารแนบ 2) รวมทั้งผู้กู้รับทราบและตกลงว่าอัตราดอกเบี้ย ค่าบริการ ค่าธรรมเนียม และค่าใช้จ่ายอื่นๆ อาจมีการเปลี่ยนแปลงได้โดยหากมีการเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ย ค่าบริการ ค่าธรรมเนียม และ/หรือ ค่าใช้จ่ายสูงกว่าที่กำหนดไว้ข้างต้น ผู้ให้กู้จะแจ้งให้ผู้กู้ทราบโดยเปิดเผย ณ สถานที่ประกอบธุรกิจของผู้กู้และแจ้งเป็นหนังสือไปยังผู้กู้ล่วงหน้าอย่างน้อย 30 (สามสิบ) วัน ก่อนการเปลี่ยนแปลงจะมีผลบังคับใช้

4. การชำระเงินต้นและดอกเบี้ย ผู้ตกลงจะชำระเงินต้นและดอกเบี้ยให้แก่ผู้ให้กู้โดยผ่อนชำระเป็นงวด แบบลดต้นลดดอก โดยกำหนดผ่อนชำระ จำนวนงวด จำนวนเงินผ่อนชำระ ให้เป็นไปตามรายละเอียดที่ปรากฏตามหนังสือแจ้งอนุมัติสินเชื่อที่ผู้ให้กู้ได้ส่งให้แก่ผู้กู้ (เอกสารแนบ 1) และให้ถือเป็นส่วนหนึ่งของสัญญานี้ด้วย ครณผู้ตกลงให้บริษัทเรียกเก็บเงินผ่อนชำระ โดยวิธีการหักเงินจากบัญชีธนาคารของผู้กู้ ผู้กู้ยอมรับผิดชอบค่าใช้จ่ายที่ธนาคารเรียกเก็บเป็นค่าธรรมเนียมการหักบัญชีนั้น ทั้งนี้ ผู้ตกลงและยอมรับว่าในการชำระเงินต้นคืนและดอกเบี้ยงวดสุดท้าย ผู้กู้จะต้องชำระเงินส่วนที่เหลือทั้งหมดพร้อมดอกเบี้ยและค่าใช้จ่ายอื่นๆ ทั้งหมด(หากมี)ให้แก่ผู้ให้กู้จนครบถ้วน ผู้ตกลงว่า จำนวนเงินใดๆ ที่ถึงกำหนดชำระแก่ผู้ให้กู้ตามสัญญานี้ ผู้กู้ต้องชำระโดยไม่มีการหักจำนวนเงินใดๆ หรือหักภาษี ณ ที่จ่าย หรือหักกลบลบหนี้ หรือค่าธรรมเนียม หรือค่าใช้จ่ายทุกชนิด

5. ค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายอื่นๆ ผู้ตกลงและยินยอมชำระค่าใช้จ่ายในการติดตามทางกฎหมายที่ได้ไม่เกิน 80 บาทต่อเดือน ทั้งนี้ยังไม่รวมถึงค่าทนายความ ค่าใช้จ่ายในชั้นบังคับคดี และค่าใช้จ่ายทุกประการที่ผู้ให้กู้ต้องเสียไปในการฟ้องร้องบังคับชำระหนี้ตามกฎหมาย ซึ่งผู้กู้ต้องรับผิดชอบ ตามประกาศรายละเอียดเกี่ยวกับดอกเบี้ย ค่าปรับ ค่าบริการ ค่าธรรมเนียมใดๆ และค่าใช้จ่ายตามที่ได้ง่ายไปจริงและพอสมควรแก่เหตุเกี่ยวกับสินเชื่อรายย่อยระดับจังหวัดภายใต้การกำกับของผู้ให้กู้ (เอกสารแนบ 2)

6. หลักประกัน เพื่อเป็นหลักประกันในการกู้ยืมเงินครั้งนี้ \_\_\_\_\_ ได้ยินยอมเป็นผู้ค้ำประกันการกู้ยืมเงินนี้ ดังปรากฏรายละเอียดตามสัญญาค้ำประกัน หรือเพื่อเป็นหลักประกันผู้กู้ได้มอบ \_\_\_\_\_ ซึ่งเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้กู้เพียงลำพังให้แก่ผู้ให้กู้ไว้เพื่อเป็นประกันการชำระหนี้เงินกู้จำนวนดังกล่าวด้วย และผู้กู้ขอรับรองว่าหลักประกันที่ได้นำมามอบเป็นประกันไว้วันนี้เป็นหลักประกันของผู้เอง และมีให้นำไปประกันหรือมีการติดพันในหนี้สินรายอื่นเลย และขอรับรองว่าในระหว่างที่เอาหลักประกันดังกล่าวมามอบให้ยึดเป็นประกันเงินกู้อย่างนี้แล้ว ผู้กู้จะไม่จำหน่ายจ่ายโอน หรือก่อให้เกิดภาระผูกพันแก่หลักประกันที่ประกันเงินกู้อย่างนี้

7. เหตุผิดนัด หากปรากฏข้อเท็จจริงหรือมีพฤติการณ์อย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ ซึ่งเรียกว่า "เหตุผิดนัด" ให้หนี้ทั้งหมดตามสัญญานี้ถึงกำหนดชำระโดยพลัน และผู้กู้จะต้องชำระเงินต้น ดอกเบี้ย ค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายใดๆตามสัญญานี้แก่ผู้ให้กู้โดยทันที

- (1) ผู้กู้ผิดนัดไม่ชำระหนี้ตามสัญญานี้เมื่อถึงกำหนดชำระ ไม่ว่าจะงวดหนึ่งงวดใดหรือหลายงวด หรือเมื่อสิ้นสุดการต่ออายุสัญญา หรือไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดของสัญญานี้
- (2) ข้อมูลที่ปรากฏในใบสมัครสินเชื่อ คำร้อง คำยืนยัน หรือข้อมูลอื่นใด ที่ผู้กู้ได้ให้ไว้เกี่ยวกับการขอเงินสินเชื่อจากผู้ให้กู้ไม่ถูกต้อง หรือเป็นเท็จ หรือทำให้ผู้ให้กู้เข้าใจผิดในสาระสำคัญ
- (3) เมื่อปรากฏว่าเอกสาร หลักฐาน หนังสือ คำรับรอง ที่ผู้กู้มอบให้แก่ผู้ให้กู้อื่นเกี่ยวกับสินเชื่อมีข้อความเป็นเท็จ หรือเป็นเอกสารปลอม หรือไม่มีผลบังคับตามกฎหมาย
- (4) มีการดำเนินกระบวนการพิจารณาของศาลหรือมีการฟ้องร้องผู้กู้ หรือต่อทรัพย์สินของผู้กู้ หรือมีการแต่งตั้งเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ หรือเจ้าหน้าที่อื่นที่คล้ายคลึงกันในส่วนที่เกี่ยวกับทรัพย์สินของผู้กู้ หรือมีคำสั่งศาลเพื่อบังคับคดีตามคำพิพากษาต่อทรัพย์สินเช่นว่านั้น ไม่ว่าจะทั้งหมดหรือบางส่วน
- (5) ผู้กู้ถูกฟ้องหรือตกเป็นบุคคลล้มละลาย หรือตกเป็นบุคคลไร้ความสามารถ หรือบุคคลเสมือนไร้ความสามารถ
- (6) ผู้ให้กู้ได้พิจารณาว่ามีการเปลี่ยนแปลงซึ่งมีผลกระทบต่อสถานะทางการเงินของผู้กู้

หากมีการผิดดังกล่าวเกิดขึ้น ให้ถือว่าผู้ตกลงเป็นผู้ผิดนัดชำระหนี้ โดยผู้ตกลงยินยอมให้ผู้ให้กู้คิดค่าธรรมเนียมผิดนัดชำระหนี้ และ/หรือ ค่าใช้จ่ายในการติดตามทางกฎหมาย ทั้งนี้ นับตั้งแต่วันที่ผิดนัดเป็นต้นไป จนกว่าจะชำระหนี้คืนให้แก่ผู้ให้กู้เสร็จสิ้น แต่ทั้งนี้ไม่ตัดสิทธิผู้ให้กู้ที่จะบอกเลิกสัญญาและเรียกร้องให้ผู้กู้ ชำระหนี้ต้นเงินกู้ ดอกเบี้ยที่ค้างชำระ ค่าธรรมเนียมต่างๆ และค่าใช้จ่ายใดๆ ที่ผู้กู้มีหน้าที่ต้องชำระให้แก่ผู้ให้กู้ รวมทั้งหนี้ทุกชนิดทุกจำนวน ที่ผู้กู้ต้องผู้ให้กู้ตามสัญญานี้ฉบับนี้คืนทันที และ ผู้ตกลงยินยอมรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายที่ผู้ให้กู้ได้รับ เช่นค่าใช้จ่ายในการบอกกล่าวเตือน การเรียกร้องทางกฎหมาย การดำเนินคดี และบังคับคดีให้แก่ผู้ให้กู้

8. การโอนสิทธิเรียกร้อง ในกรณีที่ผู้ให้กู้จะจำหน่าย หรือโอนหนี้ หรือโอนสิทธิเรียกร้องในสัญญานี้ฉบับนี้ หรือสิทธิในหลักประกันอื่นใดที่มีอยู่เกี่ยวกับหนี้ หรือสิทธิเรียกร้องดังกล่าวของผู้ให้กู้ไม่ว่าทั้งหมดหรือแต่บางส่วนให้แก่บุคคลหรือนิติบุคคลอื่นก็ตาม ผู้ให้กู้จะแจ้งเป็นหนังสือไปยังผู้ให้ทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าหนึ่งงวดของการชำระเงินกู้ หรือดอกเบี้ย หรืองวดของการคิดดอกเบี้ย หรือได้รับความยินยอมจากผู้กู้ก่อน ยกเว้นในกรณีที่กฎหมายกำหนดไว้โดยเฉพาะว่าไม่ต้องทำการบอกกล่าวหรือแจ้งผู้ให้ทราบล่วงหน้า หรือขอความยินยอมจากผู้กู้

9. เบ็ดเตล็ด

- (1) หากข้อกำหนดหรือเงื่อนไขส่วนใดส่วนหนึ่งของสัญญานี้ฉบับนี้ไม่มีผลใช้บังคับ หรือเป็นโมฆะ หรือไม่สมบูรณ์ หรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย ให้ถือว่าข้อกำหนดหรือเงื่อนไขดังกล่าวข้างต้นไม่มีผลใช้บังคับหรือเป็นโมฆะเฉพาะส่วน และให้ถือว่าข้อกำหนดและเงื่อนไขส่วนอื่นๆ ยังคงมีความสมบูรณ์และยังคงมีผลใช้บังคับอยู่
- (2) ข้อกำหนดและเงื่อนไขต่างๆ เกี่ยวกับการกู้ยืมเงินระหว่างผู้ให้กู้ และผู้กู้ที่ระบุในสัญญานี้ให้บังคับและตีความตามกฎหมายของประเทศไทย
- (3) ในการติดตามทางกฎหมายกับผู้กู้ ผู้ให้กู้อาจมอบหมายให้บุคคลอื่นเรียกเก็บหนี้แทนผู้ให้กู้ โดยจะประกาศชื่อผู้ดำเนินการแทนผู้ให้กู้ไว้ที่สำนักงานใหญ่ โดยวิธีการและขั้นตอนการทางกฎหมายจะปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการทวงถามหนี้หรือกฎหมายอื่นๆ ในการติดตามทางหนี้
- (4) ผู้กู้ยินยอมให้ผู้ให้กู้ทำการเปิดเผย สอบถาม ตรวจสอบ บันทึกเปลี่ยนแปลง และแก้ไขเพิ่มเติมของข้อมูลเครดิตต่อ บริษัทข้อมูลเครดิตแห่งชาติ จำกัด และบริษัทผู้ประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิตอื่นใดที่อาจจัดตั้งขึ้นในอนาคตตามกฎหมายเกี่ยวกับข้อมูลเครดิต และ/หรือข้อมูลอื่นใดของผู้กู้ ซึ่งมีอยู่กับบริษัทข้อมูลเครดิตดังกล่าวได้ตลอดอายุของสัญญานี้

ลงชื่อ \_\_\_\_\_ ผู้กู้



### สัญญากู้ยืมเงิน (ต่อ)

ทั้งนี้การดำเนินการเกี่ยวกับข้อมูลเครดิตดังกล่าวจะต้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการใช้ข้อมูลเพื่อประโยชน์ในการวิเคราะห์สินเชื่อของผู้กู้ที่ไว้กับผู้ให้กู้ รวมทั้งเพื่อประโยชน์ในการ ทบทวนสินเชื่อ ต่ออายุสัญญาสินเชื่อ บริหารและป้องกันความเสี่ยง และ/หรือเพื่อวัตถุประสงค์อื่นใดตามที่กฎหมายกำหนด ในกรณีนี้ ผู้กู้ยินยอมให้บริษัทข้อมูลเครดิตแห่งชาติ จำกัด และบริษัท ผู้ประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิตอื่นใดที่อาจจัดตั้งขึ้นในอนาคตตามกฎหมายเปิดเผยข้อมูลเครดิตและข้อมูลอื่นใดของผู้ให้กู้แก่ผู้ให้กู้เพื่อวัตถุประสงค์ดังกล่าวข้างต้น

(5) ผู้ให้กูสงวนสิทธิในการแก้ไขเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขของสัญญา อัตราดอกเบี้ย เงื่อนไขในการคำนวณอัตราดอกเบี้ย อัตราค่าธรรมเนียมผิดนัดชำระหนี้ อัตราค่าใช้จ่ายในการติดตาม ทวงถามหนี้ อัตราค่าธรรมเนียมและอัตราค่าบริการต่างๆ โดยผู้ให้กูจะมีหนังสือหรือแจ้งให้ผู้กูทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 30 วัน

(6) บรรดาหนังสือติดต่อ บอกรู้ ทวงถาม หรือหนังสืออื่นใดที่จะส่งให้แก่ผู้กูโดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ ถ้าหากได้ส่งไปยังที่อยู่ของผู้กูที่ไว้กับผู้ให้กูในใบสมัครสินเชื่อซึ่งถือเป็นส่วน หนึ่งของสัญญาฉบับนี้ หรือเอกสารประกอบการสมัครสินเชื่อ หรือตามที่ผู้กูได้แจ้งเปลี่ยนแปลงเป็นหนังสือครั้งล่าสุด ให้ถือว่าได้ส่งให้แก่ผู้กูแล้วโดยชอบ ทั้งนี้ โดยไม่ต้องคำนึงถึงว่าจะ มีผู้รับไว้หรือไม่ และแม้หากว่าส่งให้ไม่ได้เพราะผู้กูย้ายที่อยู่ หรือที่อยู่ดังกล่าวนี้เปลี่ยนแปลงไป หรือถูกรื้อถอนไป โดย ผู้กูไม่ได้แจ้งการย้าย หรือการเปลี่ยนแปลง หรือการรื้อถอนนั้นเป็นหนังสือ ต่อผู้ให้กู หรือส่งให้ไม่ได้เพราะหาไม่พบสถานที่ที่ระบุไว้ข้างต้นก็ดี ให้ถือว่าผู้กูได้รับทราบข้อความตามหนังสือติดต่อ บอกรู้ ทวงถามนั้นแล้วโดยชอบ

คู่สัญญาได้อ่านและทำความเข้าใจเงื่อนไขของสัญญาโดยตลอดแล้ว เห็นว่าถูกต้องตรงตามเจตนารมณ์ของตนทุกประการ จึงได้ลงลายมือชื่อ พร้อมทั้งตราประทับ (หากมี) ไว้ต่อ หน้าพยาน ต่างฝ่ายต่างยึดถือไว้ฝ่ายละหนึ่งฉบับ

ลงชื่อ \_\_\_\_\_ ผู้ให้กู  
( \_\_\_\_\_ )  
บริษัท \_\_\_\_\_  
ลงชื่อ \_\_\_\_\_ (พยาน)  
( \_\_\_\_\_ )

ลงชื่อ X \_\_\_\_\_ ผู้กู  
( \_\_\_\_\_ )  
ลงชื่อ X \_\_\_\_\_ ผู้ค้ำประกัน / ผู้กูร่วม  
( \_\_\_\_\_ )  
ลงชื่อ \_\_\_\_\_ (พยาน)  
( \_\_\_\_\_ )

### สัญญาค้ำประกันเงินกู

ทำที่ \_\_\_\_\_  
วันที่ \_\_\_\_\_  
ข้าพเจ้า \_\_\_\_\_ ถือบัตรประจำตัวประชาชนเลขที่ \_\_\_\_\_ อายุ \_\_\_\_\_ ปี  
อยู่บ้านเลขที่ \_\_\_\_\_ ตรอก / ซอย \_\_\_\_\_ ถนน \_\_\_\_\_ ตำบล / แขวง \_\_\_\_\_ อำเภอ / เขต \_\_\_\_\_  
จังหวัด \_\_\_\_\_ ซึ่งต่อไปนี้เรียกว่า "ผู้ค้ำประกัน" ทำหนังสือฉบับนี้ให้ไว้แก่ บริษัท \_\_\_\_\_ มีสถานประกอบการอยู่ที่ \_\_\_\_\_  
ซึ่งต่อไปนี้เรียกว่า "ผู้ให้กู" เป็นหลักฐานสำคัญว่า  
ข้อ 1. เนื่องในการที่ผู้ให้กูได้ยอมให้ \_\_\_\_\_ ซึ่งต่อไปนี้เรียกว่า "ผู้กู" กู้เงินจากผู้ให้กู  
ตามสัญญาเงินกู ลงวันที่ \_\_\_\_\_ เป็นจำนวนเงิน \_\_\_\_\_ บาท ( \_\_\_\_\_ ) นั้น  
X \_\_\_\_\_ X \_\_\_\_\_ X \_\_\_\_\_

ผู้ค้ำประกันยอมเข้าค้ำประกันการชำระหนี้ รวมทั้งดอกเบี้ยค่าสินไหมทดแทน ซึ่งลูกหนี้ค้างชำระตลอดจนค่าภาระติดพันอันเป็นอุปกรณ์แห่งหนี้รายนี้ ตามสัญญาเงินกูที่กล่าวแล้ว จนกว่าผู้ให้กูจะได้รับชำระหนี้โดยสิ้นเชิง

ข้อ 2. ในกรณีที่ผู้กูผิดนัดไม่ชำระหนี้ตามสัญญาที่กล่าวแล้ว ไม่ว่าด้วยเหตุใด ๆ หรือว่า ผู้กูล้มละลาย หรือ ตาย หรือกลายเป็นบุคคลไร้ความสามารถ หรือ สบสูญ หรือไปจาก ถิ่นที่อยู่ หรือหาตัวไม่พบหรือย้ายภูมิลำเนา โดยมิแจ้งให้ผู้ให้กูทราบ หรือมีกรณีอื่นใดอันกระทบทำให้ผู้ให้กูไม่ได้รับชำระหนี้ตามสัญญาที่กล่าวแล้วเต็มจำนวนและตามกำหนดที่ระบุไว้ในสัญญากิตติ ผู้ค้ำประกันยอมชำระผิดร่วมกับลูกหนี้ในอันที่จะต้องชำระหนี้ตามสัญญานั้นทันที และ/หรือ ไม่ตัดสิทธิในกรณีที่ผู้ให้กูจะดำเนินคดีฟ้องร้องกับผู้ค้ำประกัน

ข้อ 3. ถ้าผู้ให้กูผ่อนเวลาให้แก่ผู้กูเพื่อชำระหนี้ โดยจะได้แจ้งหรือมิได้แจ้งให้ผู้ค้ำประกันทราบก็ตาม ผู้ค้ำประกันยอมตกลงด้วยการให้ผ่อนเวลานั้นทุกครั้งที่ไป และยอมมิให้ถือเอา การให้ผ่อนเวลาเช่นว่านั้นเป็นเหตุปลดเปลื้องความรับผิดชอบของผู้ค้ำประกันเป็นอันขาด

ข้อ 4. การค้ำประกันนี้ยอมผูกพันผู้ค้ำประกันอย่างสมบูรณ์แม้ถึงหากจะบังเกิดข้ออ้างขึ้นว่า ผู้กูเป็นบุคคลไร้ความสามารถ หรือเข้าทำสัญญาที่กล่าวแล้วด้วยความสำคัญผิด ใดๆก็ตาม ทั้งนี้โดยผู้ค้ำประกันจะรับรู้ถึงเหตุไร้ความสามารถ หรือสำคัญผิด หรือไม่รู้ก็ตาม และผู้ค้ำประกันไม่พ้นจากความรับผิด เพราะเหตุผู้ให้กูอาจกระทำการใด ๆ ไปเป็นเหตุให้ผู้ค้ำ ประกันไม่อาจเข้ารับช่วงได้หมด หรือแต่บางส่วนในสิทธิใด ๆ อันได้ให้หรืออาจได้ให้ไว้แก่ผู้ให้กูแต่ก่อน หรือในขณะที่ทำสัญญาค้ำประกันนี้

ข้อ 5. หนังสือค้ำประกันมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ทำสัญญาฉบับนี้ตามทีระบุไว้ในข้างต้น จนกว่าผู้ให้กูจะได้รับชำระหนี้ตามสัญญาเงินกูทั้งหมดตามข้อ 1 โดยสิ้นเชิง โดยผู้ค้ำประกัน จะไม่เพิกถอนการค้ำประกันภายในระยะเวลาดังกล่าว

ข้อ 6. บรรดาหนังสือติดต่อทวงถามบอกรู้ ทวงถาม หรือหนังสืออื่นใดที่ผู้ให้กู ส่งให้แก่ผู้ค้ำประกัน ตามที่อยู่ในข้างต้นนี้ ให้ถือว่าถูกต้องและมีผลใช้บังคับได้ตามกฎหมาย และแม้หากว่าส่งให้ไม่ได้เพราะผู้ค้ำประกัน ย้ายที่อยู่ หรือที่อยู่ดังกล่าวนี้เปลี่ยนแปลงไป หรือถูกรื้อถอนไป โดยผู้ค้ำประกัน ไม่ได้แจ้งการย้าย หรือการเปลี่ยนแปลง หรือการรื้อถอนนั้นเป็น หนังสือต่อผู้ให้กู หรือส่งให้ไม่ได้เพราะหาไม่พบสถานที่ที่ระบุไว้ข้างต้นก็ดี ให้ถือว่าผู้ค้ำประกัน ได้รับทราบข้อความตามหนังสือติดต่อ บอกรู้ ทวงถาม หรือเอกสารนั้นๆแล้ว โดยชอบแล้ว ไม่ว่าในกรณีใดๆ

ข้อ 7. ในกรณีที่ปรากฏในภายหลังว่าข้อสัญญาส่วนใดส่วนหนึ่งของสัญญานี้เป็นโมฆะ ให้ถือว่าข้อสัญญาส่วนที่เป็นโมฆะไม่มีผลบังคับในสัญญานี้ และข้อสัญญาดังกล่าวไม่ กระทบกระเทือนถึงความสมบูรณ์ของสัญญาในส่วนอื่นๆ

ผู้ค้ำประกันได้เข้าใจ ข้อความในหนังสือฉบับนี้ตลอดแล้ว จึงลงลายมือชื่อไว้ต่อหน้าพยาน ณ วัน เดือน ปี ที่ระบุข้างต้น

ลงชื่อ \_\_\_\_\_ ผู้ให้กู  
( \_\_\_\_\_ )  
บริษัท \_\_\_\_\_  
ลงชื่อ \_\_\_\_\_ พยาน  
( \_\_\_\_\_ )

ลงชื่อ X \_\_\_\_\_ ผู้ค้ำประกัน  
( \_\_\_\_\_ )  
ลงชื่อ \_\_\_\_\_ พยาน  
( \_\_\_\_\_ )

หนังสือสัญญาหลักประกันทางธุรกิจ

เลขที่สัญญา \_\_\_\_\_ ทำที่ \_\_\_\_\_  
วันที่ \_\_\_\_\_

สัญญาหลักประกันฉบับนี้ทำขึ้นระหว่าง บริษัท \_\_\_\_\_ ตั้งอยู่เลขที่ \_\_\_\_\_  
ซึ่งต่อไปในสัญญา เรียกว่า "ผู้รับหลักประกัน"  
กับ ชื่อ \_\_\_\_\_ บัตรประจำตัวประชาชนเลขที่ \_\_\_\_\_ อายุ \_\_\_\_\_ ปี

ที่อยู่ \_\_\_\_\_  
โทรศัพท์ \_\_\_\_\_ ซึ่งต่อไปในสัญญาเรียกว่า "ผู้ให้หลักประกัน"

คู่สัญญาทั้งสองฝ่ายตกลงกันมีข้อความดังต่อไปนี้  
ข้อ 1. สัญญาหลักประกันทางธุรกิจฉบับนี้ทำขึ้นเพื่อเป็นการประกันหนี้สัญญากู้ยืมเงิน ระหว่าง บริษัท \_\_\_\_\_ (เจ้าหนี้)  
กับ \_\_\_\_\_ (ลูกหนี้) ที่อยู่ \_\_\_\_\_

ตามสัญญากู้ยืมเงินเลขที่ \_\_\_\_\_ จำนวนหนี้ \_\_\_\_\_ บาท (หนี้ประธาน/สัญญา ก่อหนี้) X  
ข้อ 2. ผู้ให้หลักประกันตกลงนำทรัพย์สินดังต่อไปนี้ มาตราไว้เป็นหลักประกันทางธุรกิจกับผู้รับหลักประกัน เพื่อเป็นประกันการชำระหนี้ตาม ข้อ 1.

สิทธิการรับเงินในบัญชีเงินฝากธนาคาร  
บัญชีที่ 1 ประเภทบัญชี \_\_\_\_\_ ของธนาคาร \_\_\_\_\_ สาขา \_\_\_\_\_

ชื่อบัญชี \_\_\_\_\_ เลขที่บัญชี \_\_\_\_\_  
บัญชีที่ 2 ประเภทบัญชี \_\_\_\_\_ ของธนาคาร \_\_\_\_\_ สาขา \_\_\_\_\_

ชื่อบัญชี \_\_\_\_\_ เลขที่บัญชี \_\_\_\_\_  
 รถ จำนวน \_\_\_\_\_ คัน  
คันที่ 1 ประเภท \_\_\_\_\_ ยี่ห้อ \_\_\_\_\_

หมายเลขเครื่อง \_\_\_\_\_ หมายเลขตัวถัง \_\_\_\_\_ หมายเลขทะเบียน \_\_\_\_\_ (หากมี)  
โดยมีมูลค่า ณ วันที่ทำสัญญา เป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น \_\_\_\_\_ บาท

คันที่ 2 ประเภท \_\_\_\_\_ ยี่ห้อ \_\_\_\_\_  
หมายเลขเครื่อง \_\_\_\_\_ หมายเลขตัวถัง \_\_\_\_\_ หมายเลขทะเบียน \_\_\_\_\_ (หากมี)  
โดยมีมูลค่า ณ วันที่ทำสัญญา เป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น \_\_\_\_\_ บาท

ข้อ 3. จำนวนเงินสูงสุดที่ตกลงใช้ทรัพย์สินเป็นหลักประกัน จำนวน 50,000 บาท  
ข้อ 4. ข้อตกลงและเงื่อนไข

4.1 กรณีทรัพย์สินที่เป็นหลักประกันเป็นสิทธิการรับเงินในบัญชีเงินฝากธนาคาร  
(1) ผู้ให้หลักประกันตกลงยินยอมมอบหลักฐานการฝากเงิน ไม่ว่าจะเป็นสมุดเงินฝากธนาคาร / ใบรับเงินฝากประจำบัตรอิเล็กทรอนิกส์ (ATM) ที่ผูกไว้กับบัญชีเงินฝากที่เป็นประกัน

ให้กับผู้รับหลักประกัน  
(2) ผู้ให้หลักประกันตกลงให้ถือว่าเงินฝากที่มีอยู่ในบัญชีซึ่งมีอยู่ในวันที่ทำสัญญาฉบับนี้ และที่จะนำเข้าฝากต่อไปในภายหลังเป็นประกันการชำระหนี้ของผู้รับหลักประกัน

ภายใต้จำนวนเงินสูงสุดที่ใช้ทรัพย์สินหลักประกันเป็นประกัน  
(3) ผู้ให้หลักประกันตกลงว่าจะคงจำนวนเงินในบัญชีเงินฝากไว้ไม่ให้ต่ำกว่าจำนวน 50,000 บาท ตลอดระยะเวลาที่ทำสัญญาหลักประกันทางธุรกิจฉบับนี้

(4) ผู้ให้หลักประกันตกลงว่าหากมีการเปลี่ยนแปลงบัญชีเงินฝากธนาคารที่เป็นหลักประกัน เช่น เลขที่บัญชี ประเภทบัญชี ผู้ให้หลักประกันจะต้องแจ้งให้ผู้รับหลัก  
ประกันทราบถึงความเปลี่ยนแปลงนั้นภายในเจ็ดวัน นับแต่วันที่ผู้ให้หลักประกันทราบหรือควรทราบถึงการเปลี่ยนแปลงนั้น

(5) ผู้ให้หลักประกันตกลงว่าจะไม่บอกเลิกหรือเพิกถอนสัญญาฉบับนี้ หรือกระทำการอื่นใดอันจะเป็นเหตุให้ผู้รับหลักประกันต้องเสียสิทธิในบัญชีเงินฝากที่เป็นประกันดังกล่าวแต่อย่างใดทั้งสิ้น

4.2 กรณีทรัพย์สินที่เป็นหลักประกันเป็นรถยนต์/รถจักรยานยนต์  
(1) ผู้ให้หลักประกันต้องส่งมอบรายละเอียดสถานที่เก็บรักษารถยนต์/รถจักรยานยนต์ให้ผู้รับหลักประกัน ภายในวันที่ทำสัญญาฉบับนี้

(2) ผู้ให้หลักประกันตกลงจะไม่เปลี่ยนแปลงสถานที่เก็บรักษารถยนต์/รถจักรยานยนต์ เว้นแต่ จะได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากผู้รับหลักประกันก่อน

(3) ผู้ให้หลักประกันตกลงจะไม่นำรถยนต์/รถจักรยานยนต์ไปจำหน่าย เว้นแต่ จะได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากผู้รับหลักประกันก่อน ในกรณีที่ผู้รับหลักประกันยินยอมให้นำรถยนต์/  
รถจักรยานยนต์ไปจำหน่าย ผู้ให้หลักประกันจะต้องนำรถยนต์ที่มีมูลค่าไม่น้อยกว่ารถยนต์/รถจักรยานยนต์คันที่จำหน่ายนั้น มาเป็นประกันหนี้แทน หรือนำเงินตามจำนวนที่ผู้รับหลักประกันกำหนด

มาชำระหนี้แก่ผู้รับหลักประกัน ภายในระยะเวลาที่ผู้รับหลักประกันกำหนด โดยคู่สัญญาตกลงให้ถือว่ารถยนต์/รถจักรยานยนต์ที่นำมาแทนในทุกๆคันนั้น เป็นทรัพย์สินหลักประกันตามสัญญาฉบับนี้ด้วย

(4) ผู้ให้หลักประกันต้องส่งมอบคู่มือจดทะเบียนรถยนต์/รถจักรยานยนต์ หรือชุดใบอนุญาตจดทะเบียนรถยนต์/รถจักรยานยนต์ (แล่นเตารถ) ให้แก่ผู้รับหลักประกันภายในวันที่ทำสัญญาฉบับนี้

(5) ผู้ให้หลักประกันต้องบำรุงรักษา และซ่อมแซมรถยนต์/รถจักรยานยนต์ให้มีสภาพใช้งานได้ตามปกติตลอดเวลา

4.3 ผู้ให้หลักประกันตกลงว่าจะไม่กระทำการใดๆ อันเป็นการทำให้ผู้รับหลักประกันเสียสิทธิ เสื่อมสิทธิ หรืออนสิทธิ ตามสัญญาฉบับนี้ไม่ว่าในเวลาใดๆ และด้วยเหตุใดก็ตาม

ข้อ 5. เมื่อมีเหตุบังคับหลักประกันในกรณีใดกรณีหนึ่งดังต่อไปนี้ ให้ผู้รับหลักประกันสามารถบังคับยึดหรืออายัดทรัพย์สินที่เป็นหลักประกันได้ทันที คือ

(1) ลูกหนี้ผิดนัดชำระหนี้ไม่ว่าจะเป็นต้นเงิน และ/หรือดอกเบี้ยตามสัญญากู้ยืมเงิน

(2) ผู้ให้หลักประกัน ปฏิบัติผิดข้อตกลงและเงื่อนไขตามสัญญาหลักประกันทางธุรกิจฉบับนี้

(3) มีเหตุหรือพฤติการณ์ใดๆ ที่ผู้รับหลักประกันพิจารณาแล้วเห็นว่า มีการเปลี่ยนแปลงหรือมีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญในทางที่ไม่เป็นคุณกับลูกหนี้ หรือทำให้ลูกหนี้  
ไม่สามารถชำระหนี้ให้แก่ผู้รับหลักประกันได้ ไม่ว่าหนี้นั้นจะครบกำหนดชำระแล้วหรือไม่ก็ตาม

(4) ลูกหนี้หรือผู้ให้หลักประกันมีหนี้สินล้นพ้นตัว หรือฟ้องร้องในคดีล้มละลาย หรือถูกพิทักษ์ทรัพย์ หรือถูกยึดถูกอายัดสินทรัพย์บังคับคดีแก่เจ้าหนี้รายอื่น

(5) ลูกหนี้ และ/หรือผู้ให้หลักประกันถึงแก่กรรม หรือตกเป็นคนไร้ความสามารถ คนเสมือนไร้ความสามารถหรือสิ้นสภาพบุคคลไม่ว่าจะด้วยเหตุประการใดก็ตาม

(6) ผู้ให้หลักประกันไม่แจ้งให้ผู้รับหลักประกันทราบถึงความเปลี่ยนแปลงบัญชีเงินฝากธนาคารที่เป็นหลักประกันภายในเจ็ดวัน นับแต่วันที่ผู้ให้หลักประกันทราบหรือควรทราบถึง  
การเปลี่ยนแปลงนั้น

(7) ผู้ให้หลักประกันทำให้หลักประกันเสียหาย ทำลาย ทำให้เสื่อมค่า ไร้ประโยชน์ โยกย้าย ซ่อนเร้น หรือโอนไปให้แก่ผู้อื่น โดยทุจริต

ข้อ 6. ผู้รับหลักประกันจะทะเบียนเอกสารสัญญาหลักประกันทางธุรกิจก็ต่อเมื่อลูกหนี้ได้ชำระหนี้เงินต้นตามหนังสือสัญญากู้ยืมเงินทั้งหมดเรียบร้อยแล้ว และลูกหนี้ขอปิดวงเงินสินเชื่อกับผู้รับหลักประกัน

ข้อ 7. ผู้ให้หลักประกันตกลงให้ความยินยอมให้ผู้รับหลักประกันนำสัญญาหลักประกันทางธุรกิจ ฉบับนี้ไปดำเนินการจดทะเบียนเป็นหลักประกันทางธุรกิจต่อเจ้าพนักงานทะเบียน

ตามหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการ ตามที่เจ้าพนักงานทะเบียนและผู้รับหลักประกันกำหนด

ข้อ 8. ผู้ให้หลักประกันรับทราบไว้ว่า หากผู้ให้หลักประกันทำให้หลักประกันเสียหาย ทำลาย ทำให้เสื่อมค่า ไร้ประโยชน์ โยกย้าย ซ่อนเร้น หรือโอนไปให้แก่ผู้อื่น โดยทุจริต เช่น

(1) อายัดบัญชีเงินฝากออมทรัพย์ อายัดบัตรอิเล็กทรอนิกส์ (ATM) ที่ผูกไว้กับบัญชีธนาคารดังกล่าว ยกเลิกหรือโยกย้ายเงินในบัญชีเงินฝากธนาคารที่นำมาเป็น

หลักประกัน ยกเลิกต้นสังกัดบริษัทที่ผู้ให้หลักประกันในการรับโอนเงินรายได้ของผู้ให้หลักประกัน

(2) ผู้ให้หลักประกันทำให้รถยนต์/รถจักรยานยนต์ที่เป็นหลักประกันเสียหาย ทำลาย ทำให้เสื่อมค่า ไร้ประโยชน์ โยกย้าย ซ่อนเร้น หรือโอนไปให้แก่ผู้อื่น โดยทุจริตจนเป็น

เหตุให้ผู้รับหลักประกันไม่อาจบังคับหลักประกันทั้งหมดหรือแต่บางส่วน อาจถือได้ว่าผู้ให้หลักประกันกระทำความผิดตามมาตรา ๘๖ แห่งพระราชบัญญัติหลักประกันทางธุรกิจ พ.ศ.๒๕๕๘ ต้องระวาง

โทษจำคุกไม่เกินสองปี และปรับไม่เกินสองแสนบาท

สัญญานี้จัดทำขึ้นเป็นสองฉบับมีข้อความถูกต้องตรงกัน คู่สัญญาทั้งสองฝ่ายได้อ่านและเข้าใจ ข้อความในสัญญานี้แล้ว จึงได้ลงนามไว้เป็นหลักฐานต่อหน้าพยาน

และต่างยึดถือสัญญาไว้ฝ่ายละฉบับ

ลงลายมือชื่อ \_\_\_\_\_ (ผู้รับหลักประกัน) ลงลายมือชื่อ \_\_\_\_\_ (ผู้ให้หลักประกัน)

( ) ( )

ลงลายมือชื่อ \_\_\_\_\_ (พยาน) ลงลายมือชื่อ \_\_\_\_\_ (พยาน)

( ) ( )

หนังสือยินยอมในการจดทะเบียน การแก้ไขรายการจดทะเบียน การยกเลิกการจดทะเบียน และการขอตรวจดูข้อมูลเกี่ยวกับการจดทะเบียนสัญญาหลักประกันทางธุรกิจของผู้ให้หลักประกัน

ทำที่ \_\_\_\_\_  
วันที่ \_\_\_\_\_

เรียน เจ้าพนักงานทะเบียนหลักประกันทางธุรกิจ กรมพัฒนาธุรกิจการค้า

ตามที่ ข้าพเจ้า นาย/นาง/นางสาว \_\_\_\_\_ บัตรประชาชนเลขที่ \_\_\_\_\_ อายุ \_\_\_\_\_ ปีที่อยู่ \_\_\_\_\_ ซึ่งต่อไปนี้จะเรียกว่า "ผู้ให้หลักประกัน" ตกลงและจดทะเบียนทรัพย์สินดังต่อไปนี้ เพื่อเป็นหลักประกันทางธุรกิจ

ลำดับ	ประเภทบัญชี	เลขที่บัญชี	ธนาคาร	สาขา	จำนวนเงิน	สกุลเงิน

ซึ่งต่อไปนี้จะเรียกรวมกันว่า "ทรัพย์สินที่เป็นหลักประกัน" ดังปรากฏรายละเอียดตามที่ระบุไว้ในสัญญา "สัญญาหลักประกันทางธุรกิจ" เพื่อเป็นการชำระหนี้เงินใดๆ ตลอดจนภาระผูกพันต่างๆ ของผู้ให้หลักประกัน และ/หรือ ("ลูกหนี้") ที่มีอยู่กับ \_\_\_\_\_ ซึ่งต่อไปนี้จะเรียกว่า "ผู้รับหลักประกัน" นั้น โดยหนังสือฉบับนี้ ผู้ให้หลักประกันยินยอมให้ผู้รับหลักประกัน เป็นผู้มีอำนาจดำเนินการดังต่อไปนี้ ต่อเจ้าพนักงานทะเบียนหลักประกันทางธุรกิจ กรมพัฒนาธุรกิจการค้า แทนข้าพเจ้าได้จนเสร็จการ

- ขอจดหลักประกัน
- แก้ไขรายการจดทะเบียนหลักประกันดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

มอบอำนาจให้ผู้รับหลักประกันจดทะเบียนยกเลิกหรือไถ่ถอนสัญญาหลักประกันทางธุรกิจ

ผู้ให้หลักประกันตกลงและยินยอมให้ผู้รับหลักประกันสามารถขอตรวจดูรายการจดทะเบียน และ/หรือ ขอหลักฐานการจดทะเบียน และ/หรือขอถ่ายข้อมูลที่ได้จากระบบคอมพิวเตอร์เกี่ยวกับการจดทะเบียนสัญญาหลักประกันทางธุรกิจทุกประเภทและทุกชนิดของทรัพย์สินที่เป็นหลักประกัน ที่ผู้ให้หลักประกัน ได้ทำไว้แก่ผู้รับหลักประกัน ได้ตลอดระยะเวลาที่ผู้ให้หลักประกันและ/หรือลูกหนี้ยังมีภาระหนี้และ/หรือวงเงินสินเชื่ออยู่กับผู้รับหลักประกัน โดยไม่จำกัดจำนวนครั้ง

ผู้ให้หลักประกันขอให้การรับรองว่า จะไม่ยกเลิกหรือเพิกถอนความยินยอมนี้ และให้ความยินยอมนี้มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ลงนามเป็นต้นไป เพื่อเป็นหลักประกัน ผู้ให้หลักประกันจึงได้ลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญต่อหน้าพยาน ณ วันเดือนปีที่ระบุไว้ข้างต้น

ลงชื่อ  \_\_\_\_\_ ผู้ให้หลักประกัน      ลงชื่อ \_\_\_\_\_ พยาน      ลงชื่อ \_\_\_\_\_ พยาน  
( \_\_\_\_\_ )      ( \_\_\_\_\_ )      ( \_\_\_\_\_ )

หนังสือให้ความยินยอมในการเปิดเผยข้อมูล

เขียนที่ \_\_\_\_\_  
วันที่ \_\_\_\_\_

ข้าพเจ้า นาย/นาง/นางสาว (ชื่อ-นามสกุล) \_\_\_\_\_ วัน/เดือน/ปีเกิด (พ.ศ.) \_\_\_\_\_ เลขบัตรประจำตัวประชาชน \_\_\_\_\_

ข้าพเจ้าตกลงยินยอมให้ บริษัท ข้อมูลเครดิตแห่งชาติ จำกัด (บริษัท) เปิดเผยหรือให้ข้อมูลของข้าพเจ้า แก่ \_\_\_\_\_

ซึ่งเป็นสมาชิก หรือผู้ใช้บริการของบริษัท เพื่อเป็นประโยชน์ในการวิเคราะห์สินเชื่อ ตามคำขอสินเชื่อของข้าพเจ้าที่ไว้กับบริษัทดังกล่าวข้างต้น รวมทั้งเพื่อเป็นประโยชน์ในการทบทวนสินเชื่อ ต่ออายุสินเชื่อ การบริหารและป้องกันความเสี่ยง ฯลฯ และให้ถือว่าข้อมูลและบรรดาสำนวน ภาพถ่าย ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ หรือโทรสารที่ข้าพเจ้าขึ้นจากหนังสือให้ความยินยอมฉบับนี้โดยการถ่ายสำเนาภาพถ่ายหรือบันทึกไว้ไม่ว่ารูปแบบใดๆ เป็นหลักฐานในการให้ความยินยอมของข้าพเจ้าเช่นเดียวกัน

ลงชื่อ  \_\_\_\_\_ ผู้ให้ความยินยอม      ลงชื่อ \_\_\_\_\_ พยาน  
( \_\_\_\_\_ ) ตัวบรรจง      ( \_\_\_\_\_ ) ตัวบรรจง

หมายเหตุ : ข้อมูลที่บริษัทเปิดเผยให้แก่สมาชิกหรือผู้ใช้บริการเป็นองค์ประกอบหนึ่งในการพิจารณาสินเชื่อของสถาบันการเงิน แต่การเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวเป็นสิทธิของเจ้าของข้อมูลที่จะให้ความยินยอมหรือไม่ก็ได้

หนังสือขอให้หักบัญชีเงินฝาก

ทำที่ \_\_\_\_\_  
วันที่ \_\_\_\_\_

เรียน ผู้จัดการธนาคาร \_\_\_\_\_ สาขา \_\_\_\_\_  
ข้าพเจ้า นาย/นาง/นางสาว \_\_\_\_\_ เจ้าของบัญชีเงินฝากประเภท \_\_\_\_\_ บัญชีเลขที่ (10 หลัก) \_\_\_\_\_ ชื่อบัญชี \_\_\_\_\_  
สถานที่ติดต่อ เลขที่ \_\_\_\_\_ ตรอก/ซอย \_\_\_\_\_ ถนน \_\_\_\_\_ ตำบล/แขวง \_\_\_\_\_ อำเภอ/เขต \_\_\_\_\_ จังหวัด \_\_\_\_\_ รหัสไปรษณีย์ \_\_\_\_\_ โทร \_\_\_\_\_

มีความประสงค์ให้ธนาคารหักเงินจากบัญชีเงินฝากดังกล่าวของข้าพเจ้า เพื่อชำระหนี้ และ/หรือ บรรดาภาระผูกพันต่างๆ ให้แก่ \_\_\_\_\_

(ต่อไปนี้จะเรียกว่า "บริษัท") ตามจำนวนที่ปรากฏในระบบสื่อสารข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ที่ทางธนาคารได้รับจากบริษัท และนำเงินดังกล่าวโอนเข้าบัญชีของบริษัท ในการหักเงินจากบัญชีเงินฝากของข้าพเจ้าเพื่อชำระหนี้ และ/หรือบรรดาภาระผูกพันต่างๆ ให้แก่บริษัทดังกล่าว หากปรากฏในภายหลังว่าจำนวนเงินที่บริษัทแจ้งแก่ธนาคารนั้นไม่ถูกต้อง และธนาคารได้ทำการหักเงินจากบัญชีเงินฝากข้าพเจ้าตามจำนวนที่ปรากฏในระบบสื่อสารข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ที่ธนาคารได้รับจากบริษัทเรียบร้อยแล้ว ข้าพเจ้าตกลงจะดำเนินการเรียกร้องเงินจำนวนดังกล่าวจากบริษัทโดยตรง โดยทั้งนี้ข้าพเจ้าขอสงวนสิทธิในการเรียกร้องหรือฟ้องร้องให้ธนาคารได้หักโอนจากบัญชีของข้าพเจ้า เพื่อชำระหนี้แก่บริษัทตามจำนวนที่ปรากฏในระบบสื่อสารข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ที่ธนาคารได้รับจากบริษัท และข้าพเจ้ายอมรับว่าธนาคารจะหักเงินจากบัญชีของข้าพเจ้าได้ต่อเมื่อเงินในบัญชีมีเพียงพอในการหักบัญชีในขณะนั้นเท่านั้นและในการหักบัญชีเงินฝากดังกล่าว ข้าพเจ้าไม่ประสงค์จะให้ธนาคารแจ้งการหักบัญชีแต่อย่างใด เนื่องจากข้าพเจ้าสามารถทราบรายการดังกล่าว ได้จากสมุดคู่ฝาก/STATEMENTของธนาคาร หรือจากใบรับ/ใบเสร็จรับเงินของบริษัทในกรณีที่เกิดการหักเงิน เลขที่บัญชีเงินฝากที่กล่าวไว้ในรศข้างต้นได้เปลี่ยนแปลงไปไม่ว่า โดยเหตุใดก็ตาม หนังสือขอให้หักบัญชีเงินฝากฉบับนี้ จะมีผลใช้บังคับสำหรับบัญชีเงินฝากหมายเลขที่ได้เปลี่ยนแปลงนั้นๆ ได้ด้วยทุกประการ การให้หักบัญชีเงินฝากดังกล่าวข้างต้น ให้มีผลบังคับทันทีนับแต่วันที่ทำหนังสือนี้ และให้คงมีผลบังคับต่อไปจนกว่าจะได้เพิกถอน โดยทำเป็นลายลักษณ์อักษรให้ธนาคาร และบริษัททราบล่วงหน้าอย่างน้อย 30 วัน

ขอแสดงความนับถือ

ลงชื่อ  \_\_\_\_\_ ผู้ให้ความยินยอม  
(ตามที่ไว้กับธนาคาร)

รับรองลายมือชื่อผู้ให้ความยินยอม  
ลงชื่อ \_\_\_\_\_  
บริษัท \_\_\_\_\_

ธนาคารตรวจสอบแล้วถูกต้อง  
ลงชื่อ \_\_\_\_\_  
ลายมือชื่อผู้รับมอบอำนาจสาขา \_\_\_\_\_